

AUGUSTANA- LITURGIEN

En høymesseliturgi
med kirkeårets tekster og
bønner

Revidert Epifania a D 2022 (1993)

DEN ATHANASIANSKÉ TROSBEKJENNELSE

1. Enhver som vil bli salig, må framfor alle ting holde fast på den felles kristne tro.
2. Enhver som ikke bevarer denne hel og uforfalsket, vil uten tvil gå evig fortapt.
3. Og dette er den felles kristne tro, at vi ærer èn Gud i Treenheten og Treenheten i enheten,
4. i det vi verken blander sammen personene eller deler vesenet.
5. For èn person er Faderens, en annen Sønnens, en annen Den Hellige Ånds.
6. Men Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds Guddom er èn, i herlighet like stor, i majestet like evig.
7. Slik som Faderen er, slik er Sønnen, slik er også Den Hellige Ånd.
8. Uskapt er Faderen, uskapt er Sønnen, uskapt er Den Hellige Ånd.
9. Umålelig er Faderen, umålelig er Sønnen, umålelig er Den Hellige Ånd.
10. Evig er Faderen, evig er Sønnen, evig er Den Hellige Ånd.
11. Og likevel er det ikke tre evige, men èn evig,
12. likesom det ikke er tre uskapt, heller ikke tre umålelige, men èn uskapt, og èn umålelig.
13. På samme måte er Faderen allmektig, Sønnen allmektig, Den Hellige Ånd allmektig,
14. og likevel er det ikke tre allmektige, men èn allmektig.
15. Slik er Faderen Gud, Sønnen Gud, Den Hellige Ånd Gud,
16. og likevel er det ikke tre guder, men èn Gud.
17. Slik er Faderen Herre, Sønnen Herre, Den Hellige Ånd Herre,
18. og likevel er det ikke tre Herrer, men èn Herre.
19. For likesom den kristelige sannhet tvinger oss til å bekjenne hver person for seg som Gud og Herre, slik forbyr den felles kristne tro oss å si at det er tre guder eller Herrer.
20. Faderen er ikke virket av noen, heller ikke skapt, heller ikke født.
21. Sønnen er av Faderen alene, ikke virket, heller ikke skapt, men født.
22. Den Hellige Ånd er av Faderen og Sønnen, ikke virket, heller ikke skapt, heller ikke født, men han utgår fra dem.
23. Altså er det èn Fader, ikke tre fedre, èn Sønn, ikke tre sønner, èn Hellig Ånd, ikke tre helligånder.
24. Og i denne Treenhet er ikke noe tidligere eller senere, ikke noe større eller mindre, men alle tre personer er seg imellom like evige og jevnbyrdige,
25. så de - som sagt, må æres i i alle ting, både Treenheten i enheten og enheten i Treenheten.
26. Den som altså vil bli salig, må tenke slik om Treenheten.
27. Men til evig salighet er det også nødvendig at han tror ærlig at vår Herre Jesus Kristus ble menneske.
28. Det er altså den rette tro, at vi tror og bekjenner at vår Herre Jesus Kristus, Guds Sønn, er Gud og menneske:
29. Han er Gud av Faderens vesen, født før alle tider, og han er menneske av sin mors vesen, født i tiden,
30. fullkommen Gud, fullkomment menneske, bestående av fornuftig sjel og menneskelig kjød,
31. lik med Faderen etter sin Guddom, ringere enn Faderen etter sin manndom.
32. Men enda han er Gud og menneske, er han likevel ikke to, men èn Kristus,
33. èn, ikke ved en forvandling av guddommen til kjød, men ved opptakelsen av manndommen i Gud,
34. i det hele èn, ikke ved en sammenblanding av vesen, men ved personens enhet.
35. For likesom den fornuftige sjel og kjødet er ett menneske, således er Gud og menneske èn Kristus,
36. som led for frelse, før ned til helvetet, sto opp fra de døde tredje dag,
37. før opp til himmelen, sitter ved Guds, den allmektige Faderens høyre hånd, skal komme derfra for å dømme levende og døde.
38. Og når han kommer, må alle mennesker stå opp igjen med sine legemer og gjøre regnskap for sine gjerninger.
39. Og de som har gjort godt, skal gå inn til det evige liv, men de som har gjort ondt, til den evige ild.
40. Dette er den felles kristne tro. Den som ikke oppriktig og fast har denne tro, kan ikke bli salig.

DE TI GUDS BUD

Det første bud:

Du skal ikke ha andre guder enn meg.

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud over alle ting og sette all vår lit til ham.

Det annet bud:

Du skal ikke misbruke Herrens din Guds navn, for Herren vil ikke holde den uskyldig som misbruker hans Navn.

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke ved hans navn banner, sverger, gjør trolldom, lyver eller bedrar, men påkaller Guds navn i all vår nød, ber, lover og takker.

Det tredje bud:

Kom hviledagen i hu, så du holder den hellig.

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke forakter prekenen og Guds ord, men holder det hellig, gjerne hører og lærer det.

Det fjerde bud:

Du skal hedre din far og din mor.

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke forakter eller harmer våre foreldre og foresatte, men holder dem i ære, tjener og lyder dem, elsker og akter dem.

Det femte bud:

Du skal ikke slå i hjel.

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke gjør vår neste noen skade eller noe ondt på hans legeme, men hjelper og støtter ham i all legemlig nød.

Det sjette bud:

Du skal ikke drive hor.

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi lever veloppdragent og sømmelig i ord og gjerninger, og enhver skal elske og ære sin ektefelle.

Det sjuende bud:

Du skal ikke stjele.

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke tar vår nestes penger eller gods og ikke drar det til oss ved falske varer eller annen svik, men hjelper ham å berge sin eiendom og bedre sine kår.

Det åttende bud:

Du skal ikke si falskt vitnesbyrd mot din neste.

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke lyver på vår neste, forråder ham, baktaler ham eller fører et dårlig rykte på ham, men unnskylder ham, taler vel om ham og tar alt i beste mening.

Det niende bud:

Du skal ikke begjære din nestes hus.

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke med list prøver å få tak i vår nestes arv eller eiendom ved å late som om vi har rett til det, men hjelper og støtter ham så han kan ha sitt i fred.

Det tiende bud:

Du skal ikke begjære din nestes ektemake, ansatte, buskap eller noe som hans er.

Hva er det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke lokker eller truer fra vår neste hans ektefelle, ansatte eller noe som hører ham til, men formaner dem til å bli hos ham og gjøre sin plikt.

Hva sier Gud om alle disse bud?

Jeg, Herren din Gud, er en nidkjær Gud, som straffer fedrenes synd på barna i tredje og fjerde ættledd av dem som hater meg. Men mot dem som elsker meg og holder mine bud, gjør jeg vel i tusen ættledd.

Hva er det?

Gud truer med å straffe alle som bryter disse bud. Derfor skal vi frykte hans vrede og ikke gjøre dem imot. Men alle dem som holder disse bud, lover han nåde og alt godt. Derfor skal vi også elske ham og sette vår lit til ham og gjerne gjøre etter hans bud.

DEN HELLIGE AVLØSNING

(DET PRIVATE SKRIFTEMÅL)

(Prest og skriftebarn tar plass i en skriftestol med skillevegg, alternativt med bord eller lignende imellom. Det benyttes ikke håndspåleggelse (se Joh 20:23).

Jeg spør presten om å få gå til skrifte hos ham.

(Syndsbekjennelse:)

Jeg bekjenner for deg, min Skaper og Gjenløser, at jeg like fra mors liv er født i synd og uten evne til å fri meg selv.

Mange ganger og på mange måter har jeg krenket deg i tanker, ord og gjerninger, både ved det jeg har gjort og ved det jeg har forsømt. Jeg har ikke elsket deg av hele mitt hjerte, og heller ikke min neste som meg selv. /.../ (Her kan jeg nevne en synd eller to som jeg vet om og føler.)

Skulle du, hellige Gud, dømme meg slik mine synder har fortjent, da må jeg bli forkastet fra ditt åsyn.

Derfor flyr jeg til din store barmhjertighet i Jesus Kristus og ber deg: Gud, vær meg synder nådig! Amen.

P Gud være deg nådig og styrke din tro. Amen.

Hør hva HERREN Jesus sier (Joh 20:23):

”De som dere forlater syndene, de er forlatt. De som dere binder i syndene, er bundet i dem.”

Tror du at min forlatelse er Guds forlatelse?

Svar: Ja.

P Deg skje som du tror.

JEG FORLATER DEG DINE SYNDER,
I FADERENS OG SØNNENS OG DEN HELLIGE ÅNDS
NAVN. AMEN.

Gå i Guds fred!

HVORFOR SAMLES VI TIL GUDSTJENESTE?

Vi samles for å lære Gud å kjenne gjennom den han utsendte, Jesus Kristus, og for å be, love og takke i Jesu navn. Årsaken er en bevitnet Jesus-historie om hans persons hemmelighet og hans verk, slik Det gamle testamente vitner om ham.

Vi samles fordi Jesus-historien i fortid fortsetter i den forsamlede menighet i nåtid. Her er den oppstandne Jesus virksom til stede med de handlinger han innstiftet og befalte før Himmelfartsdagen. De skal døpte mennesker lære å holde, slik han befalte.

Vi hører tekstene opplest og mottar i prekenen Jesu undervisning. I Herrens Nattverd gjør han underet med sitt ord over fremsatt brød og vin: Her byr han sine venner samfunn med sitt Golgata-offer i jordiske skikkelser, og dermed samfunn med Guds kirke i himmelen og på jorden. Det underfulle ved kirkens gudstjeneste lokker og drar.

I DEN HELLIGES NÆRHET blir vår syndenatur avslørt og fortært, og likevel kommer vi, for Gud er en forsonet Gud, og Kristus er Guds fred med oss. Døpt til Jesu Kristi død, trer vi fram på *barnerettens* grunn. Vår tilbedelse er avslappet og rolig.

INVITASJON

«Siden vi får et rike som ikke rokkes, så la oss være takknemlige og tjene Gud slik det behager ham, med ærbødighet og frykt. For vår Gud er en fortærende ild.» (Heb 12:28f)

SYNDSBEKJENNELSE

P I Guds - Faderens og Sønnens (+) og Den Hellige Ånds navn.

M Amen.

(Vi reiser oss)

P Gud være lovet! «Vår hjelp er i Herrens Navn,

M han som skapte himmel og jord». Amen. (Sal 124:8)

P Jeg sa: «Nå vil jeg bekjenne mine synder for Herren»,

M og du tok bort min syndeskyld. (Sal 32:5)

JEG BEKJENNER FOR DEG, MIN SKAPER OG GJENLØSER, AT JEG LIKE FRA MORS LIV ER FØDT I SYND OG UTEN EVNE TIL Å FRI MEG SELV.

MANGE GANGER OG PÅ MANGE MÅTER HAR JEG KRENKET DEG I TANKER, ORD OG GJERNINGER, BÅDE VED DET JEG HAR GJORT OG VED DET JEG HAR FORSØMT. JEG HAR IKKE ELSKET DEG AV HELE MITT HJERTE, OG HELLER IKKE MIN NESTE SOM MEG SELV.

SKULLE DU, HELLIGE GUD, DØMME MEG ETTER FORTJENESTE, DA VET JEG MEG FORKASTET FRA DITT ÅSYN. DERFOR FLYR JEG TIL DIN BARMHJERTIGHET I JESUS KRISTUS OG BER: GUD, VÆR MEG SYNDER NÅDIG!

P Må Gud forlate oss alle synder for Jesu Kristi skyld, og med ham gi oss nåde til å avstå fra noen synd, og til utgang det evige liv.

M Amen.

Istedenfor skriftebønnen kan vi synge stående: «Jeg står for Gud, som allting vet...», alternativt «Herre Jesus, kom til stede...» I det private skriftemål blir syndsforlatelsen tilsagt den enkelte som ber presten høre «mitt» skriftemål. (Se forrige side.)

AUGUSTANA-LITURGIEN

EN ORDNING FOR HØYMESSEN

P = Prest. *D* = Diakon. *M* = Menighet.

A 20 = Den norske kirkes Alterbok 1920. *G 20* = Graduale til *A 20*.

N = Norsk Salmebok 1985. *T* = Tone/melodi.

INNGANG

(Vi reiser oss.)

1. INNGANG

P Gud, vi ber om din velsignelse!

2. DIAKONBØNN

D Kom med ditt nåderike også til oss, så vi kan lære deg å kjenne ved Jesus Kristus, og med ham til gave ha evig liv, og tjene deg i din evige rettferdighet.¹

P Du som gjorde oss til prester for deg i den hellige dåp, verdig er du all takk og lov, Fader, Sønn (+) og Hellig Ånd, du som er og blir, i herlighet like stor, i Guds majestet like evig.

(Døpte kan slå korsets tegn (+) til en påminnelse om barnerett hos Gud, gitt i dåpen.)

M Amen.

P (Frem sier *dagens inngangsord* (i tekstboken.))

3. INNGANGSSALME – (FRA SALMENES BOK)

4. KYRIE²

M: Kyrie eleison! Herre, miskunne oss.

P: Gi oss bønnens Ånd.

M: Kriste eleison! Herre, miskunne oss.

P: Gi forstand på ditt Ord

M Kriste eleison! Herre, miskunne oss.

P: og bevar oss i din fred.

5. DET STORE GLORIA – ENGENES GLORIA

P Æren er Guds i det høyeste,

M og fred på jorden, Guds velbehag til mennesker.³

¹ Mt 4:17, Joh 17:3, Rom 10:e. 1 Pet 2:4-6, Åp 1:5f, 22:20, osv.

² Sak 12:20. Lk 24:45, Joh 15:3, 17:20, Rom 10:17. Ef 2:14, Fil 4:7.

³ Lk 2:14.

ALTERNATIV 1:

P Alene GUD i himmelrik / Skje lov for all sin nåde,

M som han har gjort på jorderik hvor synd og død må råde.

**På jord er kommen glede, fred, / Og mennesker må frydes ved
Guds nåde og god vilje.**

P Lov, takk og pris fra jorderik / Fra Adams ætt nå lyder:

M ”O FADER vår i himmelrik, Du kjærlighet oss byder.

**Du all ting har i vold og makt, / Det alt må fram som er din akt,
Vel den deg kunne frykte.**

P O GUDS ENBÅRNE, Jesus Krist, / Høyt over verdens riker,

M Du ene er vår Frelser visst, som oss med Gud forliker.

**Alt med ditt blod, din harde død / Du løste oss av syndens nød,
Gi i din tro vi bliver.**

P O HELLIG ÅND, vår trøster sann, / All sannhet oss vil lære.

M Gi i ditt ord vi holder fast og lever Gud til ære,

**Vokt oss fra djev'lens falske list, / Lær oss å tro på Jesus Krist,
Oppreist med ham til livet.”⁴**

ALTERNATIV 2:

P Herre Gud, himmelske konge, allmektige **FADER**, for din store herlighet som tok bolig iblant oss,

M Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg.

P O Herre, du Den aller Høyestes enbårne **SØNN**, Jesus Kristus,

du vår Herre og Gud, Lammet som er slaktet,

du vår rettferdighet hos Faderen, miskunne oss,

M: Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg,

P for du alene er hellig, du alene er Herren, du alene er Den Høyeste, Jesus Kristus, med **DEN HELLIGE ÅND**, i Gud Faders herlighet.

M: Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg. Amen.

ORDETS LITURGI

6. **HILSEN**⁵

P **HERREN** være med dere

⁴ Gloria angelicis – „Englehymnen“, Hilarius av Poitiers, d 368. MBLandstad. Bearb.

⁵ Dom 6:12, Rut 2:4. Mt 28:20, 2 Tim 4:22.

M Og med din ånd

7. **KOLLEKTBØNN**

P La oss be. /.../

M Amen

(Vi setter oss.)

8. **FØRSTE LESNING: FRA DET GAMLE TESTAMENTE**

P Så sier **HERREN**: «Hør, så får dere leve.»⁶ Denne hellige lektie står skrevet /.../ - Gud har talt.

M Gud, vi takker deg

(Her kan SVARSANG benyttes.)

9. **ANDRE LESNING: FRA DET NYE TESTAMENTE**

P Hør! Denne hellige epistel/lektie står skrevet hos /.../ - Gud har talt.

M Gud, vi takker deg

10. **DAGENS SANG**

11. **TREDJE LESNING: DAGENS EVANGELIUM**

P Hør! Dette hellige evangelium står skrevet hos /.../ - Gud har talt (*løfter opp Bibelen.*)

(Vi reiser oss.)

M Gud være lovet. Halleluja, halleluja, halleluja!⁷

12. **TROSBEKJENNELSE**

ALTERNATIV 1: DEN APOSTOLISKE TROSBEKJENNELSE:⁸

P Dere er alle Guds barn ved troen på Kristus Jesus, for så mange som er døpt til Kristus, er blitt ikledd ham.⁹ Så la oss fremsi forsakelsen og bekjenne vår hellige tro:

M Jeg forsaker djevelen og alle hans gjerninger. Jeg tror på Gud Fader, den allmektige, / himmelens og jordens skaper.

Og jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, vår HERRE, som ble unnfanget ved Den Hellige Ånd *** født av jomfru Maria, / pint under Pontius Pilatus, korsfestet, død og begravet, /

før ned til helvetet, stod opp fra de døde tredje dag, / før opp til himmelen, sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd, / skal derfra komme igjen for å dømme levende og døde.

Jeg tror på Den Hellige Ånd, / èn, hellig, allmenn kirke, de helliges samfunn, / syndenes forlatelse, kjødets oppstandelse og det evige liv. Amen.

⁶ Jes 55:3.

⁷ Sal 68:36.

⁸ T: N 944 el S 105.

⁹ Gal 3:27.

ALTERNATIV 2: DEN NICENSKE TROSBEKJENNELSE: 10

P Vi tror på èn Gud,

M den allmektige Fader, som har skapt himmel og jord, alt synlig og usynlig.

Vi tror på én HERRE, Jesus Kristus, / Guds enbårne SØNN, født av Faderen før alle tider, / Gud av Gud, lys av lys, sann Gud av sann Gud, / født, ikke skapt, / av samme vesen som Faderen. / Ved ham er alt blitt skapt. / Før oss mennesker og til vår frelse steg han ned fra himmelen, / og ved Den Hellige Ånd og av jomfru Maria ble han menneske av kjøtt og blod. ---- / Han ble korsfestet for oss under Pontius Pilatus, led og ble begravet, /

oppstod den tredje dag, slik Skriftene har sagt, / og før opp til himmelen, / sitter ved Faderens høyre hånd, / skal komme igjen i herlighet for å dømme levende og døde, / og hans rike skal være uten ende.

Vi tror på Den hellige ånd, / som er HERRE og gjør levende, / som utgår fra Faderen og Sønnen, / tilbes og æres sammen med Faderen og Sønnen, / og som har talt gjennom profetene. / Og at det er èn, hellig, allmenn, apostolisk Kirke. / Vi bekjenner èn dåp til syndenes forlatelse / og venter de dødes oppstandelse og et liv i den kommende verden. Amen.

(Vi setter oss.)

13. **PREKEN**¹¹

P Må nåde og fred bli dere rikelig til del ved kunnskapen om Gud og Jesus, vår HERRE! (2 Pet 1:2)

Dette hellige evangelium står skrevet hos evangelisten /.../ Hellige Gud! Hellige oss i sannheten. Ditt ord er sannhet. /.../

(Vi reiser oss etter prekestolbønnen.)

14. **SANG**

15. **TAKKEBØNN**¹²

P La oss prise HERREN

M Æren er Guds i det høyeste

P Pris HERREN for kall og opplysning ved Kristus Jesus,¹³ for å tjene deg, den eneste sanne Gud.¹⁴

M Æren er Guds i det høyeste

P for deg tilkommer all ære, takk og pris, Gud Fader, Sønn og Hellige Ånd, nå og alltid og i all evighet.¹⁵

M Amen. Halleluja.

¹⁰ T: N 945. På Trefoldighetsfest benyttes Den athanasianske bekjennelse, fremsagt vekselvis mellom to grupper.

¹¹ Jf Joh 17:3. På **store høytidsdager** synges *høytidsverset* som prekestolvers *etter* prekeneteksten. Etter prekenen følger dagens **prekestolbønn**.

¹² Benyttes sammen med Forbønn alternativ 1: Fredslitani.

¹³ 2 Tim 1:9f. Jf Rom 8:35, 39, 1 Tim 1:5., 2 Tim 1:7.

¹⁴ Ef 1:4, Fil 2:15, Kol 1:22, 1 Tess 1:9.

¹⁵ Sal 118:14, Åp 5:13.

16. **DIAKONBØNN**

D *Trofaste Gud, deg takker vi for barnerett hos deg, gitt i vår dåp, og for det nye livet i din Sønns, Jesu Kristi rike. Forén oss i ditt Ords sannhet lik korn i brød, så vi med Kristus til gave lever med ham til eksempel, deg til ære.*¹⁶

17. **FORBØNN**¹⁷

Alternativ 1: FREDSLITANI:¹⁸

P I fred la oss be til HERREN

M HERRE, miskunne oss

D Om fred fra det høye, om frelse for våre sjeler, la oss be til HERREN

M HERRE, miskunne oss

D Om fred i all verden, om enig bekjennelse til Kristi ord, om samhold i Guds hellige Kirke, la oss be til HERREN

M HERRE, miskunne oss

D For alle som her trer inn med tro, ærbødighet og gudsfrykt, la oss be til HERREN

M HERRE, miskunne oss

D For vår prest (og biskop N), og for alle Kirkens tjenere i Kristus, la oss be til HERREN

M HERRE, miskunne oss

D For denne by/bygd og for alle land og steder, og for de troende som bor der, la oss be til HERREN

M HERRE, miskunne oss

D Om tjenlig vær, om rikelig grøde på jorden, om fredelige tider, la oss be til HERREN

M HERRE, miskunne oss

D For dem som ferdes på land og hav og i luften, for de syke og for dem som lider, for fanger og deres frelse, la oss be til HERREN

M HERRE, miskunne oss

D Om redning fra all trengsel, vrede, nød og fare, la oss be til HERREN

M HERRE, miskunne oss

D Skynd deg til redning og bevar oss, o Gud, i din nåde.

M HERRE, miskunne oss

D **La oss komme Guds trofaste vitner i hu og deres utgang, / så vi overgir våre liv til Kristus Jesus**

M Ja, til deg, HERRE

¹⁶ Rom 6:3f, 11, Ef 2:10, Tit 3:8.

¹⁷ I advent- og fastetidene benyttes **Botslitaniet, s. 31**. Botslitaniet trer i stedet for pkt 15
Unntak er Maria Budskapsdag.

¹⁸ T: N 952.

P For din er seieren, æren og makten, Fader, Sønn og Hellig Ånd, nå og alltid og i all evighet.

M Amen

Alternativ 2: FORBØNNSLITANI

P La oss be for **GUDS SKAPERVERK** under syndefallets kår:

D Om øvrighet til velsignelse for alle folk, om frihet og fred for alle undertrykte, / om daglig brød for alle fattige, la oss be til HERREN

M HERRE, forbarme deg

D Om trygghet for alle flyktninger, om legedom for alle krigsofre, / om støtte til alle dem som står alene, la oss be til HERREN

M HERRE, forbarme deg

D Om rikelig høst av markens grøde, av all ærlig næring, og av alt edelt håndens og åndens arbeid, la oss be til HERREN

M HERRE, forbarme deg

D Om vern for hvert barn i mors liv, / om verge for alle foreldreløse, / om lindring og trøst til alle syke og sorgfulle, la oss be til HERREN

M HERRE, forbarme deg

D Om alles høyaktelse for din forening av mann og kvinne i ekteskap, / om kjærlighet og fred i alle hjem, la oss be til HERREN

M HERRE, forbarme deg

P La oss be for **GUDS KIRKE** under syndefallets kår:

D Om Guds ords fremgang, / om samling av hedningenes fylde og Israels rest, la oss be til HERREN

M HERRE, hør oss i nåde

D Om diakoner i Jesus Kristus, / om prester som før oss med ditt ord i rette tid og lever deretter, la oss be til HERREN

M HERRE, hør oss i nåde

D Om vern mot villfarelse, / om kristen oppseding i forsakelse og tro, la oss be til HERREN

M HERRE, hør oss i nåde

D Om utholdenhet i bønner, / om styrke til dem som lider for Jesu Navns skyld, / om velferd for dem som gjør ondt mot oss, la oss be til HERREN

M Hellige, trofaste Gud, hør oss i nåde:

P Du som åpnet troens dør i din Sønn's lidende lydighet / deg takker vi for alle dine hellige som nå er hjemme hos deg. Gjør oss tålmodige i trengsler og faste i håpet, så også vi får skue deg i din herlighet.

Amen, velsignelsen og æren, visdommen og takksigelsen, makten og kraften tilhører vår Gud i evigheters evighet.¹⁹

M Amen, amen.

18. **BEREDELSESSANG (OG INNSAMLING AV GAVER)** ²⁰

(P Allmektige, trofaste Gud, du som er og var og blir, deg takker vi for frukten av menneskers arbeid, og ber deg: Gi at disse gaver må avhjelpe nød og trang, og tjene din kirkes enhet og vekst i Kristus Jesus, vår Herre.

M: Amen.)

NATTVERDENS LITURGI

D Det hellige for de hellige! (Mt 7:6)

19. **FREDSHILSEN**

P Fred være med dere

M Og med din ånd

P Hils hverandre med fredens tegn. (*Vi håndhilser de nærmest stående med et "Guds fred".*)

20. **NATTVERDLOVPRISNING**

P Løft deres hjerter til HERREN

M Vi løfter våre hjerter til HERREN

P La oss takke HERREN, vår Gud

M Han er verdig all takk

P Sannelig rett er det at vi i evighet priser deg, hellige HERRE, allmektige Fader, evige Gud, ved Jesus Kristus, vår HERRE,

Advent-tiden:

for med sin lidelse og død har han fridd oss fra alle synder, fra dødens og djevelens makt, / for at vi skal leve under ham i hans rike og ved troen tjene ham, kledd i din evige rettferdighet.²¹

Eller:

for med hans komme har du oppfylt ditt løfte til Abraham, og velsignet oss med all Åndens velsignelse i himmelen, og lar oss vente Kristus som vår frelser på Dommens dag.²²

Julenatt:

for født av kvinne, født under loven, har han oppfylt loven, og lydige til døden frikjøpt dem som var under loven, så vi skulle få barnrett.²³

¹⁹ Åp 7:12. Joh 10:7, 11:25, 14:6, 1 Mos 3:24, Heb 13:12-14 osv.

²⁰ Under sangen kan innsamling av pengegaver skje på den måte som er bestemt av menighetsrådet. Gavene plasseres på Herrens bord i markert avstand fra nattverdelementene. Etter sangen fremsier presten takkebønnen.

²¹ Mt 26:28, Apg 20:28. Åp 1:6, 19:8, Jf Kristi kirkebrud, Sal 45:13, Ef 5:25-27.

²² Fil 3:20, Joh 14:3.

Eller:

for åpenbart ble i denne natt din hemmelighet fra evighet. Synlig i Jesus-barnets skikkelse, skuer vi Gud, skjult i Jesu person.

Juledagene og Maria-dagene 2.2., 25.3 og 2.7.:

for han er en utstråling av din herlighet, / og alt bærer han med sitt kraftige ord, / og alle kaller han i Jesu navn til omvendelse og syndenes forlatelse, / og med ham til gave lar han oss seire i troens gode strid.

Åpenbaringstiden:

for han viste seg for verden i vår dødelige menneskenatur, / og med sin udødelige Guddoms natur beseiret han syndens og dødens og djevelens makt, / og virksom med sitt Ord lar han oss kjenne deg i din trofaste kjærlighet, og ha evig liv.

Fastetiden:

for i Kristi død på korsets tre har du forsonet verden med deg selv, / og lar det evige liv velle frem av Livets tre.²⁴

Skjærtorsdag:

for med din nådepakt i Kristi død er han vårt rette påskelam, / han som gir samfunn med sitt hellige legeme og blod i velsignet brød og vin, / hans venner til syndenes forlatelse, liv og salighet.

Påsketiden:

for med sin uskyldige lidelse og død har han beseiret synd og død og satans rike, / og derfor reiste du ham opp fra de døde, erklært rettferdig i alles sted, / og i dåpen til hans død har du reist oss opp fra døden i våre synder, / så vi med ham til gave kan tjene ham i din evige rettferdighet.

Kristi Himmelfartsdag og Trefoldighetsfest:

for oppreist fra de døde viste han seg legemlig for mange disipler, / og opptatt til himmelen i deres påsyn, er han virksom i den forsamlede menighet, / og gjør oss ved troen delaktig i hans guddommelige natur²⁵

Pinsedagene:

for apostlene utrustet du med Åndens gaver til å gi videre din lære til kirken, / og forkynne frelsens evangelium på mange tungemål, / til trøst og glede for ditt folk av mange folkeslag, også her hos oss.²⁶

Kirkeårets kirkedel:

for lydig til døden på korset, reiste du ham opp fra de døde, rettferdiggjort i alles sted. / Og oss lar du leve som dine kjære barn, / så vi oppreist med ham i dåpen til hans død, kan tjene deg ved troen i din evige rettferdighet.²⁷

²³ Gal 4:4f.

²⁴ Joh 15:1-11.

²⁵ 2 Pet 1:4.

²⁶ Sal 67:5, Ef 1:13.

²⁷ Joh 1:29, 17:20. 1 Kor 1:20f, Rom 4:25.

Reformasjonsdagen – 25. Juni:

for ved Kristus ga du videre til kirken hva Skriftene vitner om ham, så vi reist opp fra døden i våre synder kan tjene deg frelst av nåde, og bli evig salige.

Kristi forklaringsdag:

for hans Guddom lot du gjennomstråle hans ansikt, / og befalte apostlene og oss alle å høre hans ord til salighet.

St Mikael's dag – Mikkelsmess 29. september:

for ved ham omgir du ditt folk med dine engleskarer, / til vern mot satans løgn og tyranni.

Alle helliges dag – Allehelgensdag:

for sammen med din triumferende kirke i himmelen lar du din kjempende kirke synge med i Lammets sang for din trone, / og prise deg for seieren i kraft av Lammets blod.

FELLES AVSLUTNING GJENNOM KIRKEÅRET:

Derfor lovsynger engleskarene din herlighet, / og din Kirke i himmelen og på jorden priser ditt Navn med samstemmig jubel. / Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

M Hellig, hellig, hellig er HERREN Sebaot, / all jorden er full av din herlighet.

Hosianna i det høyeste

Velsignet være han som kommer i HERRENS Navn.

Hosianna i det høyeste.

21. TAKKSIGELSESBØNN OG HERRENS BØNN²⁸

P La oss atter takke og be i Jesu navn.

Hellige, trofaste Gud, alle tings opphav, både synlig og usynlig; / Du overlot ikke Adams ætt til syndens og dødens vold, / men gav Abraham løftet om din velsignelse til alle folk. / Ditt folk fridde du ut av trellekår, / og ditt løfte fornyet du gjennom dine profeter; / og da tiden var inne, lot du din enbårne Sønn bli unnfanget ved Den Hellige Ånd, / og født av jomfru Maria.

M Evig varer din miskunn. Halleluja

P Vi før alle vill, / men du forsonet verden med deg selv i Jesu Kristi død, og til et evig vitnesbyrd reiste du ham opp fra de døde, rettferdiggjort i alles sted. Og her kaller du også oss til å tjene ham, / reist opp fra døden i våre synder.

M Evig varer din miskunn. Halleluja.

P Du lot den oppstandne Kristus gi befalinger til apostlene / og opphøyde ham til Kongen i ditt nåderike, / og virksom med sitt ord, / gir han himmelske gaver i jordiske skikkelser.

M Kom, Herre Jesus. Dine befalinger vil vi holde.

²⁸ T: G 20. Melodien benyttes normalt under nattverden, og synges sakte og dempet.

P Kom, Hellige Ånd! Styrk vår tro på Kristi ord, / så vi delaktige i hans legeme og blod bekjenner hans død inntil han kommer. / O dyp av rikdom og visdom og kunnskap hos deg!

M **Kom, HERRE Hellige Ånd. Gjør oss grunnfestet i Kristi ord, / og la oss vokse opp i kjærlighet til Ham.**

P Nåderike Fader, gi for Kristi skyld ditt folk tålmodighet i prøvelser, / utholdenhet i trengsler / og del i de saliges glede for ditt åsyn.

Deg priser vi, allmektige Fader, sammen med dine engleskarer og alle dine hellige i himmelen og på jorden: / Verdig er du all takk og ære, nå og alltid og i evighet, / ved Kristus Jesus, vår Herre, og i Den Hellige Ånds enhet.

M **Fader vår, du som er i himmelen,
Helliget vorde ditt Navn.**

Komme ditt rike.

Skje din vilje, som i himmelen så og på jorden.

Gi oss i dag vårt daglige brød, og forlat oss vår skyld, slik også vi forlater våre skyldnere, og led oss ikke inn i fristelse, men frels oss fra det onde,

for ditt er riket, din er makten og æren i evighet..

22. **HERRENS TESTAMENTORD**²⁹

P *Vår HERRE, Jesus Kristus, i den natt han ble forrådt, tok han brødet, takket og brøt det, gav sine disipler og sa:*

"TA DETTE OG ET DET, (*) DETTE ER MITT LEGEME SOM GIS FOR DERE. GJØR DETTE TIL MIN IHUKOMMELSE."

Likeså tok han også kalken etter måltidet, takket, gav dem og sa:

"DRIKK ALLE DERAV. (*) DENNE KALK ER DEN NYE PAKT I MITT BLOD SOM UTGYTES FOR DE MANGE TIL SYNDENES FORLATELSE. GJØR DETTE, SÅ OFTE SOM DERE DRIKKER DET, TIL MIN IHUKOMMELSE."

Fremvisning: (Viser fram kalk og patèn vendt mot forsamlingen:)

Se! Guds enbårne, åpenbart i menneskenatur, midt iblant oss!

23. **O GUDS LAM**

M *(vi kneler eller står mens vi synger)*

O Guds Lam uskyldig, / På korset ble du slaktet.

Din Fader var du lydige, / For intet ble du aktet.

For vår skyld ble du såret, / Har verdens synder båret. –

Miskunne oss, o Herre Jesu!

²⁹ **Den sakramentale handling** består av pkt 20 og 22. Martin Luther så gjerne at vi med denne skikk fra oldkirken stadfester Kristi ord mot dem som med åndeliggjørende bortforklaringer tilslører den Oppstandnes tilsynekomst I jordiske tegn.

24. **UTDELING OG MÅLTID** ³⁰

P Dette er Jesu sanne legeme. Dette er Jesu sanne blod.

25. **NATTVERDHILSEN** ³¹

P Den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus, som nå har gitt dere (oss) samfunn med sitt hellige legeme og blod, han styrke dere (oss) og holde dere (oss) oppe i en sann tro til det evige liv. Fred være med dere.

La oss i Jesu navn tre fram for vår himmelske Far med takk og bønn:

(Vi står eller sitter.)

26. **TAKKESANG** ³²

27. **TAKKEBØNN**

P Vår Far i himmelen, deg takker vi for barnerett hos deg, / stadfestet med Kristi underfulle gaver.³³

M Min sjel, lov Herren, glem ikke alle hans velgjerninger

P Verdig er du all takk og ære ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, / som med deg og Den Hellige Ånd lever og råder, én sann Gud i evigheters evighet.

M Gud er min styrke, han som er og var og blir. Amen. Halleluja, halleluja, halleluja.

UTSENDELSE

28. **DIAKONBØNN**

D Allmektige, trofaste Gud. Stans alle onde planer og hindre hver ond gjerning. / Gled dine tjenere med Kristi daglige komme, / så vi høster frukt i helliggjørelse, og til sist få se deg i din Guddoms herlighet.³⁴ I Jesu navn.

M Amen

29. **LOVSANG**³⁵

M Herre, nå lar du din tjener fare i fred, etter ditt ord,

For mine øyne har sett din frelse, som du har beredt i alle folks påsyn.

Et lys til åpenbaring for hedningene, og en herlighet for ditt folk, ditt Israel.

³⁰ Foregår normalt under en **nattverdsang**. Kommunikantene trer fram, kneler eller står (i halvsirkel), så mange det er plass til. –

Ved større alterganger danner de en rekke i midtgangen, og utdelingen skjer *kontinuerlig* ved to eller flere prester, og i samsvar med Jesu ord om å ete brødet og drikke av kalken. «Det tiloversblevne» (relicta) blir spist og drukket på den måte som er bestemt.

³¹ Presten holder kalk og patèn mens han fremsier hilsenen etter hvert knefall, eller til slutt ved kontinuerlig utdeling.

³² Presten setter sammen nattverdstellet i den opprinnelige orden.

³³ Ef 1:5, 18f, Apg 26:18.

³⁴ Rom 6:22. Åp 22:4.

³⁵ Simeons lovsang (Nunc dimittis), Lk 2:29-32.

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden
Nå og alltid og i all evighet. Amen.

30. **HILSEN**

P HERREN være med dere

M Og med din ånd

31. **VELSIGNELSE**

P HERREN velsigne deg og bevare deg

HERREN la sitt ansikt lyse over deg og være deg nådig

HERREN løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred

I Faderens og Sønnens (+) og Den Hellige Ånds navn

M Amen, amen, amen

P Vi er utsendt. La oss gå i fred!

M I vår HERRES Jesu navn

Hvis prosesjon, følger forsamlingen etter diakon og prest (evt etter kortjenere og sangere) under passende sang.

Kunngjøringer kan skje før høymessen begynner, alternativt etter utsendelsen som da slutter med ordene: "Gud bevare din utgang og din inngang."

LESEMESSEN

Guds fremste nådemiddel er Guds skapende og virksomme ord. Uten Ordet, intet sakrament. Kristne lever av de hellige ting - Ord og Sakrament i "de helliges samfunn".

Så sant kirkegang er praktisk mulig, søker vi til de helliges samfunn i de hellige ting hvor kirkens rene kjennetegn er bevart. Der tilbyr Kristus sine gaver og lar rekke fram pantet på vår frelse - udødelighetens medisin.

Men kristne fins som er avskåret fra å delta regelmessig i messen. Årsaken kan være sykdom eller omsorg for syke og spedbarn. Slike hindringer er overkommelige. Da kan man tilkalle sin prest i *sognebud*.

En uoverstigelig hindring er ordninger med rom for vrang lære (Mt 16:17, Rom 16:17f). Da er *lesegudstjenesten* alternativet.³⁶ Dens begrunnelse er hverken nød eller behov, men *Ordets nådemiddel*.

I likhet med andre samlinger om Guds ord og bønn, er også lesegudstjenesten et *supplement* til Herrens Nattverd. Den er en forkortet utgave av Ordets Liturgi (i høymessen). Man bruker salmebok og faste bønner, leser dagens tekster og prekenen i en postille (f eks Luthers Huspostille el Per Jonssons Evangeliepostille over tre rekker.)³⁷ Deretter Herrens Bønn og velsignelsen (den aronittiske).

Overlatt til seg selv og kirkens forbønn, gjør en kristen hva alle døpte er kalt til å gjøre – å praktisere sin dåp med Guds ord og bønn i sitt daglige kall. Løftet står fast, **Mk 16:16** - *den som tror og blir døpt, skal bli salig*. Det er vantroen som fordømmer. Troen kommer "av prekenen, og prekenen ved Kristi ord" (Rom 10:17). Avskåret fra kirkens sakramentale samfunn i de ytre ting (Apg 2:42), gjenstår den *åndelige* spising og drikking: Jeg får ved troen spise og drikke Jesu legeme og blod, og ha evig liv i Ham (Joh 6:47-58). Vi avstår fra menneskepåfunn (surrogater). Mens vi venter Jesu gjenkomst lever troen av ekte saker (Fil 3:20).

³⁶ Per Jonsson: Evangeliepostilla. 1.-3. årgang. 6 deler. Bokförlaget Reformatio. Malmö 1998-2001.

³⁷ Benevnelsen "lesemesse" knytter ordningen til den lutherske messeliturgi i Sverige og Finland, hvor en prestesynode i Vest-Norrbotn omkr år 1600 som en del av sognemenighetens ordninger i griseendte strøk. Det skjedde ca syv år etter Uppsala-synoden 1593, da kirkens evangelisk-lutherske reformasjon ble stadfestet i den svensk-finske kirkeprovins. Lesemesen ble siden et supplement til høymessen.

En byabønholder på stedet var sammen med en medhjelper ansvarlig for samlinger med lesning fra godkjent postille og med et rituale etter mønster fra Ordets Liturgi i messen. I Finland ble byabønen praktisert i vide områder, men er lite dokumentert (finsk: kylärükous). (Kilde: Pekka Väitalo: *Muonion-laakson kylärükouksista 1800- ja 1900-luvuilla (Om Muonio-dalens byaböner på 1800- og 1900-tallet)*. Haapavesi 1964, s 22.)

Fra omkr 1850 ble den lestadianske vekkelse utbredt i byabøn-samlingene, og med tiden oppfattet som "lestadianernes"rituale, etter hvert i flere varianter.

Den wittenbergske reformasjon var ingen ny kirkedannelse, men DEN GAMLE KIRKE I SKRIFTBUNDEN TRADISJON FRA APOSTELTIDEN.

Konkordiebokens bekjennelser fra oldkirken og reformasjonstiden, utgitt i 1580, stadfester og formidler denne læretradisjon. Hensikten er «at også våre etterkommere i fremtiden skal advares og beskyttes mot en lære som er uren, falsk og strider mot Guds Ord, så langt det kommer an på oss» (Konkordieboken, innl s. 5, se s. 7.) Denne identifikasjon kommer til uttrykk i CA art I med til slutning til Den nicenske bekjennelse fra år 325. Det skjedde i en forhandlings situasjon med utsikter til å gjenopprette «den kristne enighet» (fortalen).

Ordet *liturgi* betyr ”det som folket gjør”. Når døpte kommer sammen og holder Kristi befalinger, blir det liturgi. De gjør hva døpte er kalt til å gjøre.

Konfesjonelle lutheranere er ingen ny kirke eller særtradisjon blant andre. Vi er den gamle kirke i den skriftbundne tradisjon fra aposteltiden. Vi fremstår med den nytestamentlige tro som lemmer på Guds Ene, Hellige, Apostoliske kirke, og gjør det på kirkens ubeskårne grunnvoll, lagt i begynnelsen. Mye eller lite liturgi vedkommer ikke saken – å tilbe Faderen i Ånd og sannhet (Joh 4:23).

Inngangen til messen. *Hvorfor* er vi her? *Hvem* er vi? Svaret er gitt med *dåpen* i den treene Guds navn. Vi har ved dåpen og troen adgang til Faderen ved Sønnen. Troen er Guds tro, som Helligånden virker ved Kristi ord. I sentrum står ikke mennesker, men den oppstandne Kristus, virksom til stede med Ord og Sakrament. Det markerer vi med stillhet før vi begynner.

På nytestamentlig vis gir vi Gud den *uforbeholdne* tilbakemelding på apostelordets lære Jesus Kristus. Han er kirkens Lærer. Med ham som veiviser, vandrer vi omkring i Bibelen, som i en katedral. På dette vilkår bruker vi bekjennelsene fra oldkirken, og likeså liturgiske formular, bønner og hymner fra kirkens historie.

Målet er det evige liv - å kjenne den eneste sanne Gud ved den han utsendte, Kristus Jesus (Joh 17:3). Gjennom sine utvalgte apostler som han utrustet på Pinsedagen, har han gitt videre den rette bibelutleggelse til kirken. Den er kirkens grunnvoll. Oppdraget fortsetter ved trofaste pastorer i prekenembetets gjerning med løse- og binde-makt fra ham (v 20).

Kirkekor er den forsamlede menighet, hvor *kordiakon* og *forsangere* assisterer prest og forsamling på Guds ords vilkår. En liturgi på menneskers vilkår har ingen berettigelse i Guds kirke. Konsertering, opptredener, scene-belysning og popmusikk hører ikke hjemme her.

Synsbekjennelsen. Vi deltar ikke for å blidgjøre Gud eller samarbeide med ham om vår frelse. Synsbekjennelsen hører hjemme i forberedelsen til messen, i enrom, i det private skriftemål og i en felles synsbekjennelse *før* høymessen, alltid oppmuntret av Guds nåde for Kristi skyld.

Skriftlesningene. De har første prioritet. Uten dem, ingen gudstjeneste. Augustanaliturgien plasserer oss i Den hellige skrift. Brukt sammen med Bibel og katekisme, tjener liturgien det livslange disippelliv i bønn og arbeid.

Vårt gjensvar omfatter *geberder og skikker* fra Bibelen og den gamle kirke (Rom 12:1). Guds Sønn av evighet ble menneske i kjøtt og blod i en bevitnet Jesus-historie. Han er *Guds gaveunder* til en fallen menneskehet. Etter sin oppstandelse og opptagelse til Faderens nådeside, tjener han oss med Ord og Sakrament (1 Kor 4:1f) i den forsamlede menighet. Jesus-historien fortsetter. Den Oppstandne er til stede, virksom med ord på menneskers språk, og handler med oss gjennom vann, brød og vin. Ved Guds miskunn bærer vi frem våre legemer som takkoffer til ham.

Augustana-liturgien hjelper oss til å holde fast ved det unike og dype i kirkens tro. Midtpunkt er Gud og menneske forenet i Jesu persons hemmelighet. Han er *Guds gaverettferdighet* til en menneskehet okkupert av synd og død og satans makt. Døpt til Jesu død, har vi barneregt hos Gud, med løfte om salighet hos ham for hver den som tror. Vi hører gavens omkostninger forkynt, og under Herrens Nattverd ser vi gaven rakt frem i sakramentets skikkelser (1 Kor 10:16). Og mottatt med munnen, har vi samfunn med hans legeme og blod, gitt for verdens synder, og dermed samfunn med Guds kirke i himmelen og på jorden.

Inngangssalmer fra Salmenes Bok er bønn med Jesu bønnebok. Refreng (antifoner) fra Nytestamentet bevitner Jesu ord: Det er skrevet ”om meg” (Lk 24:44).

Bønner i *litaniform* skjerper oppmerksomheten og deltagelsen.

Diakonen (el klokkeren) tjener samarbeidet mellom prest og menighet. Ved inngangen til Nattverdens Liturgi lyder *diakonropet* fra den gamle kirke.

”*Diakonbønnene*” markerer at alt i våre liv har med dåpen å gjøre. Med Kristus som gave, lever dømte mennesker for Gud i troens rettferdighet og tjener ham med Kristus som eksempel, barn og voksne, enhver i sitt kall,. Med sin Ånd er Kristus virksom. Hva vi er ved troen, skal vi en gang bli (Rom 6).

UTDYPENDE KOMMENTARER

«Konfesjon»

En relativiserende ordbruk – typisk for reformerte kirker og trossamfunn, bruker ordet «konfesjon» (latin *confessio*) om en kirkelære nedfelt i dokumenter typisk for sin tid. Andre bruker ordet om om kirkefellesskap på tilstrekkelig grunnlag, dels for å avgrense fellesskapet, dels for å utvide fellesskapet når tiden er moden. Denne relativiserende ordbruk er problematisk av to grunner: (1) Ordbruken er uforenlig med bekjennelse i nytestamentlig mening, og (2) utelukker kirkens fremtreden som apostolatets kirke i tidens løp.

Ordet «konfesjonell» blir også brukt i *nedsettende* mening om bekjennelsestro lutheranere. Trofasthet mot det apostoliske ord utelukker kirkefellesskap med rom for lærdommer i strid med det apostoliske ord (heterodoksi). Den nedsettende ordbruk hører sammen med den interessekontroll som består i manipulerende ignorans (repressiv toleranse).

Misbruk opphever ikke den rette bruk. Konfesjonelle lutheranere bekjenner på nytestamentlig vis det Guds ord som må bli sagt og gjort. Hvis ikke fremtrer fellesskapet som noe annet enn apostolatets kirke.

Formålslutheranere?

Utrustet på Pinsedagen med Åndens gaver mer enn andre kristne, kunne Kristi apostler gi videre Kristi lære til kirken. Kirken utgikk fra Jerusalem som rett-troende kirke (Apg 2:42), for så å stride for den tro som en gang for alle var gitt henne (Jud 3, jf 1 Kor 15:1f, Åp 1-3).

Bekjennelse med forbehold er Nytestamentet fremmed. Likevel samler formålslutheranere om «god teologi». Det er hensikten å vinne allmenn sympati og kanskje bli tilgodesett med fordeler i den offentlige lovgivning. Men med tilpasninger i lære og praksis blir gudstjenesten alminneliggjort og uinteressant.

Karakteristisk for formålslutheranere er det helhetlige hensyn til den organiserte kirkevirksomhet (kirkepragmatisme). Lærdommer i strid med Guds ord blir klassifisert som «alvorlige læremotsetninger» og rangert som «ikke splittende». Rangeringen rammer apostelordets etterfølgere. Sagt på en annen måte: Vi må velge mellom bekjenneren Martin Luther og den kompromiss-søkende Filip Melancton (Jürgen Diestelmann). Under skinn av «lutherdom» går man filipismens ærend.

Bekjennelsestro?

I tråd med synodalretten fra aposteltiden og den gamle kirke er prestesynoden uten myndighet til å vedta en ny lære, eller reservere seg mot den lære som beviselig er praktisert siden aposteltiden under avvisning av heresi (vrang lære). Synodens myndighet, kompetanse og autoritet i læresaker består i apostelordets lære fra Jesus Kristus, kirkens Lærer (Apg 15). Kirkerettens grunnregel står fast, Mt 7:6.

Kirkens ubeskårne grunn skjærer døpte mot den stadige debatt og psykososiale prosess. Guds kirke er «sannhetens støtte og grunnvoll», 1 Tim 3:15, og grunnvollen består (2 Tim 2:19). Bekjennelsestro lutheranere har sin glede i den hengivne tilbakemelding til åpenbaringsordets Gud, for den tro de bekjenner, er Guds tro, gitt i og med Kristi ord (Rom 10:17, jf Joh 15:3, 17:20). Vi kommer til tro når Gud virker troen med sitt ord og bevarer oss i den. Vi bekjenner Guds tro, den tro vi «har fått» og deler sammen med kristne i apostolatets kirke uavhengig av tid og sted. Derfor samles vi om rettskafne prester i prekenembetets gjerning (1 Kor 4:1f, 1 Tim 5:17f).

Terskelen inn til bekjennelsestro lutherdom er ikke lav. Den fins ikke. Uten påtvungne forbehold er enhver velkommen til å lære å holde Kristi befalinger. I Luthers Lille Katekisme og med katekismeforklaringen til den har de et veikart under bibellesningen. Veiviser er Jesus Kristus, kirkens Lærer. Virksom med sin Hellige Ånd gjør han disipler til bekjennere.

Bekjennelse i nytestamentlig mening

Vi skjelner mellom syndsbekjennelse, trosbekjennelse og lovprisning. Vi skiller ikke. Det er aldri tale om et velment forsøk, men alltid tale om å bevitne og istemme Guds ord for Gud og mennesker. Hva «Guds ord» er, fremgår av den bibelske ordbruk. Sentralt i Nytestamentet står ordet homologi (av homologein, egtl samme-si). Den som istemmer «den gode bekjennelse», følger Kristi eksempel (1 Tim 6:11f, jf Mat 27:11, Mk 5:2, Lk 23:3, Joh 18:37, Apg 17:25 osv). Da er virkningen den uforbeholdne bekjennelse til apostelordets lære fra Bibelens Herre og kirkens Lærer.

Dermed er Guds ord den rett utlagte Skrift, gitt kirken i og med det apostoliske ord. Bibel- og bekjennelsestroskap kjennes ikke på velmente forsøk, men på troskapen mot det apostoliske ord

(Se «En trofast kirke», mitt første supplementsbind til katekismeforklaringen «Såkorn». En artikkel presenterer den nytestamentlige begrepsbruk. Digitalt tilgjengelig: www.fbb.nu.)

Martin Luther satte i kirkens sentrum den nytestamentlige tro, gitt videre til kirken i og med det apostoliske ord. I sentrum står den rettferdighet som evangeliet åpenbarer uten lovgjeringer, av tro til tro. Konkordieformelens teologer stadfestet Guds evangelium med Skriftens ord, og avviste de mange forførende reservasjoner, like aktuelle den dag i dag. Når man i dag betrakter Konkordieokens bekjennelser som tids- og kulturbestemte, men aktverdige minnesmerker om den tids kristendom, da må denne betraktningssmåte ramme apostelordets lære fra Kristus.

Vår konfesjonelle identitet

Alle kristne er kalt til å være: *Evangeliske, katolske, apostoliske og apokalyptiske kristne*. Hva er det?

Vi er **evangeliske** kristne fordi gudmennesket Jesus Kristus står i sentrum for lære og liv med sin fullbrakte lidelse og død, oppreist fra de døde, erklært rettferdig i alles sted, bevitnet i og med Bibelens ord. Han er menneskenes eneste rettferdighet og hellighet for Gud, ved tro og dåp tilregnet syndere av nåde for at vi med til gave skal tjene som Guds kjære barn i gjerninger som har Guds ord og befaling for seg. Vår gudstjenestelige virksomhet har ingen annen legitimitet enn den bevitnede Jesus-historie, «sett og hørt» (Apg 4:20).

Vi er **apostoliske** kristne fordi bibeltroskap er troskap mot det apostoliske ord, Det bringer oss den rett utlagte Skrift fra dens Herre. Derfor er Bibelen alene den normerende norm for kristnes lære og liv. På dette gudgitte vilkår fremstår menigheten som apostolatets kirke i forkynnelse, liturgi og diakoni.

Vi er **katolske** kristne (katolikæ – for alle folk). Ved tro og dåp er vi lemmer i Guds ene, hellige kirke under Kristi herredømme. Vi praktiserer kirkefelleskap med dem som uten reservasjoner istemmer apostelordets lære fra Bibelens Herre, alltid åpne for enhver som søker kirkefelleskap i den hengivne tilbakemelding til åpenbaringsordets Gud. Uten påtvungne reservasjoner gir vi videre den gudgitte tro til våre etterkommere, fri til å bruke liturgiske ledd, skikker og hymner fra kirkens historie.

Vi er **apokalyptiske** kristne (apokalypse, det som er avslørt, åpenbart) fordi vi istemmer den tro som er gitt fra åpenbaringsordets Gud. Virksom med sitt ord gjør han under i sitt skaperverk og i frelsens historie med dens evige sentrum er en bevitnet Jesus-historie om hans persons hemmelighet og lidende lydighet. I hans død på korset har Gud forsonet verden med seg selv, og stadfestet sitt forsoningsverk da han reiste Jesus opp fra de døde på den tredje dag.

Med Guds hjelp holder vi Kristi kirkebefalinger og etterfølger ham gjennom endetidens trengsler. Med Guds rene evangelium og sakramentene rett forvaltet er den oppstandne Kristus virksom til stede i den forsamlede menighet. Virksom med sitt ord lærer vi den eneste sanne Gud å kjenne i hans all hans godhet for sin egen skyld.

Med denne gudgitte identitet venter vi Kristus som Frelser på Dommens dag.

Gudmenneskets historie fortsetter

Guds folk er et fleretnisk folk (Åp 7). Ordets og Sakramentets liturgi overstiger kulturelle grenser og personlige preferanser.

Vi trer inn i Guds nåderike og deltar i Guds barns lek for Guds åsyn. Også denne lek læres med ofte deltagelse, inntil leken går av seg selv, opptatt av den Oppstandnes virksomme nærvær.

Herren Jesus ved Faderens nådeside er ikke innestengt i et rom fjernt fra oss. Han er sann Gud og sant menneske, fri til å utøve sine guddommelige egenskaper i den forsamlede menighet. Her åpenbarer han Guds nådige sinnelag, reiser opp fra døden i våre synder, og gir del i sin udødelighet. Under Herrens Nattverd ihukommer vi hans død for Faderen, når vi med munnen får del i hans Golgata-offer.

Messens historiske begrunnelse

Før Himmelfartsdagen viste Jesus seg flere ganger for disiplene. Han underviste dem om de ting som har med Guds rike å gjøre, Han deltok i måltider og ga sine utvalgte apostler prekenembetets oppdrag. Han ga dåps- og misjonsbefalingen, og myndighet til å løse og binde synder. Og «i den natt da han ble forrådt, hadde han innstiftet den nye pakts måltid, Herrens Nattverd. Disse kirkebefalinger ble iverksatt fra Pinsedagen av i den nye pakts gudsfolk – Jesu Kristi kirke.

De førti dagene var ingen uklar overgangsfase. Den Oppstandne forberedt sitt nærvær i endetidens gudsfolk. Like fra Pinsedagen var han til stede, virksom gjennom de handlinger han hadde innstiftet.

Messen er den hengivne tilbakemelding «i Jesu navn», når vi uten forbehold holder Jesu befalinger. Vi stadfester Guds vitnesbyrd da han reiste Jesus opp fra de døde. Vi stadfester foreningen av Gud og menneske i Jesu person. Vi stadfester hans lidende lydighet, som har oppfylt Guds hellige lov i alle deler og i alles sted. Vi stadfester Guds forsoning med verden i Jesu Kristi død. Og vi stadfester at vår rettferdighet og hellighet for Gud er den oppstandne Kristus – og intet annet. Guds løfter har fått sitt «ja» i ham, og med vårt «amen» ærer vi Gud ved ham (2 Kor 1:20).

Menighetens samling om Ord og Sakrament er en unik hendelse – hver eneste gang. Allerede kirkerommets inventar krever den tydning som den Oppstandnes befalinger gir. I sentrum står den Oppstandnes undervisning i Skriftene om sin person og sitt verk. Alt i liturgien (og i kirken) er innordnet «Jesus Kristus og ham korsfestet» (1 Kor 2:2), som nå er det levende håp.

Overlatt til vår egen fornuft og kraft er ethvert menneske okkupert av Guds fiendemakter synd, død og den onde selv, og dermed innkrøkt i seg selv, overlatt til sin skyld og skam og håpløshet. Det levende håp er gudmennesket Jesus. Straffen lå på ham for at vi skulle ha fred (Jes 53). Med ham til gave ufortjent, leker Guds barn i fred for Guds åsyn. Vi trer fram for den hellige Gud med takk og bønn.

Kirkefellesskap – hva er det?

Kirkefellesskap i nytestamentlig mening beror på kirkens gudgitte kjennetegn – Guds rene evangelium og sakramentene forvaltet slik Kristus har befalt. På dette vilkår

fremstår Guds kirke som *apostolatets kirke* i den felles gudstjeneste. Den treéne Gud er virksom i prekenembetets gjerning. Han kommer oss nær ytre midler.

Nattverdens Liturgi er forankret i den andre trosartikkel om Gjenløseren, og samtidig forbundet med den første artikkel - om Skaperen, og med den tredje artikkel – om Helliggjøreren. Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd er virksom med handlende allmakt i den ene Guddom, i herlighet like stor og i majestet like evig (Atan pkt 6). Den Hellige Ånd, som utgår fra Faderen og Sønnen, han kaller, opplyser og helliggjør. Et kjennetegn er den barnlige tillit til Kristi ord over fremsatt brød og vin.

Kjernen i denne *kommunion* er samfunn med Guds Sønnns legeme og blod, rakt fram og mottatt i brødets og vinens skikkelser. Dermed har *kommunikantene* samfunn med Guds kirke i himmelen og på jorden. Utelukket er vår kvalifikasjon. Jesus Kristus er i kraft av sin lidende lydighet *troens rettferdighet* hos Gud. Om dåpen med dens løfte er rettferdiggjørelsens sakrament, er Herrens Nattverd *troens fest*.

En normal-ordning

Høymessen er menighetens felles samling om Ord og Sakrament.

«Ordets liturgi» med dens tekstlesninger er en arv fra synagogen. Uten lesningene fins ingen kristen gudstjeneste. Til lesningene hører også Kristi ord over fremsatt brød og vin. Lesningene er det aller viktigste i messen.

Herrens Nattverd er den eneste sosiale institusjon som Jesus har innstiftet med befalingen «gjør dette». Det saksvarende uttrykk er Nattverdens Liturgi.

Augustana-liturgien gir rom for variasjoner. En miniversjon er den sakramentale handling i *sognebudet*. Nødvendig er den nytestamentlige tro gitt til kjenne med *saksvarende* uttrykk. Bruken hører sammen med Luthers Lille Katekisme, og sammen med en katekismeforklaring for den som vil trenge dypere inn i troens grunn. Brukssammenhengen er den himmelske liturgi for Guds trone, nå og i evighet.

Kirkens *frihet* hviler i Guds ord, men er aldri uten en *liturgisk skikkelse*. Problemstillingen mye eller lite liturgi røper en lovisk innstilling med utgangspunkt i hva vi skal gjøre. Våre liv som liturger og diakoner for Gud skjer på nåderetten grunn. En liturgisk ordning har ingen annen hensikt enn den å verne om vår barnerett hos Gud, gitt av nåde for Kristi skyld. Med denne forventning ser vi fram til å delta i liturgien. Det er ingen selvfølge. En evangelisk-luthersk liturgi hører sammen med den jevnlige undervisning, instruksjon og motivering. En fri kirke gir den treéne Gud hengivne tilbakemeldinger uten påtvungne forbehold i liturgiske ordninger (Apg 5:29).

Hvor friheten tjener lydigheten mot Kristi befalinger, er liturgien et vern om *kirkens frihet* mot menneskepåfunn. Apostolatets kirke fremstår på kirkens grunn, lagt i begynnelsen. Her er ikke liturgien innordnet trellkvinnens barn i den kvalifiserte fromhet. En evangelisk-luthersk messeliturgi verner om den frie kvinnes barn etter løftet. De samles om den Oppstandne i sin midte, lik et anneks til det Jerusalem som er der oppe (Gal 4:24-26).

I liturgien skjer det egentlige samarbeid mellom prest og lekfolk - presten som Jesu Kristi delegat, og lekfolk som utøver de troendes prestedømme på dåpens grunn, t eks med forsangere i alle aldre. Vi er hverandres lemmer, enhver i sitt kall (1 Kor 12). Skjer gudstjenesten med mennesker i sentrum, er det et tegn på forfall.

Troens billedspråk?

Det er som mennesker med kropp og sjel vi kommer sammen til gudstjeneste. Troens gudstjeneste er en *kroppslig* virksomhet. Ved guds nåde frembærer vi våre legemer som offer Gud har behag i. Denne virksomhet er ved troen et daglig takkoffer for Gud i Jesu navn. Ved dåpen og troen er vi liturger for Gud og diakoner for mennesker, enhver i sitt kall. Vår felles gudstjeneste på helligdagen omfatter våre *dagligliv* i Guds skaperverk (Rom 12:1-3). I livets vitnesbyrd taler ord og gjerning om hjertets tro. Noe lignende skjer i liturgien. Troen gir seg til kjenne med ord, geberder, adferd, klær, bilder, osv. I begge sammenhenger er ingenting likegyldig, for *alt handler om dåpens bruk*.

Det fins ingen kristentro uten det konkret-anskuelig uttrykk. Troen ses ikke, men etterfølgerens liv må nødvendigvis gi til kjenne Kristi eksempel. Da forstår vi hvorfor Martin Luther hadde glede av å bruke skikker fra den gamle kirke: Sakssvarende uttrykk lar oss uttrykke den nytestamentlige tro med ro og ærbødighet. Alt kan misbrukes, men misbruken må ikke hindre den rette bruk.

Korsmerking: Den er en påminnelse om frelsen, gitt i dåpen, og om hvem vi tilhører. - *Messeklær* minner oss om kirkens pryd i Kristus – troens rettferdighet, og om ulike tjenester, enhver i sitt kall. – *Å knele, bukke eller neie* uttrykker ærbødighet for Den Hellige.

Kirkehusets mening er det liturgiske rom – *langkirken* gir rom for gudsfolket som her raster under vandringen, og *rundkirken* (el oktogonen) gir rom for hjorden som her samles om Den gode hyrde. Synlige påminnelser er prekestol og alterbord. Døpefonten plassert ved inngangen eller lengre fremme markerer døren inn til Guds nåderike.

Billedbruk og formspråk må utlegges, skal de være synlige påminnelser om Guds underfulle *nedstigning* og *tilsynekomst* (epifani), virksom ibalndt oss: Ordet ble menneske i Jesus fra Nasaret (Joh 1:14), virksom i en bevitnet historie. Opptatt til Faderens nådeside, er han virksom i nådemidlenes historie. Dens blikkfang er *krusifikset* over Herrens bord – Jesus Kristus og ham korsfestet (1 Kor 2:2). Han er Guds avbilde (ikon) og *altertavlen* hans minnetavle (epitaf). Kirkens bilder er tause Kristusbekjennelser eller «ihukommelser» (anamneser). De fremstiller for øyet Guds nidkjærhet for sitt verk, en fallen menneskehet på vredens hav.

Troens gjensvar er den hengivne tilbakemelding med lovprisninger og takksigelser, især i Nattverdets Liturgi. De innrammer Kristi testamentord over fremsatt brød og vin, og det under han han lar rekke frem i sakramentets skikkelser. Her som ellers i åpenbaringshistorien skjer åpenbaringen på indirekte vis i ord og handling. Vi geberder oss med ærbødighet på sakssvarende vis.

Har altertavlen en sokkel, er den stedet for nattverdmotivet. Da markerer altertavlen at her - på dette alterbord blir alterets sakrament forvaltet i samsvar med Jesu Kristi testamentord. Samme påminnelse gir *krusifikset* plassert på alterbordet. Plassert over kors skillet eller bak prekestolen, er krusifikset en påminnelse om ”*forsoningens embe- te*” (2 Kor 5).

I vår tid har skikker fra den gamle kirke fått ny aktualitet. Med troens billedspråk istemmer vi den gamle kirkes tro på Kristi legemes og blods nærvær i sakramentets skikkelser (realpresens). En skikk er *oppløfting* (elevasjon) av fat og kalk umiddelbart etter Kristi ord ”dette er mitt legeme” og ”dette er den nye pakt i mitt blod”. Elevasjonen markerer Kristi under i messen. Det gjør også *ringing med bordklokken* (sakramentklokken).

En tredje skikk er *fremvisning* (ostensio) av sakramentet i begge skikkelser. Etter testamentordene viser presten fram alterets sakrament og sier: «Se, Jesu legeme og blod!» Denne bekjenneshandling har fått ny aktualitet. Den frafalne lutherdom har med tilslørende avtaler inngått kirkefelleskap med kirker i reformerte tradisjoner. Det har skjedd uten bot for gamle villfarelser, De består.

Fremvisning kan falle bort når tilbedelsen skjer med «*O Guds Lam*» før utdelingen. Forsamlingen kneler og tilber Kristus i hans legemes og blods nærvær, synlig i brødet og vinens skikkelser.

Utelukket fra takksigelsesbønnen er villfarelsen kalt “forvandlingsepiklese“, som uten støtte i noe bibelord, lar Den Hellige Ånd medvirke til Sønnens under i messen (konsekrasjonen). Begrunnelsen er en omfattende teori om kirken, som gjennom historien *utvikler* troen i samarbeid med Den Hellige Ånd. Enhetens Herre over enhetens sakrament forbyr oss å ha kirkefelleskap med vranglærere.

Med Luther som forbilde bruker vi *trosepiklesen* – her og i andre bønner: Vi påkaller Gud Helligånden og ber om troens tillit til Kristi allmaktsord over fremsatt vin og brød. Han synliggjør evangeliet i jordiske skikkelser (epifani). Trosepiklesen er indirekte nevnt i Luthers forklaring til tredje trosartikkel: ”*Den Hellige Ånd har kalt meg ved evangeliet, opplyst meg med sine gaver*» osv.

Medhjelperne:

Presten utfører de ledd som svarer til prekenembetets oppdrag - Guds tjeneste *for oss* med Ord og Sakrament, f eks ”opplesning av Skriften” (1 Tim 4:13f). Det viktigste i messen er Guds ord, offentlig opplest og forkynt. Benevnelsen «*predikant*» markerer at han utøver prekenembetet uten ansvar for sakramentforvaltningen i menigheten.

Kirketjeneren (sakristanen) har ansvaret for den praktiske tilrettelegging. *Kordiakonen* fungerer som bindeledd mellom prest og menighet under liturgien. Han/hun er *forsanger*, dirigerer *korsangerne*, leder an i menighetens forbønner og fremsier ”diakon-bønnene” (klokkerbønner). – *Tjenere* (ministranter) kalles de barn og unge som assisterer presten under gjennomføringen av messen. Ulike tjenester lar menigheten fremstå som «Guds familie» (el husfolk).

Gjennomføringen:

Grunnregelen er ro. Slapp av, pust rolig. Guds barn, frelst av nåde, leker trygt i Guds nærhet. Presten utfører sitt oppdrag med vennlig autoritet, i tillit til Herren Jesus, virksom med sitt Ord. Lovprisning skjer med lysere tone og litt raskere tempo. Pustepause markerer veksling mellom liturgiske ledd.

Tonsettingen mangler i denne utgave, men melodier fins tilgjengelig. Lett sangbare, gjør de forsamlingen til “kirkekor” i egentlig mening.

Kunngjøringer og kort *orientering* om dagens gudstjeneste kan skje før syndsbejennelsen (før gudstjenesten), alternativt fra kirketrappen etter messen.

Sangnumrene bør være opphengt (el oppskrevet) på godt synlig(e) tavle(r).

Prest og diakon kan begynne messen stående foran i forsamlingen, vendt på mot alterbordet, og presten ta plass ved alterbordet før hilsenen (salutatio).

Tilbedelsen for Guds trone begrunner hovedregelen: Vi *står* under sang og bønn. Vi *sitter* fra første lesning inntil trosbejennelsen, og likeså under prekenen. Vi har frihet til å sitte eller knele.

Erfaringer i kirkebenken tilsier korte bønner og bønner i litaniform.

Synsbejennelsen

En kristen er samtidig synder og rettferdig for Gud. Her trengs ingen renselse før vi trer fram Gud. Med syndsbejennelsen *før* gudstjenesten tar vi oss selv på alvor uten noen vår kvalifikasjon, og likeså Guds trofasthet på alvor, som forbarmer seg over oss for sin godhets skyld. Denne samtidighet *før* liturgien gjentas med markeringer i liturgien. En evangelisk-luthersk messe lar oss øve troen på dåpens grunn, og synliggjør i ord og handling at Kristus har samfunn med «tollere og syndere».

Guds ubetingede tilgivelse motiverer syndsbejennelsen. Vi trer fram for den gode Skaperen som hans *kjære* barn, skapt til samfunn med ham. Synsbejennelsen fra Laurentius Petri (d 1573) lar oss si det uforbeholdne “amen” til Guds gode vilje - til både lov og evangelium.

Den Hellige Ånd virker den tro som anvender Guds løfte, gitt i vår dåp. Det er som uverdige vi trer fram for Gud (jf “diakonbønnene”). Umiddelbart før liturgien begynner, oppmuntrer presten med syndsforlatelsen i *ønskeform*, for Gud har ikke gitt ham fullmakt til å meddele syndsforlatelsen flokkevis. Guds nådetilsagn blir tilsagt den enkelte i *det private skriftemål*. Det skal være adgang til skrifte i den enkeltes forberedelse til Herrens Nattverd, og til prestens oppdrag hører jevnlig påminnelser om privatskriftemålets gave og mulighet.

Noen kommentarer til liturgiske ledd

Inngangsordene ved diakon og prest gir straks svar på spørsmålene hvem er vi og hvorfor er vi her? *Inngangsordet* markerer dagens hovedtema i lesningene.

Lovprisningene (doksologiene) er hentet fra «Chrysostomos-liturgien» - bibelsk begrundet og i samsvar med kirkens bejennelser fra den gamle kirke.

Inngangssalmen (introitus, pkt 2), er utformet som vekselsang/bønn. Refrenget fra Det nye testamente angir Jesu undervisning i Det gamle testamente (el Skriftene). Vi skjelner mellom «salme» og «sang» (kirkesang) i ærbødighet for Salmenes Bok – Jesu bønnebok - Jf Apg 2:42, Ef 5:19.

Kyrie (pkt 3) er utformet etter oldkirkelige forbilder.

Englenes Gloria (pkt 4) følger grunnteksten, men av hensyn til sangbarhet benyttes den ubestemte form “mennesker” – her i omfattende mening. Guds gave til alle er hans fred (sjalom) i Jesu ringe skikkelse. “*Englesangen*” har to varianter, den ene en

fri oversettelse etter Hilarius, den andre en gjendiktning etter Magnus Bostrup Landstad. Nytt i oversettelsen er leddet ”*du vår rettferdighet ved Faderens høyre*” (Joh 16:10 e Sv Kyrkobibel).

Hilsen (pkt 5). Hilsenen markerer kirkens fremtreden som *kristokrati*, underordnet Kristi herredømme, enhver i sitt kall (Apg 5:29). Døpte samles for å utøve sin nåderett hos Gud, gitt den enkelte i dåpen til Jesu død og oppstandelse. Med hilsenen konstituerer vi oss som *rettsforsamling i Guds nåderike*, og med den samme hilsen erklærer vi den for hevet (Hans Dubois).

Kollektbønn (pkt 6) i kortform etter mønster fra oldkirken.

Lesningene – avbrutt av *dagens sang*. *Oppropet* er profetens ”*hør...*” Tekstene fra GT og NT lar oss se dagens emne i lys av Kristi undervisning, gitt kirken i og med apostelordets lære (Joh 17:20). Når Kristi ord går til hjertet, kommer troen av prekenen (egtl ”det hørte”),. Da anvender vi hans ord, enhver på seg selv. (Rom 10: 16f) Uten lesninger, ingen gudstjeneste.

Trosbekjennelsen (pkt 11) stadfester lovprisningen «Gud være lovet». Åpenbaringsordets Gud har talt gjennom sine profeter og apostler, og oppfylt sine løfter ved Sønnen i Jesu skikkelse. Normalt benyttes Nicenum i høymessen, og Apostolicum under morgenmesse og aftensang (tidebønn).

Pkt 12: *Den apostoliske hilsen* markerer prestens oppdrag. ”Fred fra Gud, vår Far, og den Herre Jesus Kristus”. Utsenderen gjør forskjellen mellom en Kristi delegat og andre delegater.

Takkebønn (pkt 14). Den apostoliske dåpsformaning kommer til uttrykk i ”*diakonbønnene*” – her og ved utsendelsen. De knytter sammen *troens øvelse og Herrens Nattverd* i en jordisk virkelighet under syndefallets kår.

Forbønn, alternativ 2. Avslutningen knytter sammen håpet og etterfølgelsen: ”Gjør oss utholdende i troen og faste i håpet» osv (jf Rom 5:2-4).

Offertoriebønn, pkt 16. Motivering ”*tjene din kirkes oppbyggelse*” ute-lukker forestillinger om å medvirke til Kristi nattverdunder.

Ved inngangen til Nattverdens liturgi benyttes det advarende *diakonrop* fra den gamle kirke; med front mot villfarelsen kalt «billig nåde».

Fredshilsen (pkt 17). Mt 5:23f. ”Det hellige kyss” ved overgangen til Nattverdens Liturgi: Rom 16:16, 1 Kor 16:20, 2 Kor 13:12, 1 Tess 5:26, 1 Pet 5:14. Hilsenen ”Guds fred” – et tilsagn fra Gud: Lk 24:36, Joh 14:27, 1 Tess 5:23, 2 Tess 3:16 osv. Jf den apostoliske hilsen, Rom 1:17, 1 Kor 1:3 osv.

De variable ledd i *nattverdlovprisningen* (prefasjonen) er uformet ved hjelp av bibelsteder. Unntak er læreformler i juledelen og påskedelen (Luther).

Herrens bønn (pkt 19) - her brukt som bordbønn (med takksigelsesbønn).

Takksigelsesbønnen (pkt 20) og *Takkebønnen* etter (pkt 26). Forbilder er den gamle pakts påskemåltid, Chrysostomos-liturgien og anvisningen i Didakje.

Elevasjonen hører sammen med Sanctus og nattverdens bekjennelseskarakter. Vi ihukommer (anamnese) Kristus, den evige øversteprest, som står for Gud som vår

forbeder og med seg selv som det eviggyldige offer. Luther uttrykte saken med det gammeltyske uttrykk «sich zeigen und opfern» (Deutsche Messe). Uttrykket betoner Kristus som det endegyldige og evige offer for Gud. Jf 1 Joh 2:1, Joh 17:17, Heb 7:25, 9:11f, 24. Ikke noe sted i Nytestamentet kobler denne gjerning sammen med vår nattverdfeiring.

“*O Guds Lam*” (Agnus Dei, pkt 22) etter Verba følger Luthers anvisning.

Distribusjonsformelen (pkt 23) i dens gammellutherske form verger Kristi ord mot forestillinger om “noe” inni brødet og vinen. En individualiserende form – utgytt for deg - tilslører Kristi ord “for *dere*”, og dermed kirkens kommunion i de hellige ting.

Takkesang (pkt 25). Hvis noe er blitt til overs (reliqua), spiser/drikker presten det tiloversblevne, alternativt sammen med siste kommunikant (el umiddelbart etter messen).

Simeons lovsang. Vi er alle tjenere, uansett alder. Vi blir utsendt etter å ha «sett» Guds frelse i sakramentets skikkelser i Herrens Nattverd (en epifani).

Diakonbønnen (utsendelsen), jf Luthers forkl, LK tredje bønn. Ukjent for meg er formuleringen “så Kristi daglige komme må være vår daglige glede”,

Den aronittiske velsignelse (pkt 28) gjenspeiler personene i Den Hellige Treénhet. Presten lyser Guds velsignelse over forsamlingen ved å nevne “Herrens navn”, og menigheten svarer med et trefoldig “amen”. 4 Mos 6:27, jf, 1 Krøn 16:36, Neh 8:6, Sal 41:14 osv. - Åpenbaringsordets Gud er virksom med sitt ord. Hva Gud velsigner, det skjer.

Utsendelsen. Vår tjeneste for Gud og vår neste *fortsetter* i Guds skaperverk under syndefallets kår, enhver i sitt daglige kall. Med Kristus til gave, forsaker vi djevelens gjerninger og følger hans eksempel i gjerninger som har Guds ord og befaling for seg, “*Vår hjelp er i Herrens Navn, han som skapte himmel og jord*” (Sal 124:4). Så er er vår erkjennelse før gudstjenesten den samme etter gudstjenesten: Vi må øve troen på ham som har frelst oss og reist oss opp fra døden i våre synder (Ef 2). Han alene gjør allting nytt (2 Kor 5:17, Åp 21:5).

BOTSLITANI

P	Kyrie eleison	M	Gud Fader, <i>miskunne deg</i>
P	Kriste eleison	M	<i>Kriste, miskunne deg</i>
P	Kyrie eleison	M	<i>Herre Hellige Ånd, miskunne deg</i>
P	O Kriste	M	Hør oss i nåde
P	Herre Gud Fader i himmelen,	M	miskunn deg over oss
P	Herre Jesus, verdens frelser,	M	miskunn deg over oss
P	Herre Gud Hellig Ånd, vår trøster,	M	miskunn deg over oss
P	Vær oss nådig,	M	spar oss, kjære Herre Gud
P	Vær oss nådig,	M	hjelp oss, kjære Herre Gud

D Fra all villfarelse og alt ondt: / Fra en ond og brå død, / fra pest, hunger og dyrtid, / fra krig og blodsutgytelse, / fra opprør og tvedrakt, / fra all ulykke i ild eller vann, luft eller jord, / og fra den evige død,

M fri oss, kjære Herre Gud

D For din hellige inkarnasjon og fødsel,

M hjelp oss, Herre Gud.

D For din dåp, faste og fristelse, og for din angst i vredens ild,

M hjelp oss, Herre Gud.

D For din hellige jordeferds skyld,

M hjelp oss, Herre Gud.

D for din seierrike oppstandelse og himmelfart,

M hjelp oss, kjære Herre Gud

D I vår lykkes tid, i vår sorg og nød, i vår siste time og på den ytterste Dommedag,

M Hjelp oss, kjære Herre Gud

D Vi arme syndere gjør vår bønn til deg: / Styr og led din hellige, kristne kirke, / hold kirkens tjenere til ditt Ords sunne lære og i et hellig levnet, / og gi dem et langt liv,

M Hør oss, kjære Gud.

D Forhindre alt kjetteri, / og led de forførte tilbake på den rette vei.

M Hør oss, kjære Gud.

D Og la djevelen og alle din tros fiender snart tredes under dine føtter.

M Hør oss, kjære Gud.

D Gi alle dem som hører ditt Ord, din Ånd og kraft, / trøst alle dem som er bedrøvede og redde, / og reis dem som faller.

M O Herre, hør vår bønn

D Send trofaste arbeidere ut til din høst, / og gi ditt ord fremgang inntil alle dine fiendemakter er lagt under dine føtter.

M O Herre, hør vår bønn

D Bryt alle onde planer, og gjør ende på ugudelige lover. / Led med dine råd vår konge (N), vår regjering og vårt storting, / og alle som har myndighet fra deg i blant oss.

M O Herre, hør vår bønn

D Gi folkene samhold og et godt styresett, / og forstand til å forvalte n jord.

M O Herre, hør vår bønn

D Bevar vårt folk mot splid og ufred, og kom oss til hjelp i nødens tid. / Bevar våre væpnede styrker i sikkerhet, og gi befalet klokskap.

M O Herre, hør vår bønn

D Miskunne deg over alle mennesker

M O Herre, hør vår bønn

P Vi har gjort ille og levd ugudelig. / Herre, handle ikke med oss etter våre synder, / og gjengjeld oss ikke etter våre forsømmelser og overtredelser.

M Herre, hør vår bønn

P O Jesu Kriste, Guds Sønn,

M Herre, hør oss i nåde:

O Guds Lam uskyldig,

På korset ble du slaktet.

Din Fader var du lydige,

For intet ble du aktet.

For vår skyld ble du såret

Har verdens synder båret.

Miskunne oss, o Herre Jesus!

Du gi oss din fred

P O Herre, hør vår bønn, og la vår røst komme til deg.

M Amen.

KIRKEÅRETS TEKSTER OG BØNNER

Den Hellige Skrift er kristnes katedral omviseren er dens Herre, Jesus Kristus. Med ham blir kirkeårskalenderen en omvisning i det som er skrevet om ham.

Første rekkes tekster samsvarer med postille-tradisjonen siden reformasjonstiden. Teksttrekkener tilpasset Svenska Kyrkans utvalg fra 1862 og Den finske evangelisk-lutherske kirkes evangeliebok fra 1969– til fellesnordisk bruk. Tilpasningen har noen gjenopprettelser i den norske kirkeårskalenderen.

Søndag e Nyttårsdag gir rom for Kristi dåp. Maria Kirkegangsdag (el Kyndelmess 2.2.) og Maria Budskapsdag (25.3) er Kristus-dager til markering av hovedunderet i frelsens historie – ”unntaget av Den Hellige Ånd”. Feiringen kan skje på nærmeste lørdag. 5. s i faste har fått tilbake posisjonen som lutherdommens store prekensøndag. Borte er Bots- og bededag – en arv fra statspietismens tid. Livet i dåpen gjør hver dag til en bots- og bededag.

Et Inngangsord markerer emnet for dagens lesninger og preken.

Introitus-salmene fremføres responsoriant med bibelord fra Nytestamentet. Slik markerer vi at Jesus Kristus er Skriftens Herre og kirkens Lærer, virksom til stede i den forsamlede menighet. (Joh 1:45, 5:39. Lk 16:29, 18:31, 24:27, 44. Apg 17:11, Rom 15:4, 2 Tim 3:15f, 1 Pet 1:11, Åp 19:20.)

Bibeloversettelsen følger som regel Bibelselskapets bibelutgave 1978 (2001) og Arvid Tångbergs oversettelse av Salmenes Bok (1995) eller NO 1938. Avvikende benevnelser følger Per Jonssons Svensk Kyrkobibel (Malmö 1997): ”Helvete” brukt analogt med grunntekstens ord om Guds fiendemakter (sheol, Hades), til forskjell fra antikkens forestilling om de dødes oppbevaringssted, kalt «dødsriket» (Hades). Benevnelsen ”Gud Sebaot” tilsvarer grunnteksten.

Prekentekest ved morgenbønn (laudes) er lektien fra Det gamle testamente. Epistelen er prekentekest ved aftensang (vesper).

Kollektbønn i kortform følger mønsteret fra oldkirken. Den lengre form avslutter prekenen med prekestolbønn i arven fra Veit Dietrichs prekestolbønner, som regel i en forenklet form.

Kursivert ”Amen” = Forsamlingen sier ”amen”.

1. S. I ADVENT: KRISTUS RIR INN I JERUSALEM

Inngangssord: Rop høyt av glede, Sions datter, bryt ut i jubel, Jerusalem! Se, din konge kommer til deg (Sak 9:9a).

Jer 31:31-34

Jes 61:1-3

Jes 62:10-12

Rom 13:11-14

Ef 1:3-14

Heb 8:8-13

Mt 21:1-5

Joh 18:36-37

Lk 4:16-22

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 24:9-10

Løft hodene, dere porter, ja, løft dere, eldgamle dører, så ærens Konge kan dra inn!" - "Hvem er denne ærens Konge?" - "Det er Herren, sterk og veldig, Herren, den sterke i strid."

Refreng (alle): Salige er de rene av hjertet, for de skal se Gud. (Mt 5:8)

"Løft hodene, dere porter, ja, løft dere, eldgamle dører, så ærens Konge kan dra inn!" - "Hvem er denne ærens Konge?" - "Det er Herren, Gud Sebaot. Han er ærens konge."

Ref.

Kollektbønn: Kom, Herre Jesus! Vekk våre hjerter med din kraft, så ditt komme er vår daglige glede. Du som lever og råder i enhet med Faderen og Den Hellige Ånd, én sann Gud i all evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Fader! Sannelig er det rett og tilbørlig å prise og love deg, for du har gitt oss mennesker din enbårne Sønn til konge for å befri oss fra våre synder og frelse oss fra døden. Deg ber vi: Opplys oss og led oss med din Hellige Ånd, så vi ikke tar anstøt av hans ringe skikkelse, slik verden gjør, men lærer deg å kjenne gjennom ham du utsendte, og i ord og gjerning bekjenne ham og ha evig liv i ham. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

2. S. I ADVENT: TEGN I SOL OG MÅNE

Inngangssord: Løft hodet, for deres forløsning er nær! (Lk 21:28b)

Mal 4

Jes 2:2-4

Sef 1:7-16

Rom 15:1-13

Heb 10:35-39

Jak 5:7-12

Lk 21:25-36

Lk 12:35-40

Lk 17:20-30

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 80:15-20

Herre Gud, ta deg av dette vintre, vern om det som du har plantet med din høyre hånd, sønnen som du har gitt styrke. De som brente opp treet lik avfall, skal gå til grunne for din trussel.

Refreng (alle): Jesus var en kort tid stilt lavere enn englene, men er kronet med herlighet og ære fordi han led døden. (Heb 2:9a)

Hold din vernende hånd over ham som er ved din høyre side, over mennesker som du har gitt styrke. Aldri mer vil vi vike fra deg. Gi oss liv, så vil vi påkalle ditt Navn.

Ref.

Reis oss opp igjen, Herre, Gud Sebaot, la ditt ansikt lyse, så vi blir frelst.

Ref.

Kollektbønn: Gud Fader I himmelen! Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, så vi med ham til gave kan tjene deg med et villig sinn og vente ham som vår frelser på Dommens dag. Ved denne din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever og råder i enhet med Faderen og Den Hellige Ånd, én sann Gud nå og i evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Far, du som ved din Sønn har åpenbart at himmel og jord skal forgå, og alle gjenoppstå med våre legemer og stilles for dommen. Hør oss i nåde: Bevar oss i din tro, i glede og sorg, i lykke og ulykke, så vi ikke tynges av fråtseri, drukkenskap og verdslige bekymringer, men lever edruelig, våker og ber, og i tillit til Kristi fortjeneste venter ham som vår Frelser på Dommens dag. *Amen.*

3. S. I ADVENT: JOHANNES I FENGSLET

Inngangsort: Hør, det er en som roper i ødemarken: Rydd vei for Herren! (Jes 40:3)

Jes 40:1-8

Jes 56:1-7

Hag 2:2-10

1 Kor 4:1-5

2 Pet 1:19-21

Gal 3:23-29

Mt 11:2-10

Matt 11:11-19

Lk 3:1-15

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 85:9-14

Jeg vil høre hva Gud, Herren, taler. Han forkynner fred for sitt folk, for sine fromme – bare de ikke vender tilbake til sin dårskap.

Refreng (alle): Ved å kjenne ham, skal Den Rettferdige /.../ gjøre de mange rettferdig, / for han har båret deres synder. (Jes 53:11b)

Ja, hans frelse er nær for dem som frykter ham.

Ref.

Ja, hans frelse er nær for dem som frykter ham, hans herlighet skal bo i vårt land. Nåde og sannhet skal møte hverandre, rettferd og fred skal kysse hverandre.

Ref.

Sannhet skal gro opp av jorden, rettferdighet skue ned fra himmelen. Ja, Herren selv skal gi det som godt er, og vårt land skal gi grøde. Rettferdighet skal gå foran ham og frelse følge hans spor.

Ref.

Kollektbønn: Trofaste Gud, hør oss i nåde. Opplys vår formørkede forstand, så vi lever med Jesus Kristus til gave og tjener deg i din evige rettferdighet. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Fader, du som har gitt menneskene en frelser fra synd og død og satans rike, deg takker vi for din ufattelige kjærlighet, at du har forsonet verden med deg selv i Jesu Kristi død, og stadfestet forsoningen med Jesu oppstandelse fra de døde. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi ikke rammes av tvil eller annen synd, men ser hen til ditt ords løfte og til sist får skue din herlighet på den nye jord. *Amen.*

4. S. I ADVENT: JOHANNES' VITNESBYRD

Inngangsort: Gled dere i Herren alltid! Igjen vil jeg si: Gled dere! (Fil 4:4-5)

5 Mos 18:15-22

Sak 6:12-15

Jer 23:1-8

Fil 4:4-7

Åp 3:14-22

1 Pet 1:8-12

Joh 1:19-28

Joh 3:22-36

Joh 5:30-47

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 19:1-6

Himmelen forkynner Guds herlighet, hvelvingen forteller om hans henders verk. Den ene dag bærer bud til den andre, en natt gir sin kunnskap til den neste.

Refreng (alle): Ånden og bruden sier: «Kom!» Og den som hører, sier: «Kom!»

Og den som tørster får komme /.../ og motta livets vann gratis.

Det er ikke tale, det lyder ingen ord, og ingen røst som kan høres. Men budskapet går over hele jorden, vitnesbyrdet når til verdens ende.

Ref.

Der har han reist et telt for solen. Den går som en brudgom ut fra sitt kammer, glad som en helt vil den løpe sin bane. Fra den ene himmelrand går den ut og gjør sin rundgang til den andre; ingen ting er skjult for dens glød.

Ref.

Kollektbønn: Hellige, trofaste Gud, hør oss i nåde: Gi oss alt det gode som våre synder nekter oss. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for Johannes Døperen, som med ditt Ord rydder vei for Jesus, ditt rene Lam, i våre hjerter. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, så vi hører Jesu bibelundervisning i det som står skrevet, og med ham til gave tjene deg med dine ord og befalinger for øye. Og skulle vi falle på grunn av vår svakhet, gi sorg over synden, og stadfest med ditt ord syndenes forlattelse og barnerett hos deg. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

JULEDAG: KRISTI FØDSELS MINNEFEST

Inngangsort: Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss. (Joh 1:14)

Jes 9:2-7

Jes 52:7-10

Jes 62:10-12

Heb 1:1-6

Tit 3:4-7 el Kol 2:6-10

Tit 2:11-15

Lk 2:1-20

Joh 1:1-14

Mt 1:18-25

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 45:2-3

Mitt hjerte strømmer over av liflig tale, jeg vil kvede min sang for kongen. Min tunge er som en hurtigskrivners griffel.

Refreng (alle): Et barn er oss født, en sønn er oss gitt. / Herreveldet er på hans skulder. (Jes 9:6a)

Du er den fagreste blant mennesker, milde ord har du på leppen. Derfor har Gud vel-signet deg for evig.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, du som lot din engel forkynne din gledes Sønn, født i Jesus-barnets skikkelse. Lær oss av ditt ord å kjenne deg i Jesu persons hemmelighet og hans velgjerninger, så vi med ham til gave får komme til den fullkomne glede på den nye jord. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever og råder i enhet osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Gode Gud, deg takker vi for din uendelige godhet, at du lot din Sønn ta vår menneskenatur på seg, og ved ham som led og døde I alles sted, har frelst oss fra syndens og dødens og satans makt, og gitt oss en evig glede. Vi ber deg: Opplysn oss med Den Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi med opplyste sinn lærer deg å kjenne i din trofasthet, og med Jesus Kristus til gave får leve som dine kjære barn og til sist bli evig salige. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

ANDRE JULEDAG – HELLIGE STEFANI DAG: STEFANUS STEINES

Inngangord: Det er dyrebart i Herrens øyne at hans fromme dør. (Sal 116:15)

Jes 11:1-9

2 Krøn 24:18-25

1 Mos 4:1-16 el Jer 20:10-13

Ap 6:8-15, 7:54-60

1 Pet 4:12-19

Åp 14:1-5 el 2 Tim 2:3-9

Mt 23:34-39

Mt 10:32-39

Lk 12:49-53

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 119:81-88

Min sjel fortæres av lengsel etter din frelse; jeg venter på ditt ord. Mine øyne lengter etter ditt ord, og jeg spør: "Når vil du trøste meg?"

Refreng (alle): Vær ved godt mot, / jeg har overvunnet verden, sier Herren. (Joh 16:33)

Jeg er blitt som en inntørket skinnsekk; men dine forskrifter glemmer jeg ikke. Hvor lenge skal din tjener vente? Når vil du dømme dem som forfølger meg?

Ref.

De frekke som ikke holder din lov, de graver fallgraver for å fange meg. Alle dine bud kan jeg lite på. Hjelp meg mot dem som forfølger meg med løgn.

Ref.

De har nesten gjort ende på meg her i landet, men jeg svikter ikke dine påbud. Du som er trofast, hold meg i live, så vil jeg følge de lovbud har gitt.

Ref.

Kollektbønn: Herre, trofaste Gud, deg takker vi, du som gav dine martyrer styrke til å bekjenne dine velgjerninger i Jesu lidende lydighet, og etterfølge ham med troskap til døden. Gjør oss grunnfestet i din tro, så vi med martyrene til eksempel holder fast ved ditt ord inntil vår siste stund. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi, du som viser med din blodvitners død at ditt rike ikke er av denne verden. Hør oss i nåde: Styrk oss med din Hellige Ånd når hører ditt ord, så vi som er døpt til Jesu død, setter all vår lit til ham, og hva vi enn måtte lide for ditt ords skyld, bekjenner din selvhengivende kjærlighet for dine fiender, og finner trøst i ditt rikes uforgjengelige skatter. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

SØNDAG ETTER JULEDAG: KRISTUS BÆRES INN I TEMPLET

Inngangord: Du har latt småbarn og spedbarn synge din pris. (Mt 21:16b = Sal 8:3)

Jes 63:7-16

Mal 3:1-4

Jes 43:16-20

Gal 4:1-7

1 Joh 5:19-21

1 Pet 2:1-10

Lk 2:22-40

Lk 12:32

Mt 2:13-18

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 8:2-7, 10

Herre, vår Herre, hvor herlig ditt Navn er over all jorden, du som har utbredt din prakt på himmelen. Av småbarns og spedbarns munn har du reist deg et vern mot dine fiender, for å stanse hver motstander og hevner.

Refreng (alle): Gud har forut bestemt oss til å få barnekår hos seg. (Ef 1:5)

Når jeg ser din himmel, et verk av dine fingrer, månen og stjernene som du har satt der, hva er da et menneske, at du kommer det i hu, et menneskebarn, at du tar deg av det?

Ref.

Du gjorde ham lite ringere enn Gud og kroner ham med herlighet og ære. Du gjorde ham til herre over dine hendes verk, alt la du under hans føtter.

Ref.

Herre, vår Herre, hvor herlig ditt Navn er over all Jorden!

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Lær oss av ditt ord å kjenne din nådige vilje Jesus Kristus, så våre liv med ham til gave strømmes over av gode gjerninger. Din er æren ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, du som lot den hellige Simeon profetere, at din Sønn var satt til fall og oppreisning for mange i Israel, deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi lærer deg bedre å kjenne gjennom Jesus Kristus, og være frimodige i de trengsler som følger med etterfølgelsen av ditt ord. Ved Kristus Jesus, vår Herre. *Amen.*

NYTTÅRS DAG: KRISTI OMSKJÆRELSE

Inngangssord: La alt dere sier og gjør, skje i Herren Jesu navn med takk til Gud Fader ved ham. (Kol 3:17)

1 Mos 17:1-14

2 Mos 4:24-26

Jer 4:1-4

Tit 3:4-7

Rom 4:8-14

Heb 13:7-16

Lk 2:21

Joh 14:13-14

Lk 13:6-9

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 40:7-13

Herre, min Gud, mange under har du gjort, og mange er dine tanker til vårt beste; ingen kan måle seg med deg. / Vil jeg tale og fortelle om dem, er de så mange at de kan ikke telles.

Ref (alle): For i dåpen ble dere begravet sammen med ham, /.../ men han gjorde oss levende med ham. (Kol 2:12a, 13b)

Slaktoffer og gave bryr du deg ikke om, / du har åpnet mitt øre; brennoffer og syndoffer krever du ikke.

Ref.

Da sa jeg: "Se, jeg kommer. – I bokrullen er det skrevet om meg, / for å gjøre din vilje, Gud, er min lyst; jeg har din lov i mitt hjerte.

Ref.

Jeg brakte budskap om frelse i den store forsamling. Jeg lukket ikke mine lepper – det vet du, Herre. / Din rettferdighet holdt jeg ikke for meg selv, jeg talte om din troskap og frelse. Jeg la ikke skjul på din miskunn og sannhet i den store forsamling.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi for frelsen gitt i vår dåp med løftet om salighet for hver den som tror. Bevar oss i din tro, virksom i gjerninger etter din gode vilje. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv.
Amen.

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Fader, deg takker vi for din store nåde at du lar oss høre evangeliet om din forsoning med verden i Jesu Kristi død, og gir oss del i forsoningens goder også her hos oss. Vi ber deg: Opplys oss med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi ikke vet noen annen trøst mot synden, døden og dommen enn din Sønnens lidende lydighet i alles sted, og blir evig salige, deg til evig takk og pris. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

SØNDAG ETTER NYTTÅRS DAG: KRISTI DÅP

Inngangord: Da Johannes så Jesus gå forbi, sa han: Se, der er Guds Lam, som bærer verdens synd. (Joh 1:29)

1 Sam 2:1-10

Jes 63:7, 9-12

1 Mos 8:1-4, 9:12-17

Rom 6:3-11

Kol 2:11-15

Tit 3:4-7

Mt 3:13-17

Joh 1:29-34

Mt 3:11-12

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 73:23-28

Jeg blir alltid hos deg, du har grepet min høyre hånd. Du leder meg med ditt råd, og siden tar du meg opp i herlighet.

Refreng (alle): Gud frelste oss /.../ på grunn av sin barmhjertighet / ved den nye fødsels bad og fornyelse i Den Hellige Ånd. (Tit 3:5)

Du leder meg med ditt råd, og siden tar du meg opp i herlighet. Hvem har jeg ellers i himmelen? Men har jeg deg, ønsker jeg ikke noe på jorden. Om kropp og sjel forgår, er Gud for evig min klippe og min del.

Ref.

Se, de som holder seg borte fra deg, går til grunne, du gjør ende på alle som er utro mot deg. Men for meg er det godt å holde meg nær til Gud. Jeg tar min tilflukt til Herren. Jeg vil vitne om alle dine gjerninger.

Ref.

Kollektbønn: Trofaste Gud, du vår styrke og lovsang. Bevar oss i din tro, så vi med Kristus til gave legger vinn på gode gjerninger med ditt ord for øye. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever og råder i enhet med osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Far, du som lot din røst høre under Jesu dåp, og befalte alle mennesker å høre ham, vi ber deg: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, når vi hører din Sønn, Jesu Kristi ord, så vi lærer deg å kjenne i din trofaste kjærlighet, og ha evig liv i deg. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

EPIFANIA EL TRETTENDAG JUL: KRISTI ÅPENBARING

Inngangord: Reis deg i stråleglans! For nå kommer ditt lys, Herrens herlighet går opp over deg. (Jes 60:1)

Jes 60:1-7

Jes 2:2-5

Jes 42:1-4

Ef 3:2-12

2 Kor 4:3-6

1 Tim 3:14-16

Mt 2:1-12

Joh 8:12

Lk 11:29-36

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 72:1-2, 10-14

Gud, overlat til kongen din dom, gi kongesønnen rettferdighet, så skal han dømme ditt folk med rettferdighet, dine hjelpeløse med lov og rett.

Refreng (alle): Lyset stråler fram fra evangeliet om Kristi herlighet, / han som er Guds bilde. (2 Kor 4:4b)

Konger fra Tarsis og fjerne kyster skal sende skatt til ham. Kongene fra Saba og Seba skal bære fram sine gaver.

Ref.

Ham skal alle konger hylle, alle folkeslag skal tjene ham. For han redder de fattige som roper om hjelp, de arme som ingen hjelper har.

Ref.

Han ynkes over den kraftløse og elendige, han frelser de fattiges liv. Han løser dem fra tvang og vold, deres liv er dyrebart i hans øyne.

Ref.

Kollektbønn: Herre Gud, gi opplysning av ditt ord, så vi ser din Guddoms herlighet i Jesu tjenerskikkelse. Ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever og råder i enhet med deg og Den Hellige Ånd, nå og i all eviget. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for ditt ords veiledning til Jesus Kristus, din sanne ledestjerne. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med Den Hellige Ånd, når vi hører ditt ord. Gi opplyst forstand, så vi lik vismennene fra Østen ikke skyr noen møye eller fare for å lære deg å kjenne i Jesus Kristus, og frelst av nåde være med å fremme ditt nåderike med våre jordiske eiendeler. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

1. S. E. KRISTI ÅPENBARINGSDAG: KRISTUS LÆRER I TEMPLET

Inngangord: Min sjel lengter, ja, fortæres av lengsel etter Herrens tempelgårder. (Sal 84:2)

Pred 12:1-7

Mal 1:6-11/Ord 1:7-9

5 Mos 18:15-19

Rom 12:1-5

Heb 3:1-6

Heb 2:11-16

Lk 2:41-52

Joh 7:14-18

Mt 12:46-50

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 84:2-8, 11-13

Min sjel lengter, ja, fortæres av lengsel etter Herrens tempelgårder. Mitt hjerte og min kropp jubler mot den levende Gud.

Refreng (alle): Vi er den levende Guds tempel. (2 Kor 6:16)

Ja, spurven har funnet et hjem og svalen et rede hvor den kan legge sine unger, - dine altere, Herre, Gud Sebaot, min konge og min Gud

Ref.

Salige er de som bor i ditt hus, de skal alltid love deg. Salige er de som har sin styrke i deg, de som lengter etter å dra opp til ditt tempel.

Ref.

Når de drar gjennom den tørre dal, gjør de den til en kildevang; høstregnet dekker den med velsignelse. De går fra kraft til kraft, de trer frem for Gud på Sion.

Ref.

Ja, én dag i dine tempelgårder er bedre enn ellers tusen. Å stå ved terskelen til ditt hus er bedre enn å bo i den gudløses telt.

Ref.

For Herren vår Gud er sol og skjold; Herren gir nåde og ære. Den som er redelig i sin ferd, nekter han ikke noe godt. Herre, Gud Sebaot, salig er den som stoler på deg.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, bevar din kirkes grunnvoll hel og uskadd hos oss, og bygg oss opp som levende steiner i ditt hellige tempel. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever og råder i enhet med osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for ham du utsendte, Jesus Kristus, så vi med ham til lærer i Den Hellige Skrift får kjenne deg i din nåde, og ha evig liv i deg. Vi ber deg: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, så vi med Kristus til lærer etterfølger det apostoliske ord og gir videre din himmelske lære. Og gi at ditt ord bærer frukt også her hos oss, deg til evig ære, takk og pris. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

2. S. E. KRISTI ÅPENBARINGSDAG: BRYLLUPET I KANA

Inngangord: Tro på Herren Jesus, så skal du og dine bli frelst! (Apg 16:31)

1 Mos 2:15-25

Høys 1:4-8

Hos 3:19 el 2 Kg 4:1-7

Rom 12:6-16

Ef 2:11-16 el 6:1-4

1 Kor 1:26-31

Joh 2:1-12

Joh 4:5-26

Lk 19:1-10

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 107:1-6, 20-21

“Lovpris Herren, for han er god, hans miskunn varer til evig tid.” Det skal de si, de som Herren forløste, de som han fridde ut av fiendens hånd, og førte sammen fra andre land, fra øst og vest, fra nord og sør.

Refreng (alle): - av nåde er dere frelst, ved tro /.../ for at ingen skal rose seg. (Ef 2:8f)

Noen fór vill i ørken og på steppe; de fant ikke vei til en by de kunne bo i. De sultet og tørstet og hadde ikke kraft i sin sjel. Da ropte de i sin nød til Herren, og han berget dem ut av deres trengsler.

Ref.

Han sendte sitt ord og leget dem og fridde dem fra graven. De skal takke Herren for hans miskunn, at han gjør undere mot mennesker.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige Gud, himmelske Fader, du som rår over alt ditt skaperverk, synlig og usynlig, hør oss i nåde: Gi oss din fred og nåde til å leve vel forlikt med hverandre. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever og råder i enhet med osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Fader, du som innstiftet ekteskapet for at mann og kvinne skal være hverandre til hjelp, vi ber deg: Gi din Hellige Ånd til dem som er ektemaker, så de lever med hverandre i kjærlighet og trofasthet, og I all nød søker hjelp hos deg, fostrer barn etter din vilje og med dem blir evig salige. *Amen.*

3. S. E. KRISTI ÅPENBARINGS DAG: KRISTUS HELBREDER SYKE

Inngangord: Kom og se Guds gjerninger! (Sal 66:5a)

2 Kong 5:1-14

Jes 44:6-8

Job 1:1-22 el 2 Kg 5:1-15

Rom 12:16-21

Heb 11:1-10

2 Kor 1:3-7

Mt 8:1-13

Joh 4:27-42

Mt 8:14-17

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 102:16-23

Folkeslag skal frykte Herrens Navn, alle jordens konger din herlighet. For Herren vil gjenreise Sion og vise seg i sin herlighet.

Refreng (alle): I Kristus Jesus er alle visdommens og kunnskapens skatter skjult. (Kol 2:3)

Han vender seg til de elendiges klage og ringeakter ikke deres bønner. Dette skal skrives for kommende slekter, så det folk som blir skapt, kan prise Herren.

Ref.

Herren ser ned fra sin hellige høysal, fra himmelen skuer han ned på jorden, for å lytte til fangenes sukk og løslate dem som er viet til døden.

Ref.

Så skal Herrens Navn forkynnes på Sion, hans lov og pris i Jerusalem, når folkeslag setter hverandre stevne, folkeslag og riker som vil tjene Herren.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, lær oss å leve med Kristus til gave, og med ham ha den sanne legedom mot den onde menneskenatur. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre som lever og råder i enhet med osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Far, deg takker vi for din selvhengivende kjærlighet, du som gav verden din enbårne Sønn til frelse, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men leve om han enn dør. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi tror syndenes forlatelse for Kristi skyld og har liv og udødelighet i ham, nå og alltid og i evighet. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

4. S. E. KRISTI ÅPENBARINGS DAG: KRISTUS SOVER I BÅTEN

Inngangord: Herligere enn den veldige vannflom, herligere enn havets brenning, er Herren i det høye. (Sal 93:4)

2 Mos 14:21-31

1 Mos 8:1-14

Job 2:1-13

Rom 13:8-10

Heb 11:23-40

2 Tim 1:3-14

Mt 8:23-27

Mt 21:18-22/Joh 16:58-69 Mt 14:22-36

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 40:2-4

Jeg ventet og håpet på Herren. Han bøyde seg til meg og hørte mitt rop.

Refreng (alle): Kristus er hodet over all makt og myndighet. (Kol 2:10b)

Han drog meg opp av fordervelsens grav, opp av den dype gjørme.

Ref.

Han satte mine føtter på en klippe, mine fottrinn gjorde han faste.

Ref.

Han la i min munn en ny sang, en lovsang for vår Gud.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, kom oss til hjelp mot all den nød som den onde lyst virker i vårt innerste, og la oss vinne seier i kjødets dyst. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige Gud, himmelske Far, du som leder dine kjære barn gjennom kors og trengsel, og fratar oss alle falske trøstegrunner, vi ber deg: Bevar oss i ydmykhet, så vi med din enbårne Sønn til gave erfarer din hjelp i gjerninger etter din vilje, deg til til evig takk og pris i evighet. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

5. S. E. KRISTI ÅPENBARINGS DAG: HVETEN OG UGRESSET

Inngangord: La Kristi ord bo rikelig hos dere; undervis og forman hverandre i all visdom med salmer, hymner og åndelige viser (Kol 3:16a).

5 Mos 30:15-20

Job 7:1-7

Jes 30:12-18 el Dan 6:13-23

Kol 3:12-17

1 Kor 1:10-18

Ef 4:14-16

Mt 13:24-30

Mt 13:31-33

Mk 4:26-29

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 56:11-14

Med Guds hjelp skal jeg prise hans ord, ja, ved Herren priser jeg ordet. Jeg har tillit til Gud og er ikke redd. Hva kan vel mennesker gjøre meg?

Refreng (alle): La oss holde urokkelig fast ved bekjennelsen av vårt , for han er trofast som gav løftet,. (Heb 10:23)

Mine løfter til deg, Gud, må jeg innfri, jeg vil komme til deg med takkoffer.

Ref.

For du har berget mitt liv fra døden, og fridd min fot fra å snuble, så jeg kan vandre for Guds åsyn i livets lys.

Ref.

Kollektbønn: Trofaste Gud, la Kristus bo ved troen i våre liv, så ditt ord bærer frukt til din ære. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever og råder i enhet med osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for din store nåde, at du har latt ditt ord bli sådd i våre hjerter. Vi ber deg: Vokt oss mot djevelens list, så vi ikke blir forledet til falsk sikkerhet. Gi oss nåde til å etterfølge apostelordets lære som ditt ord, og med Jesus Kristus som kirkelærer bære frukt til din ære, og til sist fare herfra i din fred. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

VINGÅRDSSØNDAGEN (SEPTUAGESIMA): ARBEIDERNE I VINGÅRDEN

Inngangord: Kristus har også gitt oss noen til /.../ hyrder og lærere /.../ til embetets gjerning, til Kristi legemes oppbyggelse. (Ef 4:11f)

Jes 5:1-7

Jer 9:23-24

1 Sam 16:4-13

1 Kor 9:24-10:5

1 Kor 3:7-23

Fil 3:7-14

Mt 20:1-16

Mt 19:27-30

Lk 17:7-10

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 80:8-15, 19

Herre Gud, et vintre rykket du opp fra Egypt; du drev folkeslag bort og plantet det. Du ryddet grunnen for det, så det slo rot og fylte landet. Skyggen av det dekket fjell, grenene skjulte mektige sedrer. Det strakte rankene ut til havet og skuddene helt til Storelven.

Refreng (alle): Alle blir vi rettferdiggjort gratis av hans nåde ved gjenløsningen i Kristus Jesus. (Rom 3:24.)

Hvorfor har du revet gjerdet rundt treet, så alle som går forbi, kan plukke; så villsvin fra skogen kan gnage på det, og krypet på marken ete av det?

Ref.

Vend deg hit igjen, Gud Sebaot, vend blikket fra himmelen og se! Ta deg av dette vintre, vern om det som du har plantet med din høyre hånd, sønnen som du har gitt styrke.

Ref.

Aldri mer vil vi vike fra deg. Gi oss liv, så vil vi påkalle ditt Navn. Reis oss opp igjen, Herre, Gud Sebaot; la ditt åsyn lyse, så vi blir frelst.

Ref.

Kollektbønn: Trofaste Gud, hør oss hva ditt folk ber: Vær oss nådig etter din miskunnhet, og ikke som fortjent. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever og råder i enhet med osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, du som med ditt ord har kalt oss til arbeid i din vingård, vi ber deg: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, så vi tjener deg med troskap, bruker ditt ord med flid, og setter alt vårt håp til din Sønnys lydighet i Jesu tjenerskikkelse, lydig til døden, ja, døden på korset, og til sist få motta nådelønn sammen med alle dine hellige. *Amen.*

SÅMANNSSØNDAGEN (SEXAGESIMA): SÅMANNEN

Inngangord: I dag, om dere hører Guds røst, så forherd ikke deres hjerter. (Heb 3:7-8a)

Amos 8:11-12

Jes 55:9-11

5.Mos 11:18-25

2 Kor 11:21-31

Apg 17:10-15

1 Kor 1:20-25

Lk 8:4-15

Joh 12:34-43

Mt 9:36-10:15

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 44:1-6

Gud, vi har hørt det med egne ører, våre fedre har fortalt oss det: Du gjorde et verk i deres dager, du gjorde det i gammel tid.

Refreng (alle): Den som sår i Ånden, skal av Ånden høste evig liv (Gal 6:8)

Med din hånd drev du folkeslag bort, men våre fedre plantet du; de andre folkene knuste du, men fedrene lot du utbre seg.

Ref.

For de tok ikke landet med sverd, deres egen arm gav dem ikke seier; nei, det var din høyre hånd og din arm, det var ditt åsyns lys: for du hadde dem kjær.

Ref.

Kollektbønn: Trofaste Gud, du som ser at vår innsats og kvalifikasjon umulig duger for deg. Gi oss den nåde at din Sønn, Jesus Kristus, hedningenes lærer, også verger oss mot alt som hindrer ditt ords fremgang. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever og råder i enhet med osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for din store velgjerning, at du ved din Sønn Jesus Kristus har sådd ditt hellige Ord også her hos oss. Vi ber deg: Rens våre hjerter med din Hellige Ånd, så vi hører ditt Ord med flid og tar vare på det. Gi at vi med Kristus til gave bærer frukt i tålmodighet, og må vi lide for ditt Ords skyld, så trøst oss med din hjelp. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

SØNDAG FØR FASTE (FASTELAVNSSØNDAG): KRISTUS FORKYNNER SIN LIDELSE, DØD OG OPPSTANDELSE

Inngangord: Se, vi går opp til Jerusalem, og alt det som profetene har skrevet om Menneskesønnen, skal gå i oppfyllelse. (Lk 18:31)

Jer 8:4-12

Jes 52:13-15

2 Sam 12:1-7

1 Tim 2:4-7

1 Kor 1:20-25

1 Pet 3:18-22

Lk 18:31-43

Joh 12:20-33

Mk 10:32-45

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 14

Dåren sier i sitt hjerte: "Det finnes ingen Gud." Deres gjerninger er onde og avskyelige, det er ikke én som gjør det gode.

Refreng (alle): Alle har syndet og mangler Guds herlighet. (Rom 3:23)

Herren skuer fra himmelen ned på menneskene. Han vil se om det finnes noen forstandige, noen som søker Gud.

Ref.

Alle er kommet på avveier, alle er fordervet. Det finnes ikke én som gjør det gode, ikke én eneste.

Ref.

Skjønner de da ingen ting, disse ugjerningsmenn? De sluker mitt folk som en spiser brød, men kaller ikke på Herren.

Ref.

Men de skal rammes av redsel, for Gud er med den rettferdiges ætt. Gjør bare den elendiges plan til skamme. Herren er hans tilflukt.

Ref.

Måtte Israel få frelse fra Sion! Når Herren vender sitt folks lagnad, da skal Jakob juble, Israel glede seg.

Ref.

Kollektbønn: Trofaste Gud, du vår styrke og lovsang, gi forstand på din nåde for din godhets skyld, så vi i etterfølger din elskede Sønn, Jesus Kristus, hvor enn han går, han som lever og råder i enhet med Faderen og Den Hellige Ånd osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Fader, du som ved din elskede Sønn, Jesus Kristus gjorde den blinde seende, vi ber deg: Opplys vår blinde fornuft med ditt ord, så vi lærer deg å kjenne i Jesu persons hemmelighet, og setter all vår lit til din forsoning med verden i Jesu Kristi død. Kom oss til hjelp i prøvelser og anfektelser, så vi søker deg i bønnen og har din sanne trøst mot djevel, synd og død. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

1. S. I FASTE: KRISTUS FRISTES AV DJEVELEN

Inngangord: Det var for å gjøre ende på djevelens gjerninger at Guds Sønn åpenbarte seg. (1 Joh 3:8)

1 Mos 22:1-14

1 Mos 3:1-15

4 Mos 20:1-13

2 Kor 6:1-10

Jak 1:12-15

Heb 4:14-16

Mt 4:1-11

Mt 16:21-23

Lk 10:17-20

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 91:1-5, 11-15

Den som sitter i Den Høyestes ly og bor i Den Allmektiges skygge, han sier til Herren: “Min tilflukt og borg, min Gud som jeg setter min lit til.”

Refreng (alle): Guds ord er levende og virkekraftig og skarpere enn noe sverd. (Heb 4:12a)

Ja, han berger deg fra jegerens snare, fra pest som legger øde. Med sine vingefjær dekker han deg, under hans vinger finner du ly. Hans trofasthet er skjold og vern.

Ref.

Du skal ikke frykte for nattens redsler, for pilene som flyr om dagen, for pest som brer seg i mørket, for sott som herjer ved middagstid.

Ref.

For han skal gi sine engler befaling, så de bevarer deg på alle dine veier. De skal bære deg på hendene, så du ikke støter foten mot noen stein. På løve og orm skal du trampe, løve og drage skal du trå under fot.

Ref.

“Jeg berger ham, for han holder seg til meg; jeg gir ham ly, for han kjenner mitt Navn. Når han kaller på meg, svarer jeg; jeg er med ham i nød og trengsel, jeg frir ham ut og gir ham ære.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør oss i nåde: Kom oss til redning for ditt ords skyld, og forsvar oss mot ditt ords fiender på dette sted. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever og råder i enhet med Faderen osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Fader! Nå går djevelen omkring lik en brølende løve og søker den han kan oppsluke. Vi ber deg for din Sønn, Jesu Kristi skyld: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd og med ditt hellige ord. Gi frimodig tro, så den onde fiende ikke får noen makt over oss, men vi bli stående grunnfestet i ditt ord, og til sist stå for din trone sammen med alle dine hellige, deg til evig ære, takk og pris. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

2 S. I FASTE: DEN KANANEISKE KVINNE

Inngangssord: Jeg setter min lit til deg, min Gud. La meg ikke bli til skamme. (Sal 25:1f)

2 Mos 33:12-23

Jes 42:5-7

Jes 38:1-8

1 Tess 4:1-8

1 Pet 4:1-6

Heb 2:17-18

Mt 15:21-28

Lk 7:36-50

Mk 9:14-32

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 25:1-7

Herre, jeg løfter min sjel til deg, jeg setter min lit til deg, min Gud.

Refreng (alle): Denne frimodige tillit har vi til ham at han hører oss (1 Joh 5:14).

La meg ikke bli til skamme, la ikke mine fiender få juble over meg. De som venter på deg, blir aldri til skamme, men de troløse skal stå med skam og tomme hender.

Ref.

Herre, vis meg dine veier, og lær meg dine stier. La meg få vandre i din sannhet, ja, lær meg, Gud, for du er min frelser.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, bevar oss til legeme og sjel, og fri oss fra alt som kan skade oss, og rens oss for onde tanker. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever og råder i enhet med Faderen og Den Hellige Ånd, osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud, du som ser i det dype og hører den elendiges rop, vi ber deg: Døm oss ikke etter våre synder, om vi enn har grunn til å frykte din strenge rettferdighet. Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi holder fast ved din nådepakt i vår dåp, og anvender din sanne trøst i alle prøvelser. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

3 S. I FASTE: KRISTUS DRIVER UT EN DJEVEL

Inngangssord: Gud være takk, som gir oss seier ved vår Herre Jesus Kristus (1 Kor 15:57)

Jer 26:1-16

Jes 49:22-26

Sak 3:1-5

Ef 5:1-14

Jak 1:1-11 el Åp 3:14-22

Kol 1:24-29

Lk 11:14-28

Joh 7:19-36

Lk 4:31-37

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 25:8-14

God og rettvis er Herren: derfor viser han syndere veien. Han leder de saktmodige til det som rett er, de hjelpeløse lærer han sin vei.

Refreng (alle): Kast alle bekymringer på ham, for han har omsorg for dere. (1 Pet 5:7)

Alle Herrens stier er miskunn og trofasthet mot dem som holder hans pakt og hans bud. For ditt Navns skyld, Herre, tilgi min synd, for den er stor.

Ref.

Hver den som frykter Herren, lærer av ham den vei han skal velge. Det skal alltid gå ham vel, og hans ætt skal arve landet.

Ref.

Herren har fortrolig samfunn med dem som frykter ham, og hans pakt skal gi dem veiledning.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, se i nåde til din troende kirke på dette sted, og led henne til legeme og sjel. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever og råder i enhet med Faderen og Den Hellige Ånd osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Fader, deg takker vi, du som lot din enbårne Sønn, Jesus Kristus bli menneske for å gjøre ende på djevelens tyranni og frelse oss fra syndens nød. Vi ber deg: Kom oss til hjelp med Den Hellige Ånd i alle fristelser og bevar oss i ditt ord og i din frykt, og til sist finnes i din triumferende kirke og sammen med alle dine hellige se din herlighet i den evige glede. *Amen.*

MIDTFASTESØNDAG: KRISTUS METTER DE FEM TUSEN

Inngangord: Lovet være Gud /.../ som i Kristus har velsignet oss med all Åndens velsignelse i himmelen.

4 Mos 20:1-13

5 Mos 7:6-11 / Jes 55:1-3

1 Mos 41:25-45

Gal 4:21-31

Åp 5:1-14

1 Kor 10:1-12

Joh 6:1-15

Joh 6:24-36

Joh 6:48-59

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 78:12-25

Herren gjorde under for deres fedre på Soan-marken i Egypt. Han kløvde sjøen og førte dem over, mens han lot vannet stå som en voll. Han ledet dem i en sky om dagen, og hver natt i en lysende ild. Han kløvde fjell i ørkenen og gav dem vann å drikke, rikelig som fra havdypet under jorden. Han lot bekker strømme fram av berget og vannet renne som elver.

Refreng (alle): "JEG ER livets brød. Den som kommer til meg, skal ikke hungre."
(Joh 6:35)

Men de holdt ikke opp med å synde mot ham, de trosset Den Høyeste i ørkenen. Med vitende og vilje satte de Gud på prøve da de krevde mat etter egen lyst. De talte mot ham og sa: "Kan Gud dekke bord i ødemarken? Han slo på berget så vannet rant, og bekkene flommet fram. Men kan han også gi oss brød og skaffe kjøtt til sitt folk?"

Ref.

Da Herren hørte det, ble han harm. En ild brøt ut mot Jakob, Guds vrede flammet mot Israel, fordi de ikke trodde på Gud, og ikke stolte på hans frelse. Så ga han befaling til skyene og åpnet himmelens dører, han lot det regne manna til føde for dem, gav dem korn fra himmelen. Englebrød fikk mennesker å spise, Gud sendte dem mat så de ble mette.

Ref.

Kollektbønn: Trofaste Gud, lær oss hvetekornets lov så vi dør bort fra synden, lever med Kristus og bærer frukt til din ære. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever og råder i enhet med osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Fader, du som lot din enbårne Sønn, Jesus Kristus gjøre brødunderet i ødemarken og åpenbare sin persons hemmelighet, vi ber deg: Vær også hos oss med din velsignelse, så vi med Kristus til gave flyr gjerrighet og dette livs bekymringer, og fremfor alt søker ditt rike og tjener deg i din evige rettferdighet. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

5. S. I FASTE: FIENDSKAPEN MOT KRISTUS

Inngangord: Jesus sa: Jeg innvier meg for dem, så også de skal være innviet ved sannheten. (Joh 17:19)

4 Mos 21:4-9

1 Mos 14:8-20

3 Mos 16:29-34

Heb 9:11-15

Heb 7:1-17 el Ef 2:12-16

Kol 2:1-8 el 1 Pet 2:4-9

Joh 8:46-59

Joh 11:46-57

Joh 8:31-45

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 43

O Gud, hjelp meg til min rett og før min sak mot ubarmhjertige folk! Fri meg, Gud, fra mennesker som farer med svik og ondskap! For du er den Gud som jeg søker tilflukt hos.

Refreng (alle): Kristus er kommet som øversteprest for de frelsesgoder som vi nå har (Heb 9:11).

Hvorfor har du forkastet meg? Hvorfor må jeg gå og sørge mens fienden plager meg? Send ditt lys og din sannhet, la dem lede meg og føre meg til ditt hellige fjell, til dine boliger.

Ref.

Så kan jeg gå til Herrens alter, til Gud, min glede og jubel, og prise deg til lyrespill, Herre, du min Gud.

Ref.

Hvorfor er du full av uro, min sjel, hvorfor stormer det i meg? Vent på Gud! For enda en gang skal jeg takke ham, min frelser og min Gud.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, miskunne deg over din kirke også her hos oss, og bevar oss i ditt ord. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever og råder i enhet med Faderen og Den Hellige Ånd, en sann Gud osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige Gud, himmelske Fader, deg takker vi for løftet gitt i din elskede Sønns munn, at de som tar vare på ditt ord, ikke skal se døden til evig tid. Vi ber deg: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, så vi tar ditt ords kunnskap til hjertet og ikke vet noe annet til frelse enn din Sønn, Jesus Kristus og ham korsfestet, og med ham til gave lever reist opp fra døden i våre synder, og tjener deg i din evige hellighet og rettferdighet. *Amen.*

PALMESØNDAG: KRISTUS RIR INN I JERUSALEM

Inngangsort: Min rettferdige Tjener skal gjøre de mange rettferdige når de kjenner ham, for han har båret deres synder. (Jes 53:11)

Sak 9:8-12

Jes 50:4-10

Jer 11:18-20

Fil 2:5-11

2 Tess 3:1-5

Heb 7:23-27

Joh 12:12-24

Joh 12:1-8

Joh 11:47-57

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 118:1-14

Pris Herren, for han er god. Evig varer hans miskunn. Israel skal si: Evig varer hans miskunn. Arons ætt skal si: Evig varer hans miskunn. De som frykter Herren, skal si: Evig varer hans miskunn. I trengselen kalte jeg på Herren. Han svarte og førte meg ut i åpent land.

Refreng (alle): Pris Herren, for han er god. Evig varer hans miskunn.

Herren er med meg, jeg frykter ikke. Hva kan da mennesker gjøre meg? Herren er den som hjelper meg, jeg kan se på mine fiender uten frykt.

Ref.

Det er bedre å søke tilflukt hos Herren enn å stole på mennesker. Det er bedre å søke tilflukt hos Herren enn å sette sin lit til stormenn.

Ref.

Alle folkeslag kringsette meg, jeg holdt dem fra livet i Herrens Navn. De omringet meg på alle kanter, jeg holdt dem fra livet i Herrens Navn. De var omkring meg som bier. De sloknet som ild i tornekrautt; jeg holder dem fra livet i Herrens Navn.

Ref.

De støtte meg hardt, så jeg holdt på å falle, men Herren kom meg til hjelp. Herren er min kraft og min styrke, og han er blitt min redning.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, vis oss av ditt ord din herlighet i din Sønns, Jesu Kristi lidende lydighet, så vi ikke vet noen annen hellighet og rettferdighet for deg enn ham alene, og med ham til gave elsker hverandre slik han har elsket oss.

Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever og råder i enhet med Faderen og Den Hellige Ånd, en sann Gud, osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi fordi du gav din enbårne Sønn, Jesus Kristus til soning for verdens synder, for at hver den som tror på ham, ikke skal fortapes, men ha det evige liv. Og deg takker vi, Jesus Kristus, fordi du har båret våre synder på ditt hellige legeme og med ditt blod tatt bort vår synd og skam og håpløshet. Og deg takker vi, Gud Hellige Ånd, fordi du har gitt oss denne tro i våre hjerter, at vi ikke vet noe annet til frelse enn den korsfestede Jesus Kristus, og bevar oss i denne tro, så vi aldri slipper Jesus av våre hjerter, men med ham til gave seirer over synd og død og satans velde, og i den kommende verden får skue deg, treène Gud, i din Guddoms herlighet. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen*

I DEN HELLIGE UKE: KRISTI LIDELSE OG DØD

INNGANGSSALME: SALME 102:2-14 (= BØNNESØNDAG)

Mandag i Den stille uke:

Jes 42:1-9. - Heb 9:11-15. - Mt 26-27 el Lk 22:39-62 el Joh 18:1-27

Tirsdag: Jes 49:1-6. - 1 Kor 1:18-25.- Mk 14-15 el Lk 22:63-23:12 el Joh 18:28-40

Onsdag: Jes 50:5-10. - Rom 5:6-11. - Lk 23:13-32 el Joh 19:1-16 el Mt 27:11-32

SKJÆRTORSDAG: ALTERETS SAKRAMENT

Inngangord: Herren har skapt et minne om sine under. Barmhjertig og nådig er Herren. (Sal 111:4)

2 Mos 12:1-20

2 Mos 24:3-11

3 Mos 16:29-34

1 Kor 11:23-29

1 Kor 10:16-17

Ap 2:42-47

Joh 13:1-15

Mt 26:17-30

Lk 22:14-22

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 111:2-9

Store er Herrens gjerninger, gransket av alle som har sin lyst i dem. Høyt og herlig er hans verk, hans rettferdighet varer til evig tid.

Refreng (alle): Så ofte dere eter dette brød og drikker av kalken, forkynner dere Herrens død inntil han kommer. (1 Kor 11:26)

Han har skapt en ihukommelse om sine under, barmhjertig og nådig er Herren. Han gir mat til dem som frykter ham, og kommer sin pakt i hu til evig tid.

Ref.

Han viste sitt folk sine mektige gjerninger da han gav dem det landet som andre folk eide. Det han gjør, er sant og rett, troverdige er alle hans påbud. De står ved lag for evig og alltid, de er gitt i troskap og rettvishet.

Ref.

Han har sendt sitt folk forløsning og fastsatt sin pakt for evig. Hans Navn er hellig og vekker ærefrykt.

Ref.

Kollektbønn: Herre Jesus, Guds enbårne Sønn, gi oss nåde til å bruke din nattverd i tillit til dine ord, så nådepakten i ditt blod bærer troens frukter i våre liv. Ved deg som lever og råder med Faderen og Den Hellige Ånd, èn sann Gud, høylovet i evighet. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Jesus, sann Gud og alles bror, deg takker vi for din lidende lydighet, og for nådepakten i ditt blod, og for underet du gjør i din nattverd. Deg ber vi: Styrk vår tro med ditt legeme og blod i sakramentets skikkelser, så vi frelst av nåde tjener deg i din rettferdighet og avstår fra noen synd, deg til evig ære og pris. *Amen.*

LANGFREDAG: KRISTI KORSEFTELSE, DØD OG BEGRAVELSE

Inngangord: Verdig er Lammet som ble slaktet, verdig til å få all makt og rikdom, visdom og styrke, ære og pris og takk. (Åp 5:12)

Jes 52:13-53:12 eller Hos 6:1-6 eller 1 Mos 22:1-14 eller Jes 53:3-7

Heb 4:14-16, 5:7-9

Joh 18-19 eller Mt 27:55-66

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 22:2-8, 20

Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg? Hvorfor er du så langt borte fra meg?

Refreng (alle): Fader vår, skje din vilje.

Hvorfor hjelper du ikke når jeg klager min nød? Jeg roper om dagen, men du svarer ikke, og om natten, men jeg får ikke ro. Men like fullt – du er den hellige, du som troner over Israels lovsanger.

Ref.

Til deg satte våre fedre sin lit, de stolte på deg, og du fridde dem ut. De ropte til deg og ble berget, de stolte på deg, og ble ikke skuffet.

Ref.

Men jeg er en makk og ikke en mann, spottet av mennesker, foraktet av folk.

Ref.

Alle som ser meg, håner meg, vrenger munnen og rister på hodet: «Han har overgitt sin sak til Herren. La ham utfri og berge ham, hvis han har ham kjær.»

Ref.

Herre, vær ikke langt ifra meg, skynd deg å hjelpe meg, du min styrke!

Ref.

Kollektbønn:

Allmektige, trofaste Gud, vis oss av ditt ord årsaken til vår frelse i din Sønn's død. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Far, deg priser vi sammen med dine engleskarer og din hellige Kirke, for din forsoning med verden, fullbrakt i Jesu Kristi død, og for din frelse gitt oss til del i dåpen til Jesu død. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, så vi tror den rettferdighet som ditt evangelium åpenbarer, og med Kristus til gave avstår fra noen synd, deg til evig ære, takk og pris. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

LØRDAG: KRISTI NEDFART TIL HELVETET (AFTENSANG)

Inngangssord: Kristus avvæpnet maktene og myndighetene og stilte dem fram til spott og spe da han triumferte over dem på korset. (Kol 2:15)

1 Mos 3:14-15

Hos 13:14

Rom 8:35-39

1 Pet 3:18-22

1 Kor 15:55

Kol 2:12-15

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 27:1-5

Herren er mitt lys og min frelse, hvem skal jeg da frykte? Herren er vern om mitt liv, hvem skal jeg da skjelve for?

Refreng (alle): Gud være takk som gir oss seieren ved vår Herre Jesus Kristus. (1 Kor 15:57)

Når ugjerningsmenn går løs på meg for å sluke meg, da snubler de og faller selv, fiendene som står meg imot. Om en hær vil kringsette meg, er det ikke frykt i min sjel. Går de til strid imot meg, er jeg likevel trygg.

Ref.

Én ting ber jeg Herren om, og det ønsker jeg inderlig: At jeg får bo i Herrens hus alle mine levedager, så jeg kan se hans velvilje og grunne i hans tempel.

Ref.

Han gjemmer meg i sin hytte på den onde dag. Han skjuler meg i sitt skjermende telt og tar meg opp på klippen.

Ref.

PÅSKEDAG: JESU KRISTI OPPSTANDELSE

Ottesang:

Inngangord: Dette er dagen som Herren har gjort la oss juble og glede oss på den!
(Sal 118:24)

Aftensang:

Apg 10:34-43 el Kol 3:1-4

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 118:15-29

Hør, jubel og seiersrop lyder i de rettferdiges telt! Herrens høyre hånd gjør storverk, Herrens høyre hånd reiser opp. Herrens høyre hånd gjør storverk.

*Refreng (alle): Kristus er stått opp fra de døde, / som førstegrøden av de henso-
vede. Halleluja! (1 Kor 15:20)*

Jeg skal ikke dø, men leve og fortelle Herrens gjerninger. Hardt har Herren tuktet meg, men han overgav meg ikke til døden.

Ref.

Lukk opp rettferdighetens port for meg, jeg vil gå inn og prise Herren! Her er Herrens port, gjennom den går de rettferdige inn. Jeg takker deg fordi du har svart meg, fordi du ble min redning. Den steinen bygningsmennene vraket, er blitt hjørnestein.

Ref.

Dette er Herrens eget verk, underfullt er det i våre øyne. Dette er dagen som Herren har gjort, la oss juble og glede oss på den!

Ref.

Å Herre, gi frelse! Å Herre, la det lykkes! Velsignet være den som kommer i Herrens Navn! Vi velsigner dere fra Herrens hus. Herren er Gud, han gav oss lys. Knytt festtoget sammen med grener helt opp til alterets horn.

Ref.

Du er min Gud, jeg takker deg; min Gud, jeg lovsynger deg. Pris Herren, for han er god, evig varer hans miskunn.

Ref.

Høymessen:

Inngangord: Kristus sier: "Jeg var død, men se, jeg lever i all evighet og har nøkkelne til døden og til helvetet." (Åp 1:18)

Hos 6:1-3

2 Mos 14:21-15:13

Esek 37:1-14

1 Kor 15:53-57

1 Kor 15:12-21

1 Kor 5:7-8 el Ef 1:15-23

Mk 16:1-8

Joh 20:1-10

Mt 28:1-8

INNGANGSSALME (INTROITUS): 105:1-5, 40-43

Lovpris Herren og påkall hans Navn, gjør hans storverk kjent blant folkene. Syng for ham, og spill for ham, fortell om alle hans undere.

Ref (alle): Hvorfor leter dere etter den levende blant de døde? Han er ikke her, han er oppstanden. Halleluja! (Lk 24:5f).

Ros dere av hans hellige Navn. De som søker Herren, skal glede seg. Spør etter Herren og hans kraft, søk alltid hans åsyn!

Ref.

Kom i hu de undere han har gjort; hans tegn og de dommer hans munn har talt.

Ref.

For han kom i hu sitt hellige ord, som han gav til Abraham, sin tjener. Så lot han sitt folk dra ut med glede, hans utvalgte folk fikk fare med jubel.

Ref.

Han gav dem land som andre folk eide; de overtok frukten av folkenes strev, for at de skulle holde hans bud, og ta vare på hans lover. Halleluja!

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, gled oss med din frelse, gitt i vår dåp, til frelse for enhver som tror. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud, deg priser vi for din forsoning med verden i Jesu Kristi død, og for hans oppstandelse fra de døde, rettferdiggjort i alles sted. Og deg takker vi for frelsen, gitt i dåpen til Jesu død. Deg ber vi: Gi oss nåde til å leve med Kristus til gave, så vi i din evige rettferdighet avstår fra noen synd, og til sist finnes blant dine i Lammets bryllup på din nyskapede jord. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

2. PÅSKEDAG: VANDRINGEN TIL EMMAUS

Inngangord: Spør etter Herren og hans kraft, søk alltid hans åsyn! Tenk på de undere han har gjort, hans tegn og dommene fra hans munn. (Sal 105:4f)

Job 19:23-27

Jes 25:1-8

Jes 26:13-20

Apg 10:34-43

2 Kor 5:11-21

1 Pet 1:18-25

Lk 24:13-35

Joh 20:11-18

Mt 28:9-15

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 16

Bevar meg, Gud, for jeg søker tilflukt hos deg. Jeg sier til Herren: ”Du er min herre, mitt eneste gode.” Jeg holder meg til de hellige i landet, de gjeve menn setter jeg høyt.

Refreng (alle): Vi skal ha håp ved det tålmod og den trøst som Skriftene gir. (Rom 15:4)

Mange sorger må de tåle, de som jager etter andre guder. Jeg vil ikke utøse blodoffer for dem og ikke ta deres navn i min munn. Herre, du er min tilfalte del og mitt beger, du som bestemmer min lodd.

Ref.

Jeg fikk min del på fager grunn, ja, en herlig arv er blitt min. Jeg priser Herren, som gir meg råd, ja, også om natten får jeg rettledning i mitt indre. Alltid har jeg Herren for øye; han er ved min høyre side, jeg skal aldri vakle.

Ref.

Derfor er det glede i mitt hjerte og jubel i min sjel, ja, også min kropp kan være trygg. Du overgir meg ikke til helvetet, du lar ikke din trofaste tjener gå til grunne. Du lærer meg livets vei. En fylde av glede er for ditt åsyn, en evig fryd ved din høyre hånd.

Ref.

Kollektbønn: Herre Jesus, lær oss du, så blir vi lært, og led oss du, så finner vi veien til ditt fullendte rike, du som lever og råder i enhet med osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Jesus Kristus, deg takker vi for din undervisning i Skriftene, gitt oss med apostel-ordets lære. Se til oss i nåde, for vi er så trege til å stole på deg. Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, så vi rotfestet i ditt ord, aldri viker fra deg, du rette troens trøst. Gjør oss utholdende i troen, så vi følger deg etter, du som lever og blir i evighet. I Jesus navn. *Amen.*

TREDJEDAG PÅSKE

Inngangsort: Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, han som i sin rike miskunn har født oss på ny til et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde! (1 Pet 1:3)

Morgensang: Esek 37:1-14.

Aftensang: Lektie: Apg 10:34-43. .

FJERDEDAG PÅSKE:

Inngangsort: = Tredjedag.

Morgensang: Hag 2:1-10.

Aftensang: Lektie: Apg 3:12-20.

1. S. E. PÅSKEDAG: KRISTUS INNSTIFTER NØKLEMAKTENS EMBETE

Inngangsort: Kristus satte noen til apostler, noen til profeter, noen til evangelister, noen til hyrder og lærere, til embetets gjerning, til Kristi legemes oppbyggelse. (Ef 4:11f)

1 Mos 32:24-32

Jos 3:9-17

Jes 33:13-24

1 Kor 15:1-10

Apg 3:12-20

Apg 13:26-41

Joh 20:19-31

Joh 21:1-14

Lk 24:36-48

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 114

Da Israel drog ut fra Egypt, da Jakobs ætt forlot et folk med fremmed tungemål, da ble Juda Herrens helligdom, Israel hans rike.

Refreng (alle): Herren åpner, så ingen kan stenge, og stenger, så ingen kan åpne. (Åp 3:7b)

Sjøen så det og flyktet, Jordan snudde og rant tilbake. Fjellene sprang som værer, og haugene hoppet som lam.

Ref.

Hva har hendt deg, du sjø, at du flykter? Du Jordan, hvorfor renner du tilbake? Dere fjell, hvorfor springer dere som værer? Dere hauger, hvorfor hopper dere som lam?

Ref.

Skjelv for Herrens åsyn, du jord, for Jakobs Guds åsyn, han som gjør klippen til et vann, og den harde stein til en kilde.

Ref.

Kollektbønn: Hellige, trofaste Gud: Gi forstand på den rettferdighet som ditt evangelium åpenbarer i Kristi lidende lydighet, av tro til tro. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for din usigelige nåde, at du ved din Sønn Jesus Kristus har innstiftet løse- og bindemaktens embete, og ved ham kaller hyrder til å forvalte ditt rikes hemmeligheter slik han befalte. Vi ber deg: Gjør oss til ditt ords etterfølgere, så vi flyr ulver i saueham. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

2. S. E. PÅSKEDAG: DEN GODE HYRDE

Inngangsort: Jesus sier: Jeg er Den gode hyrde. Den gode hyrde gir sitt liv for sauene. (Joh 10:14)

Hes 34:11-16

Jes 40:9-11

Mika 7:14-20

1 Pet 2:21-25

1 Pet 5:1-4

Heb 13:20-21

Joh 10:11-16

Joh 21:15-25

Joh 10:1-10

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 23

Herren er min hyrde, det mangler meg ingen ting.

Refreng (alle): Han bar våre synder på sitt legeme opp på korstreet, for at vi skulle dø bort fra synden og leve for rettferdigheten. (1 Pet 2:24)

Han lar meg ligge i grønne enger, han leder meg til hvilens vann. Han styrker min sjel, han fører meg på rettferdighets stier for sitt Navns skyld.

Ref.

Om jeg enn skulle vandre i dødsskyggens dal, frykter jeg ikke for ondt, for du er med meg. Din kjepp og din stav, de trøster meg.

Ref.

Du dekker bord for meg, like for mine fienders øyne. Du salver mitt hode med olje, mitt beger flyter over. Bare godhet og miskunnhet skal følge meg alle mine dager, og jeg skal bo i Herrens hus gjennom lange tider.

Ref.

Kollektbønn: Gode Gud, hør hva din hjord ber: Gi hyrder som vokter oss - ikke med skammelig vinningslyst, men med et villig hjerte. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for Sønnen du gav til hyrde og biskop for våre sjeler. Deg ber vi: La oss aldri savne Den gode hyrdes stemme, men gi oss nåde til å følge den, hvor enn han går, så også vi blir frelst fra ditt Ords røvere og alt ondt. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

3. S. E. PÅSKEDAG: KRISTUS GÅR TIL FADEREN

Inngangssord: Hvis noen er i Kristus, er han en ny skapning. Det gamle er borte, se, det nye er blitt til. (2 Kor 5:17)

Jes 40:25-31

2 Kong 20:1-11

2 Mos 16:1-15

1 Pet 2:11-20

Heb 4:1-13

1 Pet 1:3-7

Joh 16:16-22

Joh 17:1-8

Joh 14:1-12

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 100

La hyllingsrop lyde for Herren, all jorden. Tjen Herren med glede, kom fram for hans åsyn med jubel.

Refreng (alle): Vi skal få en arv som aldri forgår. (1 Pet 1:4a)

Kjenn at Herren er Gud! Han har skapt oss, og ikke vi selv, til sitt folk og til den hjord han vokter.

Ref.

Gå inn gjennom hans porter med takkesang, inn i hans forgårder med lovsang. Takk ham og pris hans Navn. For Herren er god, evig varer hans miskunn, og hans trofasthet fra slekt til slekt.

Ref.

Kollektbønn: Trofaste Gud, gi forstand til å forkaste det onde, og kraft til å etterfølge Kristi ord. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for din elskede Sønn, vår bror og vår rettferdighet ved din nådeside. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, så vi med Kristus til gave etterfølger ham i gode gjerninger, og sammen med alle dine troende bruker alterets sakrament til glede for ham. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

4. S. E. PÅSKEDAG: KRISTUS SENDER TALSMANNEN

Inngangssord: Dere har fått barnekårets Ånd som gjør at vi roper: «Abba, Far!» /.../ Vi er Guds arvinger og Kristi medarvinger; så sant vi lider med ham (Rom 8:15, 17).

Jes 49:1-13

Jer 15:15-21

Jes 42:10-16

Jak 1:16-21

Heb 5:1-10

1 Joh 3:18-24

Joh 16:5-15

Joh 17:5-17

Joh 7:37-39

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 98:1-4

Syng en ny sang for Herren, for han har gjort under. Hans høyre hånd har gitt ham seier, hans hellige arm har hjulpet ham.

Refreng (alle): Jesus, vår Herre, ble gitt på grunn av våre synder og oppreist på grunn av vår rettferdiggjørelse. Halleluja! (Rom 4:25)

Herren har kunngjort sin frelse, åpenbart sin rettferdighet for folkene.

Ref.

Han kommer i hu sin godhet, og sin trofasthet mot Israels ætt. Alle folk på jorden har sett frelsen fra vår Gud.

Ref.

Kollektbønn: Trofaste Gud, foren oss i din Ene Hellige Kirke, lik hvetekorn i Kristi velsignede brød, og lik druer i Kristi velsignede vin. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for Hjelperen du sendte ved din elskede Sønn, Jesus Kristus. Deg ber vi: Kom alle dem til hjelp som hører ditt evangelium, så vi med dem og de med oss venter ham som vår Frelser på Dommens dag. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

5. S. E. PÅSKEDAG - KRISTUS LÆRER OSS Å BE

Inngangsort: Lovet være Gud som ikke avslo min bønn, og ikke tok sin miskunn fra meg. (Sal 66:20)

1 Mos 18:20-33

1 Kg 3:5-15

Jes 55:6-13 / 2 Mos 17:8-12

Jak 1:22-27/Ef 3:13-21

Rom 8:24-28

Jak 5:16-20 / Apg 16:25-34

Joh 16:23-33

Joh 17:18-23

Lk 11:1-13

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 102:2-15

Herre, hør min bønn, la mitt rop nå fram til deg. Skjul ikke ditt ansikt for meg på den dag jeg er i nød. Vend ditt øre til meg, skynd deg og svar når jeg roper.

Refreng (alle): Jesus har et prestedømme som ikke tar slutt, for han er og blir til evig tid. (Heb 7:24)

For mine dager svinner som røk, mine lemmer brenner som ild. Mitt hjerte er slått og visnet som gress, for jeg har glemt å spise mitt brød. Jeg sukker og stønner, jeg er bare skinn og ben.

Ref.

Jeg ligner pelikanen i ødemarken, er blitt som uglen på øde steder. Jeg ligger våken, jeg er blitt som en enslig fugl på taket. Mine fiender håner meg hele dagen, de som gjør narr av meg, sverger ved meg.

Ref.

Jeg må spise aske som brød, jeg blander min drikk med tårer, fordi du er vred og harm på meg, du har jo grepet meg og slengt meg bort. Min dag heller, skyggen blir lang, jeg visner bort som gress.

Ref.

Men du, Herre, troner til evig tid, ditt minne varer fra slekt til slekt. Du vil reise deg og være barmhjertig mot Sion, for nå er timen kommet, tiden da du vil vise din nåde. Dine tjenere elsker steinene på Sion og ynkes over grushaugene.

Ref.

Kollektbønn: Trofaste Gud, gi oss forstand på det som rett er, og vilje, lyst og kraft til å leve deretter. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv.
Amen.

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, du som gjerne hører troens bønn i Jesu navn, deg takker vi for barnekår hos deg. Deg ber vi: Hellige ditt Navn på oss, så vi tror din forsoning med verden i Kristi død, og anvender din frelse gitt i vår dåp, enhver på seg selv. Vokt oss mot vrang lære og død gudsynd, og bevar legeme og sjel mot alt ondt, så vi med Kristus til Herre, vinner seier over synd, død og djevel, og får takke og love deg til evig tid. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

KRISTI HIMMELFARTSDAG: KRISTUS FARER TIL HIMMELEN

Inngangord: Kristus Jesus døde, ja, mer enn det, han stod opp og sitter ved Guds høyre hånd, og han går i forbønn for oss (Rom 8:34).

1 Mos 5:21-24

Jes 57:15-21

2 Kon 2:8-14 / Sal 110:1-4

Ap 1:1-11

Heb 10:11-18

Ef 4:7-13

Mk 16:14-20

Joh 17:24-26

Lk 24:49-53

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 47:6-10

Gud drog opp mens jubelrop ljomet, Herren kom mens hornene klang. Syng for Gud, ja, syng og spill, syng og spill for vår konge!

Refreng (alle): Kristus, vår øversteprest, har satt seg på høyre side av Majestetens trone i himmelen. (Heb 8:1b)

For Gud er hele jordens konge. Syng en lovsang for ham! Gud er konge over folkene, han sitter på sin hellige trone.

Ref.

Folkenes fyrster skal samles med folket til Abrahams Gud. For skjoldene på jorden er i Guds makt. Høyt er han opphøyet.

Ref.

Kollektbønn: Herre Jesus, du som nådig drar oss til deg, gi oss nåde til å tro ditt ord og omgås med deg i våre hjerter, du som lever og råder med Faderen og osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Jesus, du vår konge ved Faderens nådeside, sann Gud og alles bror, deg ber vi: Gi din kirke hyrder og lærere som lik dine apostler utlegger Det gamle testamentes skrifter, lært av deg. Hold satan i tømme og bind alle sjelemordere, inntil alle dine fiender er lagt under dine føtter til evig tid. I ditt dyrebare navn. *Amen.*

6. S. E. PÅSKEDAG - FØRPINSE: KRISTUS LÆRER OM ÅNDENS KOMME

Inngangord: Hør Jesu løfte til sine utvalgte apostler: Talsmannen, Den Hellige Ånd, som Faderen skal sende i mitt navn, han skal lære dere alt og minne dere om alt det jeg har sagt dere. (Joh 16:13)

Jes 32:9-20

Jes 55:1-5

1 Mos 45:1-15

1 Pet 4:7-11

Kol 3:1-11

Rom 8:12-17

Joh 15:26-16:4

Joh 15:18-27

Lk 12:4-12 / Joh 17:18-23

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 19:2-15

Himlene forkynner Guds herlighet, hvelvingen forteller om hans henders verk. Den ene dag bærer bud til den andre, og en natt gir sin kunnskap til den neste. Det er ikke tale, det lyder ingen ord, og ingen røst som kan høres. Men budskap går over hele jorden, vitnesbyrdet når til verdens ender.

Refreng (alle): Troen kommer av prekenen, og prekenen ved Kristi ord. (Rom 10:17)

Der har han reist et telt for solen. Den går som en brudgom ut av sitt kammer, glad som en helt tar den fatt på sitt løp. Fra den ene himmelrand går den ut og gjør sin rundgang til den andre, ingen ting er skjult for dens glød.

Ref.

Herrens lov er fullkommen, den gir sjelen nye krefter. Herrens lovbud er pålitelig, det gir den uerfarne visdom. Herrens påbud er rette, de gir glede i hjertet. Herrens bud er rent, det får øynene til å stråle.

Ref.

Frykten for Herren er ren, den varer til evig tid. Herrens dommer er sanne, rettferdige er de alle. Ja, din tjener tar imot den rettleiding budene gir; å holde dem gir stor lønn.

Ref.

Men hvem kan merke sine feiltrinn? Tilgi meg hver synd jeg ikke vet om. Ja, vern din tjener mot skammelige synder, så de ikke får makt over meg. Da kan jeg være hel i min ferd, frikjent for store overtredelser. Ta vel imot de ord jeg taler, la mitt hjertes tanker komme fram for deg, Herre, min klippe og min gjeløser.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, lær oss deg å kjenne, så vi alle våre dager kan tjene deg i din evige hellighet og rettferdighet. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi for din nådepakt i vår dåp, med løftet om salighet for hver den som tror. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører Den hellige skrift, for den onde menneskenatur og verdens fiendskap står deg imot. Gi oss nåde til å tro syndenes forlatelse for Kristi skyld alene, og med ham til gave bli fornyet i ditt bilde, deg til evig takk og pris. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

PINSEDAG: DEN HELLIGE ÅNDS UTGYTELSE

Inngangsort: Ikke ved makt og ikke ved kraft, men ved min Ånd, sier Herren, Gud Sebaot. (Sak 4:6)

Esek 36:22-28

Jer 31:31-34

Joel 3:1-5

Apg 2:1-13

Ef 2:17-22

Apg 2:36-41

Joh 14:23-29

Joh 7:37-39

Joh 14:15-21

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 68:8-11

Gud, da du drog ut i spissen for ditt folk, da du skred frem gjennom ørkenen, da bevet jorden, og himlene dryppet for Gud på Sinai, for Herren, Israels Gud.

Refreng (alle): - ved Kristus blir også (vi) bygd opp til en bolig for Gud i Ånden. (Ef 2:22)

Gavmildt lot du regnet strømme, Gud; ditt utpinte arveland gav du styrke. Der fant ditt folk sitt bosted; i din godhet, Gud, har du sørget for den elendige.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, vis oss av Skriftens ord ditt vitnesbyrd om Jesus Kristus, så vi kan være rike på det håp du gir. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Jesus, du Guds Hellige og Rettferdige, deg takker vi for din usigelige nåde, at du ved evangeliet åpenbarer din nådige rettferdighet også her hos oss. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører din undervisning i Skriftene. Trøst og gled oss med din lidende lydighet og seierrike oppstandelse. Og skriv din lov i våre hjerter, så vi med deg til gave elsker hverandre slik du har elsket oss. I ditt dyrebare navn. *Amen.*

2. PINSEDAG: GUDS NÅDIGE VILJE MED MENNESKENES FRELSE

Inngangsort: Jeg vil gi dere et nytt hjerte, sier Herren, og la dere få en ny ånd inne i dere. (Esek 36:26)

Jes 52:7-12

Jes 41:16-20

Jes 44:1-5

Apg 10:42-48

1 Kor 12:20-31

1 Joh 4:7-15

Joh 3:16-21

Joh 6:44-47

Joh 12:44-50

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 36:6-10

Herre, til himmelen rekker din miskunn, til skyene når din trofasthet. Din rettferdighet er som mektige fjell, som det store havdyp er dine dommer.

Refreng (alle): La Kristi fred råde i hjertene. (Kol 3:15)

Herre, du berger mennesker og dyr. Hvor kostelig, Gud, er din miskunn! Menneskene søker ly i dine vingers skygge.

Ref.

De får spise seg mette av det beste i ditt hus, av din gledes bekk lar du dem drikke.

Ref.

For hos deg er livets kilde, i ditt lys ser vi lys.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, gi oss nåde til å avstå fra verdens levevis, og stille våre legemer fram som redskaper for deg. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for din store kjærighet, at du lot din enbårne Sønn ta manndom på i en tjeners skikkelse. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi anvende det, enhver på seg selv til salighet ved din Sønnens lidelse, død og oppstandelse. Og bevar oss i din tro, så vi med Herren Jesus til gave lever som dine kjære barn, deg til evig takk og pris ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

TREDJEDAG PINSE:

Inngangord: Gud, du sender din Ånd og liv blir skapt, du fornyer jordens overflate. (Sal 104:30)

Morgensang: Sal 68:8-11. Joel 2:28-32.

Aftensang: Ep: Apg 8:14-17.

FJERDEDAG PINSE:

Inngangord = Tredjedag Pinse.

Morgensang: Sal 36:6-10. Esek 36:25-27.

Aftensang: Apg 5:12-16.

Den Hellige Trefoldighets fest: DET NYE LIVET

Inngangord: "Hellig, hellig, hellig er Herren Sebaot. All Jorden er full av hans herlighet." (Jes 6:3)

Jes 6:1-7

4 Mos 6:22-27

Ord 8:1-5, 22-36

Rom 11:33-36

1 Joh 3:1-12

Kol 1:14-23

Joh 3:1-15

Joh 15:1-9

Matt 28:14-20

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 99

Herren er konge, folkene bever; jorden skjelver for ham som troner over kjerubene. Stor er Herren på Sion, han er opphøyet over alle folk. De skal prise ditt Navn, som er stort og vekker ærefrykt. Hellig er Herren.

Refreng (alle): Hellig, hellig, hellig er Gud Fader, Sønn og Hellige Ånd, én sann Gud i evighet.

Mektige konge som elsker rettferd, du har grunnlagt rett og orden. Det er du som gjør rett og rettferd i Jakob.

Ref.

Lovsyng Herren, vår Gud, og kast dere ned for hans fotskammel. Hellig er Herren.

Ref.

Kollektbønn: Trofaste Gud, bevar oss i din tro og vøkt oss mot alt ondt, så vi i ord og gjerning bekjenner deg i din Guddoms enhet, Gud Fader, Sønn og Hellige Ånd, èn Guddom i personenes trehet, i herlighet og majestet like evig og like stor. *Amen.*

Prekestolbønn: Hellige, treène Gud, all godhets kilde.

Høylovet er du Gud Fader, som holder dine fiendemakter i tømme, og renser dine barn gjennom kors og trengsel. Og høylovet er du Gud Sønn, som i den hellige dåp har gitt oss uverdige din hellighet og rettferdighet med løfte om salighet for hver den som tror. Og høylovet er du Gud Hellige Ånd, som trøster oss i all trengsel med Sønnens lidende lydighet i alles sted, og lar oss bære troens frukter.

Hellige, treène Gud! Gi oss nåde til å søke deg fremfor dine gaver, og fly villfarelser og falsk åndelighet. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen. Halleluja.*

1. S. E. TREF: DEN RIKE MANN OG LASARUS

Inngangssord: Om kropp og sjel forgår, er Gud for evig min klippe og min del (Sal 73:26)

5 Mos 6:4-15

Esek 3:17-19

1 Mos 12:1-4

1 Joh 4:16-21

2 Kor 8:1-9

1 Tim 6:6-12

Lk 16:19-31

Lk 12:13-21

Mt 16:24-27

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 53:2-7

Dåren sier i sitt hjerte: "Det finnes ingen Gud." Ond og avskyelig er deres ferd, det er ikke én som gjør det gode.

Refreng (alle): Strid troens gode strid og grip det evige liv som du er kalt til. (1 Tim 6:12a)

Fra himmelen skuer Gud ned på menneskene. Han vil se om det finnes noen forstandige, noen som søker Gud. Alle har falt fra Gud, alle er fordervet. Det finnes ikke én som gjør det gode, ikke en eneste.

Ref.

Skjønner de da ingen ting, disse ugjerningsmenn. De sluker mitt folk som en spiser brød, men de påkaller ikke Gud.

Ref.

Men de skal rammes av redsel, de som ikke kjente til frykt. Gud skal strø knoklene av dem som fylker seg mot deg. Du lar dem bli til skamme. Ja, Gud har forkastet dem.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, bevar oss i din tro og gi oss det tjenersinn som var i Kristus Jesus. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi, du som i dåpen til Jesu død har reist oss opp fra døden i våre synder, frelst av nåde. Hør oss i nåde: Styr våre hjerter med din Hellige Ånd, så vi ikke forakter ditt ord lik den rike mann, men under alle forhold - i mangel og overflod, i liv og død, bekjenner deg, du vår klippe og del i evighet. Gi oss nåde til å forvalte våre eiendeler som dine, og å hjelpe fattige og nødlidende etter evne. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

2. S. E. TREF: DET STORE GJESTEBUD

Inngangord: Herren sier: Jeg lar den som er utmattet, drikke seg utørst, og metter alle som lider nød! (Jer 31:25)

Ords 9:1-10

Hos 11:1-7

2 Mos 23:1-9

1 Joh 3:13-18

Heb 12:1-4

2 Pet 1:1-11 el Jak 1:2-8

Lk 14:11-24

Lk 14:25-33

Lk 9:51-62

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 18:28-32, 47

Herre, de hjelpeløse gir du frelse, men ydmyker dem som har stolte øyne. Du lar min lampe skinne, min Gud lyser opp mitt mørke.

Refreng (alle): Av nåde er dere frelst (Ef 2:5).

Med deg kan jeg storme mot en flokk av krigere, med Guds hjelp kan jeg springe over murer.

Ref.

Guds vei er fullkommen, og rent er Herrens ord. Han er et skjold for alle som tar sin tilflukt til ham.

Ref.

For hvem er Gud foruten Herren, og hvem er en klippe om ikke vår Gud?

Ref.

Herren lever! Min klippe være lovet! Opphøyet være du, min frelses Gud.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør oss i nåde: Dra oss med ditt ord til gleden for ditt åsyn. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for din store kjærlighet, at du har kalt oss uverdige til å være gjester ved ditt bord, her og i ditt fullendte rike. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, så vi med Kristus til gave blir fornyet i våre sinn vet å prøve hva som er din vilje, det som behager deg, det gode og fullkomne. Bevar oss i den barnlige tillit til din frelse, gitt i vår dåp, så vi ved troen overvinner alle hindringer og til sist får gå inn til gleden for ditt åsyn. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

3. S. E. TREF: DEN BORTKOMNE SAUEN

Inngangord: Menneskesønnen er kommet for å oppsøke det som er fortapt, og frelse det. (Lk 19:10)

Jes 12

Esek 18:26-32

Jes 4:1-6 el Jer 6:16-21

1 Pet 5:6-14

Rom 4:1-8

Ef 2:1-10

Lk 15:1-10

Lk 15:11-32

Mt 9:9-13

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 32:1-7

Salig er den som har fått sine ovtredelser tilgitt og sine synder skjult. Salig er det menneske som Herren ikke tilregner skyld, og som er uten svik i sin ånd.

Refreng (alle): Salige er de som er fattige i seg selv, for himmelriket er deres. (Mt 5:3.)

Så lenge jeg tidde, tærtes jeg bort, jeg stønnet hele dagen. For din hånd lå tungt på meg dag og natt. Min livskraft svant som i sommerens hete.

Ref.

Da bekjente jeg min synd for deg, og jeg skjulte ikke min skyld. Jeg sa: «Jeg vil be-
kjenne mine synder for Herren.» Og du tok bort min syndeskyld.

Ref.

Derfor skal alle fromme be til deg i nødens tid. Om store vannflommer veller frem, skal de ikke nå dem. Hos deg kan jeg skjule meg, du bevarer meg fra trengsel, du omgir meg med frelsesjubel

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør i nåde vårt rop: Kom oss til redning på vredens hav. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for frelsen, gitt fortapte til del i dåpen til Jesu død. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når djevelen frister oss med selvklok åndelighet. Bevar oss i din tro, så vi med Kristus til gave tjener deg som dine kjære barn, og til sist få være med i gleden for ditt åsyn sammen med din velsignede kirkeskare. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

4. S. E. TREF: SPLINTEN OG BJELKEN

Inngangord: Dette er Herren Jesu bud: Dere skal elske hverandre likesom jeg har elsket dere. (Joh 15:12)

Jes 65:17-25

Jes 43:8-13

1 Mos 50:15-21

Ef 4:22-32

Rom 2:1-11

Rom 14:10-19

Lk 6:36-42

Joh 8:1-11

Lk 13:1-9

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 13

Hvor lenge, Herre? Vil du glemme meg for alltid? Hvor lenge vil du skjule ditt ansikt for meg?

Refreng (alle): I håpet er vi frelst. (Rom 8:24)

Hvor lenge skal jeg ha uro i min sjel og hele dagen sorg i hjertet? Hvor lenge skal fienden ha meg i sin makt?

Ref.

Se hit og svar meg, Herre, min Gud. Gi mine øyne lys, så jeg ikke sovner inn i døden, så min fiende ikke skal si: «Jeg har vunnet», og mine uvenner ikke juble når jeg vakler.

Ref.

Men jeg setter min lit til din trofasthet, mitt hjerte skal juble over din frelse. Jeg vil synge for Herren, for han har gjort vel imot meg.

Ref.

Kollektbønn: Herre, vår Gud, hør i nåde hva ditt folk ber: Styr verdens løp slik at din tros bekjennere får leve i fred og stille gudsfrykt. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for ditt løfte, at du gjerne tilgir den som frykter din strenge dom og søker din fred i Jesus Kristus og ham korsfestet for verdens synder. Deg ber vi: Gjør oss faste i troen på ditt løfte, gitt i vår dåp, så vi tjener deg i din evige rettferdighet, uskyldighet og salighet, likesom Kristus er reist opp fra de døde, lever og råder i evighet. Gi oss nåde til å leve i denne din tro, vel forlikt med hverandre. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

5. S. E. TREF. - APOSTELDAGEN: DEN STORE FISKEFANGST

Inngangord: Hvor fagert det er når den som bringer gledesbud, kommer løpende over fjell, melder fred og bærer godt budskap. (Jes 52:7)

Jer 20:7-9

1 Mos 12:1-4

Esek 2:1-10

1 Tim 1:12-17

1 Kor 2:1-5, 3:5f

Apg 26:12-23

Lk 5:1-11

Joh 1:35-51

Mt 6:13-20

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 112:1-9

Halleluja! Salig er den som frykter Herren og har sin store glede i hans bud! Hans slekt blir mektig i landet, de oppriktiges ætt blir velsignet.

Refreng (alle): Velsign, for vi er kalt til å få velsignelse. (1 Pet 3:9f.)

Det er velstand og rikdom i hans hus, hans rettferdighet skal alltid vare. Lys bryter fram i mørket for de oppriktige, for den som er nådig, barmhjertig og rettferdig.

Ref.

Sæl er den som villig gir lån, som steller sine saker på rett vis. Han skal aldri i evighet vakle, evig er minnet om rettskaffen mann.

Ref.

Han er ikke redd for onde rykter, hans hjerte er fast, han stoler på Herren. Hans sinn er rolig og uten frykt, til slutt får han se at hans fiender faller.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, la oss høre gledesbud om vår frelse. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for all Åndens velsignelse i himmelen, gitt verden i din Sønn, Kristus Jesus. Deg ber vi: Ta ikke ditt evangelium ifra oss som fortjent, men gi oss nåde til å anvende din Sønns lidende lydighet, enhver på seg selv, og til sist bli funnet blant dine velsignede på Dommens dag, og med alle dine hellige få gå inn til gleden for ditt åsyn. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

6. S. E. TREF: JESUS UNDERVISER I LOVEN

Inngangord. Så sier Herren: Frykt ikke, jeg har gjenløst deg, jeg har kalt deg ved navn, du er min. (Jes 43:1)

Ruth 1:1-18

1 Mos 4:1-16

Jos 24:14-28

Rom 6:3-11

Heb 12:18-25

Jak 2:8-13

Mt 5:20-26

Mt 5:17-19

Mt 5:27-42

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 28:1-3, 9-13

Herre, jeg roper til deg, min klippe. Vend deg ikke taus ifra meg! Svarer du meg ikke, blir jeg lik dem som er gått i sin grav.

Refreng (alle): Syndens lønn er døden, men Guds nådegave er evig liv i Kristus Jesus, vår Herre. (Rom 6:23)

Hør min inderlige bønn når jeg roper til deg om hjelp, når jeg løfter mine hender mot Det Aller Helligste i ditt tempel. Riv meg ikke bort med de gudløse, sammen med dem som gjør urett.

Ref.

Lovet være Herren, for han har hørt min inderlige bønn. Herren er mitt vern og mitt skjold, jeg setter min lit til ham.

Ref.

Jeg fikk hjelp og mitt hjerte jubler, jeg takker ham med min sang. Herren er sitt folks styrke, han er sin salvedes vern og frelse.

Ref.

Frels ditt folk og velsign din eiendom! Vær du deres hyrde og bær dem til evig tid.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, frels oss fra egenrettferdighetens fare. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi for din Sønn's lidende lydighet i alles sted. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, så vi ikke lar oss styre av den onde menneskenatur, men setter all vår lit til ditt løfte, at du vil forbarme deg over oss for Kristi skyld, og med Kristus til gave skrive din lov I våre hjerter, alltid ivrige etter gode gjerninger. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

7. S. E. TREF: KRISTI FORKLARING

Inngangord: Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss. (Joh 1:14)

2 Mos 3:1-6

1 Mos 28:10-22

2 Mos 40:34-38

2 Pet 1:16-18

2 Kor 12:2-10

Åp 1:9-18

Mt 17:1-8

Joh 13:31-32

Joh 17:1-8

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 97:1-6, 12

Herren er konge. Jorden skal juble, kyster og øyer skal glede seg. Sky og skodde er omkring ham, rettferdighet og rett er hans trones grunnvoll.

Refreng (alle): Han fikk ære og herlighet av Gud Fader den gang røsten lød. (2 Pet 1:17)

Foran ham farer ild, den fortærer hans fiender rundt omkring. Hans lynglimt lyser opp jordens krets, jorden ser det og skjelver.

Ref.

Fjellene smelter som voks for Herren, for ham som er herre over all jorden. Himmelen forkynner hans rettferdighet, alle folkene ser hans herlighet.

Ref.

Gled dere i Herren, dere rettferdige, lovsyng hans hellige Navn.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, gi oss nåde til å leve som medarvinger til Kristi herlighet. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, vi takker deg som lot din Sønn's herlighet komme til syne i Jesu ansikt og stadfestet Skriftens vitnesbyrd om ham. Vi ber deg: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører Kriisti ord. Lær oss deg å kjenne gjennom ham, så vi setter all vår lit til deg, du den eneste sanne Gud. Og trøst oss med din trøst, at i den kommende verden skal våre legemer få den herlighet som tilhører din Sønn's menneskenatur. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

8. S. E. TREF: FALSKE PROFETER

Inngangord: Herrens apostel sier: Den som kjenner Gud, hører på oss; den som ikke kjenner Gud, hører ikke på oss. Slik kan vi skjelne mellom Sannhetens Ånd og villfarelsens ånd.

Jer 23:16-20

5 Mos 13:1-5

Esek 13:1-16

Rom 8:12-17

Heb 4:1-2, 9-13

1 Joh 4:1-6

Mt 7:15-21

Mt 7:12-14

Mt 7:22-29

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 94:11-23

Herren kjenner menneskenes tanker, han vet at de er tomhet.

Refreng (alle): "Den rettferdige skal leve ved tro". (Rom 1:17b = Hab 2:4)

Salig er den du tukter, Herre, den du gir lærdom ved din lov. Slik lar du ham få ro og frir ham fra onde dager, inntil de gudløse får sin grav.

Ref.

Herren vil ikke forkaste sitt folk og ikke svikte sitt arveland. For rett skal igjen bli rett, og alle som har et oppriktig hjerte, skal følge den.

Ref.

Hvem vil støtte meg mot de onde og hjelpe meg mot ugjerningsmenn? Hvis ikke Herren var min hjelper, lå jeg snart i stillhetens land.

Ref.

Om jeg må si: "Min fot er ustø", holder din trofasthet meg oppe, Herre. Er mitt hjerte fullt av urolige tanker, blir din trøst til glede for meg.

Ref.

Er du i pakt med fordervelsens domstol, som volder ulykke i strid med loven? De rotter seg sammen med rettskafne menn og dømmer uskyldige til døden.

Ref.

Men Herren er en borg for meg, min Gud er klippen som jeg tyr til. Han lar deres urett ramme dem selv og utrydder dem for deres ondskap. Ja, Herren vår Gud vil utrydde dem.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, vis oss av ditt ord den rettferdighet som ditt evangelium åpenbarer. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for Sønnen du gav i en tjeners skikkelse, lydig til døden i alles sted. Deg ber vi: Bevar oss fra det onde. Gi apostlenes etterfølgere nåde til forkynne i Jesu navn omvendelse og syndenes forlatelse for alle, og gi dem et langt liv. Driv ut alle glupske ulver i saueham, og straff alle dem som forfalsker ditt evangelium, og forèn oss på din kirkes grunnvoll, hel og ubeskåren. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

9. S. E. TREF: DEN UTRO TJENER

Inngangord: Gjeldsbrevet som gikk oss imot, /.../ det tok (Kristus) bort ved å nagle det til korset. (Kol 1:14)

Ord 16:1-9

2 Mos 32:1-14

2 Krøn 1:7-12

1 Pet 4:7-11

Kol 4:2-6

2 Tess 3:10-13

Lk 16:1-9

Lk 12:42-48

Lk 16:10-15

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 119:97-98, 103-105

Å, Herre, hvor høyt jeg elsker din lov, jeg grunner på den hele dagen. Dine bud gjør meg visere enn mine fiender, for dem har jeg alltid hos meg.

Refreng (alle): Gjeldsbrevet som gikk oss imot /.../ det strøk han ut og naglet fast til korset. (Kol 2:14)

Å, dine ord er søte for ganen, bedre enn honning for min munn. Av dine påbud får jeg forstand, derfor hater jeg alle falske stier.

Ref.

Ditt ord er en lykt for min fot og et lys på min sti.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, trøst og gled dine tjenere med din nådige rettferdighet, så vi elsker dine befalinger og har vår glede i dem. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for daglig brød og gaver ufortjent, og for hyrder som mater ditt folk med din Sønn, Jesu Kristi fortjeneste. Deg ber vi: Lær oss å akte dem høyt for ditt Ords skyld, så de med glede kan berede oss til din store regnskapsdag. Og lær oss av din gavmildhet å skaffe oss venner med våre eiendeler, og vise vei til dine evige goder. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

10. S. E. TREF: KRISTUS GRÅTER OVER JERUSALEM

Inngangord: Søk Herren mens han er å finne, kall på ham den stund han er nær! (Jes 55:6)

Jer 7:1-15

5 Mos 4:25-31

1 Mos 18:20-32

Åp 3:1-3

Rom 11:17-24

Heb 3:12-19

Lk 19:41-47

Joh 8:21-29

Mt 11:20-24

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 33:12-17

Salig er det folk som har Herren til Gud, det folk han har valgt til sin eiendom.

Refreng (alle): Gud la alt under vantro for å miskunne seg over alle. (Rom 11:32)

Fra himmelen skuer Herren ned og ser hvert eneste menneske; fra sin tronstol holder han øye med alle som bor på jorden – han som har dannet alles hjerter og merker seg alle deres gjerninger.

Ref.

Ingen konge seirer ved sin store styrke, ingen kjempe berges ved sine store krefter. Hesten er en svikefull hjelper, den berger ingen med sine krefter.

Ref.

Men Herrens øye hviler på dem som frykter ham, på dem som venter på hans miskunn.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør oss i nåde: Vis oss troens grunn, og bevar oss i ydmykhet. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for din forsoning med verden i Kristi død, og for frelsen gitt i vår dåp med løftet om salighet for hver den som tror. Vi ber deg: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi ikke forakter det, men vokser i din tro så lenge det heter «i dag», og til sist får skue din herlighet. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

11. S. E. TREF: FARISEEREN OG TOLLEREN

Inngangssord: Så sier Herren: Jeg er ikke kommet for å kalle rettferdige, men syndere. (Mt 9:13)

Dan 9:15-19

Dan 4:25-34

2 Sam 12:1-13

Rom 3:21-31

Rom 7:14-25

1 Joh 1:7-2:2

Lk 18:9-14

Mt 21:28-32

Mt 23:1-12

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 113:2-8

Herrens Navn være lovet fra nå av og til evig tid. Fra soloppgang til solnedgang skal Herrens Navn være lovet.

Refreng (alle): Gud står de stolte imot, men de ydmyke gir han nåde. (1 Pet 5:5b)

Herren er opphøyet over alle folkeslag, over himmelen er hans herlighet. Hvem er som Herren vår Gud i himmelen og på jorden?

Ref.

Han troner i det høye, han skuer ned i det dype. Han reiser de ringe opp av støvet, fra asken løfter han de fattige. Han lar dem sitte sammen med fyrster, med fyrstene i sitt folk.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, lær oss av ditt ord å kjenne deg i din visdom, så vi ikke vet noe annet til frelse enn Jesus Kristus og ham korsfestet. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for evangeliet om din forsoning med verden, og for forsoningens goder iblant oss. Vi ber deg: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, så vi ikke lever trygt i våre synder, men daglig vender om og søker din trøst i din Sønn, Jesu Kristi fortjeneste, og med ham til gave tjener deg i din evige rettferdighet, deg til evig ære, takk og pris. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

12. S. E. TREF: DEN DØVSTUMME

Inngangord: Dere er /.../ er Guds eiendom, for at dere skal forkynne hans storverk, han som kalte dere fra mørket til sitt underfulle lys. (1 Pet 2:9b)

Jer 1:2-9	1 Sam 3:1-10	Jes 29:17-21
2 Kor 3:4-18	Jak 3:2-12	1 Kor 2:6-16
Mk 7:31-37	Mt 12:33-37	Mt 15:15-39

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 71:16-20

Herre, min Gud, jeg vil tale om dine storverk, forkynne din rettferdighet, ja, den alene. Du har lært meg opp fra min ungdom av, og ennå forteller jeg om dine under.

Refreng (alle): For å få den glede han hadde i vente, tålte Jesus korset. (Heb 12:2)

Forlat meg ikke, Gud, når jeg blir gammel og grå, så skal jeg tale om din mektige gjerning til hele den kommende slekt.

Ref.

Gud, din kraft og din rettferdighet når til himmelen. Du som har gjort så store ting, Gud, hvem er din like? Du som lot store trengsler og ulykker ramme oss, du vil gi oss liv på ny.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, lukk opp våre lepper, så vi kan prise din ære. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, du som gav oss ører til å høre med og tunge til å tale med, deg ber vi: Gi oss nåde til å bruke disse lemmer rett, så vi med ørene hører ditt hellige ord, og med tungen priser din nåde, nå og i evighet. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

13. S. E. TREF: DEN BARMHJERTIGE SAMARITAN

Inngangord: Gud har elsket oss og sendt sin Sønn til soning for verdens synder. Mine kjære, har Gud elsket oss slik, da skylder også vi å elske hverandre. (1 Joh 4:10f)

Sak 7:4-14

2 Mos 20:18-26

1 Sam 2:27-36

1 Joh 4:16-21

1 Joh 4:7-10

1 Tim 1:3-17

Lk 10:23-37

Mt 5:43-6:4

Mt 11:25-30

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 70:5-8

Gud, la dem fryde og glede seg i deg, alle de som søker deg.

Refreng (alle): Visdommen ovenfra /.../ er rik på barmhjertighet. (Jak 3:17)

La dem alltid få si: "Stor er Gud", de som elsker din frelse.

Ref.

Men jeg er hjelpeløse og fattig. Skynd deg, Gud, å komme til meg.

Ref.

Du er min hjelper og redningsmann, dryg ikke lenger, Herre.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, vis oss din kjærighet i Kristus og ham korsfestet, så vi elsker hva du befaler. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi, du som lar oss høre ditt evangelium og ved det lærer oss din hellige vilje å kjenne. Hør oss i nåde: La oss få beholde ditt Ords lys iblant oss. Opplyls vår formørkede forstand og led oss med din Hellige Ånd, så vi aldri viker fra din himmelske lære, men holder fast ved det apostoliske ord og blir evig salige. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

14. S. E. TREF: DE TI SPEDALSKE

Inngangord: Min sjel, lov Herren, glem ikke alle hans velgjerninger! (Sal 103:2)

Jes 38:14-20

4 Mos 21:4-9

4 Mos 12:1-15

Ef 5:15-20

Rom 14:1-9

2 Kor 9:8-15

Lk 17:11-19

Joh 5:1-14

Lk 4:23-30

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 147:3-11

Herren leger dem som har et knust hjerte, og forbinder deres sår.

Refreng (alle): Gud være takk, som gir oss seier ved vår Herre Jesus Kristus! (1 Kor 15:57)

Han fastsetter stjernenes tall og gir navn til dem alle. Stor er vår Herre og rik på kraft, hans innsikt er uten grense.

Ref.

De hjelpeløse holder han oppe, de onde bøyer han til jorden. Syng takkesang for Herren, spill på lyren for vår Gud.

Ref.

Han dekker himmelen med skyer, sørger for regn til jorden og lar gresset gro på åsene. Herren gir føde til dyrene, til ravneunger som roper.

Ref.

Han har ikke behag I hestens styrke, han har ikke sin lyst i rappfotet mann. Herren har behag i dem som frykter ham, som venter på hans miskunn.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Styrk oss i din tro som har seiret over verden. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud, du som rensset oss med ditt ord i dåpens vann, og gav oss løftet om frelsen fra syndens spedalskhet, alle som tror. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, så vi ikke glemmer ditt løfte i vår dåp, men setter all vår lit til dine velgjerninger i Kristus Jesus, og gladelig takker og lover deg, nå og i evighet. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

15. S. E. TREF: Å TJENE TO HERRER

Inngangord: Kast alle bekymringer på Gud, for han har omsorg for dere. (1 Pet 5:7)

1 Kong 17:8-16

Am 5:4-6

1 Kong 3:5-15

Gal 5:25-6:10

Apg 20:32-35

Fil 4:10-14

Mt 6:24-34

Lk 10:38-42

Mt 6:19-23

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 86:4-11

Gjør din tjener inderlig glad! Herre, jeg løfter min sjel til deg, for du er god og tilgir gjerne. Herre, du er rik på miskunn mot alle som påkaller deg.

Refreng (alle): La oss tjene den levende og sanne Gud! (1 Tim 1:9b)

Herre, vend øret til min bønn, lytt til meg når jeg klager og ber. Jeg roper til deg på nødens dag, for du vil bønhøre meg.

Ref.

Herre, blant guder er ingen som du, og ingen gjerninger er som dine. Alle folk du har skapt, skal komme og bøye seg for deg, Herre, tilbe deg og ære ditt Navn. For du er stor, og du gjør undere. Du er Gud, ja, du alene.

Ref.

Herre, lær meg din vei, så jeg kan vandre i din sannhet. Gi meg et udelt hjerte, så jeg frykter ditt Navn.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, bevar oss i din tro, så frukten av våre liv blir helliggjørelse og til sist dine tjeneres glede for din trone. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for alle dine velgjerninger; for legegeme og sjel, og for livets opphold til denne dag, alt sammen uten noen vår fortjeneste. Deg ber vi: Ta ikke din velsignelse fra oss. Bevar oss mot gjerrighet, så vi frykter og elsker deg over alle ting, flyr avgudene og mammons slaveri, og setter alt vårt håp til din godhet og nåde. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

16. S. E. TREF: ENKENS SØNN I NAIN

Inngangssord: Kristus Jesus har tilintetgjort døden og ført liv og udødelighet fram i lyset ved evangeliet. (2 Tim 1:10)

Job 5:17-27

Jes 26:15-19

1 Kong 17:17-24

Rom 8:18-23

2 Kor 4:7-14

Fil 1:20-26

Lk 7:11-17

Joh 11:1-45

Joh 5:19-21

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 86:12-16

Jeg takker deg, Herre, min Gud, av hele mitt hjerte; jeg vil ære ditt Navn I evighet. For din troskap mot meg er stor, du har fridd min sjel fra helvetets avgrunn.

Refreng (alle): For meg er livet Kristus og døden en vinning. (Fil 1:21)

Frekke menn går imot meg, Gud, en flokk av voldsmenn vil ta mitt liv. De har ikke deg for øye.

Ref.

Men du, Herre Gud, er barmhjertig og nådig, langmodig og rik på miskunn og troskap.

Ref.

Vend deg til meg og vær meg nådig. Gi din tjener styrke, og frels din tjenerinnes sønn.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, lys opp vår forstand med ditt ord, så vi følger livets høvding, Jesus Kristus, hvor enn han går. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmlske Fader, deg takker vi, du som lot din enbårne Sønn bli menneske, og lydig til døden betale for verdens synder og frelse oss fra den evige død. Vi ber deg: Bevar oss alltid i dette håp, at liksom Jesus åpenbarte sin Guddoms herlighet på enkens sønn, så vil han også oppvekke oss og alle døde på den ytterste dag, og gi oss og alle som tror på ham, den evige salighet. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

17. S. E. TREF: KRISTUS HELBREDER PÅ SABBATEN

Inngangord: Til frihet har Kristus frikjøpt oss. Stå derfor fast og la dere ikke atter tvinge inn under trelldommens åk. (Gal 5:1)

Am 5:21-24

Esek 33:10-20

4 Mos 27:12-23

Ef 4:1-6

Kol 2:16-23

Gal 5:1-6

Lk 14:1-11

Mk 2:18-28

Mk 7:5-13

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 119:5-14

Å, om mine fottrinn ble faste, så jeg kunne holde dine forskrifter. Jeg skal ikke bli til skamme når jeg gir akt på alle dine bud.

Refreng (alle): Så bruk ikke friheten som dekke over ondskap, men som Guds tjener. (1 Pet 2:16)

Jeg priser deg av et oppriktig hjerte når jeg lærer å kjenne dine rettferdige dommer. Dine forskrifter vil jeg holde, du må ikke rent forlate meg.

Ref.

Hvordan kan den unge holde sin sti ren? Ved å holde seg til dine ord.

Ref.

Jeg søker deg av hele mitt hjerte, la meg ikke fare vill fra dine bud. I hjertet gjemmer jeg ditt ord, så jeg ikke skal synde mot deg.

Ref.

Herre, lovet være du. Lær meg dine forskrifter. Med mine lepper regner jeg dem opp, alle dommer fra din munn. Når jeg vandrer etter dine lovbud, er jeg glad som om jeg hadde all rikdom.

Ref.

Kollektbønn: Herre, vår Gud, vis oss av ditt evangelium din rettferdighet uten lov-gjerninger, av tro til tro. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for din nådige rettferdighet, åpenbart for verden i Jesu Kristi lidende lydighet. Vi ber deg: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, så vi gjerne hører og tar imot ditt ord, og helliget med ditt ord setter all vår lit til din Sønn Jesus Kristus, og med ham til gave elsker dine bud fremfor menneskebud, og tjener deg frelst av nåde. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

18. S. E. TREF: DET STØRSTE BUD I LOVEN

Inngangsort: Kristus bar våre synder på sitt legeme opp på korstreet, så vi skulle dø bort fra synden og leve for rettferdigheten. (1 Pet 2:24)

2 Krøn 1:7-13

5 Mos 30:11-14

Nah 1:2-7 / Rut 1 15-18

1 Kor 1:1-9

Rom 10:1-13

1 Joh 2:15-17

Mt 22:34-46

Joh 10:22-39

Mk 10:17-27

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 119:1-5

Salig er den som er hel i sin ferd og vandrer i Herrens lov.

Refreng (alle): Her gjelder kun tro, virksom i kjærlighet. (Gal 5:6)

Salig er de som holder hans lovbud og søker ham av hele sitt hjerte, de som ikke gjør urett, men vandrer på hans veier.

Ref.

Herre, du har gitt dine påbud for at de skal holdes nøye. Å, om mine fottrinn ble faste, så jeg kunne holde dine forskrifter.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, lær oss å tjene deg i din rettferdighet, frelst av nåde. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg må vi takke for Sønnen du reiste opp fra de døde, rettferdiggjort i alles sted, for din vilje vet vi, men evnen til å gjøre den mangler vi. Den onde lyst i vårt innerste hindrer oss, og din onde fiende djevelen gir oss ingen ro. Derfor ber vi deg: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi tror syndenes forlatelse på grunn av din Sønn, Jesu Kristi lidende lydighet, og med ham til gave tjener deg etter din vilje, enhver i sitt kall, og venter ham som vår Frelser på Dommens dag. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

19. S. E. TREF: DEN LAMME

Inngangsort: Leg meg, Herre, så blir jeg lagt; frels meg du, så blir jeg frelst. (Jer 17:14)

1 Mos 28:10-22

4 Mos 21:4-9

Jer 16:16-21

Ef 4:17-32

2 Kor 1:18-22

1 Joh 2:23-25 el 5:4-6

Mt 9:1-8

Joh 9:24-38

Lk 13:10-17

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 78:3-8

Det vi har hørt og kjenner til, det våre fedre har fortalt oss, det vil vi ikke skjule for deres barn. Til etterslekten vil vi fortelle om Herrens herlige verk og hans velde, og alle de undere han har gjort.

Refreng (alle): Vær selv levende steiner som bygges opp til et åndelig tempel. (1 Pet 2:5)

Han reiste et vitnesbyrd i Jakob og satte en lov i Israel. Han befalte våre fedre å gjøre den kjent for sine barn.

Ref.

Han ville at etterslekten skulle lære loven å kjenne, de barn som skulle fødes. Så skulle også de stå frem og kunngjøre den for sine barn,

Ref.

for at de kunne sette sin lit til Gud og ikke glemme Guds gjerninger, men gi akt på alle hans bud. De skulle ikke bli som sine fedre, en trassig og gjenstridig ætt.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, gi troens glede i Sønnen du gav til alle, så vi med ham til gave lever i troens lydighet og tjener deg uten trellefrykt. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud, du vår hjelper i all nød. Vi ber deg: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi setter all vår lit til din forsoning med verden i Kristi død, gitt oss til del i vår dåp. Gi oss nåde til å tjene deg med glede i troens lydighet, så vi ikke med våre synder blir årsak til sykdom og annet ondt. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

20. S. E. TREF: BRYLLUPSKLÆRNE

Inngangord: Alle er dere Guds barn ved troen i Kristus Jesus. Dere, så mange som er døpt til Kristus, er blitt ikledd Kristus. (Gal 3:26f)

Jes 1:18-20

2 Mos 34:4-9

Jer 30:12-17

Gal 5:16-24

Heb 10:19-25

Heb 2:1-4

Mt 22:1-14

Mt 13:44-46

Mt 21:33-46

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 34:4-9

La oss hylle Herren, la oss sammen opphøye hans navn. Jeg søkte Herren, og han svarte meg; fra all min angst har han befrikk meg.

Refreng (alle): Guds nådes gave er evig liv i Kristus Jesus. (Rom 6:23)

Se opp til ham, så skal dere stråle av glede, og deres ansikt skal aldri rødme av skam.

Ref.

Den elendige ropte, og Herren hørte; han frelste ham ut av alle hans trengsler. Herrens engler slår leir til vern om de gudfryktige og frir dem ut av fare.

Ref.

Smak og se at Herren er god; salig er den som søker tilflukt hos ham.

Ref.

Kollektbønn: Trofaste Gud, bevar oss i din tro, så vi ikledd din rettferdighet, gitt i vår dåp, kan tjene deg med frimodighet og bli rensset fra alle synder. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for innbydelsen til din evige bryllupsglede. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører Jesu undervisning I Skriftene, så vi dag for dag lever i din tro, og kledd i Kristi hellighet og rettferdighet alltid har din bryllupsglede for øye. Og skulle vi falle, da gi sorg over synden og oppreisning med ordet om våre synders forlatelse, deg til evig ære, takk og pris. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

21. S. E. TREF: HØVEDSMANNENS SØNN

Inngangsort: La oss tre fram med oppriktig hjerte i troens fulle visshet. (Heb 10:22)

2 Sam 7:18-29

Jes 51:9-15

1 Mos 37:12-28

Ef 6:10-17

2 Kor 13:1-9

Rom 5:1-8

Joh 4:46-53

Mt 16:1-4

Mt 9:27-31

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 145:15-19

Alles øyne venter på deg, Herre, og du gir dem deres mat i rette tid. Du åpner din hånd og metter alt som lever med det som godt er.

Refreng (alle): Tro er full visshet om det som håpes (Heb 11:1a)

Rettferdig er Herren i all sin ferd, og trofast i alt han gjør.

Ref.

Herren er nær hos alle som kaller på ham i sannhet. Han oppfyller de gudfryktiges ønsker, han hører deres rop og frelser dem.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud! Lær oss å frykte og elske deg over alle ting, og sette all vår lit til deg. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for din uutgrunnelige nåde, at du har tilsagt oss syndenes forlatelse og det evige liv i din enbårne Sønn, Jesus Kristus. Hør oss i nåde: Led våre hjerter med din Hellige Ånd, så vi ikke går vår egen vei, men i tillit til dine løfter går bønnens vei, omgås daglig med deg i himmelen, og får hva vi ber om. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

ALLEHELGENSDAG – ALLE DE HELLIGES DAG: SALIGPRISNINGENE

Inngangord: Dere er ikke lenger fremmede og utlendinger, men dere er de helliges medborgere og tilhører Guds husfolk. (Ef 2:19)

5 Mos 33:1-3

Åp 7:2-17

Mt 5:1-12

Heb 12:1-3

Mt 5:13-16

Åp 22:6-9

Lk 6:20-26

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 1

Salig er den som ikke følger ugudelige menneskers råd, og ikke slår inn på synderes vei eller sitter sammen med spottere, men har sin glede i Herrens lov og grunner på den dag og natt.

Refreng (alle): Salige er de som er innbudt til Lammets bryllupsmåltid. (Åp 19:9)

Han er lik et tre som er plantet ved bekker med rennende vann; det gir sin frukt i rette tid, dets blader visner ikke. Alt det han gjør, skal lykkes for ham.

Ref.

Slik er det ikke med de ugudelige. De er lik agner som spredes for vinden.

Ref

Derfor kan ingen ugudelige bli stående når dommen felles, og ingen syndere skal være med i de rettferdiges forsamling. For Herren kjenner de rettferdiges vei, men de ugudeliges vei fører til undergang.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør hva ditt folk ber: Led oss i Lammets spor gjennom endetidens trengsler. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: = 18. s. e. Tref.

22. S. E. TREF: KONGENS REGNSKAP

Inngangord: Jeg venter, ja, håper på Herren, jeg venter på hans ord. (Sal 130:4)

Ords 24:13-20

Fil 1:1-11

Mt 18:23-35

1 Mos 50:12-26

1 Pet 3:8-12

Mt 18:15-22

Neh 1:1-11

1 Tess 5:14-23

Mk 4:21-25

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 143:1-2, 6-10

Herre, hør min bønn, lytt til mine inderlige bønner. Svar meg, du som er trofast og rettferdig. Stevn ikke din tjener for retten, for ingen som lever, er rettferdig for deg.

Refreng (alle): I Kristus har vi gjenløsningen ved hans blod, syndenes forlatelse. (Ef 1:7)

Jeg rekker mine hender ut mot deg; som jorden tørster etter vann, slik lengter min sjel etter deg.

Ref.

Skynd deg å svare meg, Herre, min ånd går til grunne. Skjul ikke ditt ansikt for meg, ellers blir jeg lik dem som farer ned i graven.

Ref.

Forkynn din miskunn for meg om morgenen, for jeg setter min lit til deg. Lær meg å kjenne den vei jeg skal vandre, for jeg løfter min sjel til deg.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør i nåde våre rop fra det dype: Vi venter på ditt ord. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, evig varer din miskunn. Deg tilkommer all takk og ære, du som la all verdens skyld og skam på din enbårne Sønn, og gav ham til en løsepenge fra synd og død og satans velde. Vi ber deg: Bevar oss i troen på denne din uutsigelige nåde, så vi lever dag for dag under ditt nådige herredømme, og med Jesus Kristus til gave elsker vår neste uten vederlag. Og vøkt oss mot vrede og hevntanker, så vi ikke drar din vrede over oss. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

23. S. E. TREF: BORGERE AV TO RIKER

Inngangord: Herren Jesus ber for sine: “Jeg ber ikke om at du skal ta dem ut av verden, men at du skal bevare dem fra det onde.” (Joh 17:15)

2 Kong 23:1-3

1 Sam 20:24-43

2 Kong 18:1-8

Fil 3:17-4:1

1 Kor 7:29-31

Rom 13:1-7

Mt 22:15-22

Mk 12:41-44

Mt 17:24-27

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 138:2-7

Herre, jeg priser ditt Navn for din miskunn og trofasthet. Du har gjort ditt Navn og ditt ord større enn alle ting. Den dagen jeg ropte, svarte du meg, du gav meg mot, og min sjel fikk styrke.

Refreng (alle): Vi har vår borgerrett i himmelen, og derfra venter vi Herren, Jesus Kristus, som frelser. (Fil 3:20)

Alle jordens konger skal prise deg, Herre, når de får høre de ord du har talt. De skal synge om Herrens veier, for stor er Herrens herlighet.

Ref.

Ja, høy er Herren, men han ser til de lave, langt bortefra kjenner han de stolte.

Ref.

Om jeg vandrer i trengsel, holder du meg i live; du retter hånden mot mine rasende fiender. Du berger meg med din høyre hånd.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, bevar oss fra det onde. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud, du som vender historiens gang og holder satans makt i tømme, deg takker vi for ditt nåderike også her hos oss. Vi ber deg: Spar oss for krig og undertrykkelse, bryt alle onde planer og gjør ende på ugudelige lover. La ikke din rettferdige harme komme over oss som fortjent, men la oss fostre barn i din tro, og leve fredelig i gudsfrykt og sømmelighet. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

24. S. E. TREFOLDIGHETSFEST: KRISTUS OPPVEKKER SYNAGOGEFORSTANDERENS DATTER

Inngangord: Syndens lønn er døden, men Guds nådes gave er evig liv i Kristus Jesus, vår Herre. (Rom 6:23)

1 Kong 17:17-24

Job 19:25-27

Jer 6:9-15

Kol 1:9-13

1 Kor 15:35-58

2 Kor 5:1-10

Mt 9:18-26

Joh 6:37-40

Lk 20:27-40

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 116:1-9

Jeg elsker Herren, for han hørte meg da jeg tryglet og bad. Fordi han vendte øret til meg, vil jeg kalle på ham så lenge jeg lever.

Refreng (alle): Guds nådes gave er evig liv i Kristus Jesus, vår Herre. (Rom 6:23)

Dødens lenker snørte seg om meg, helvetets redsler grep meg, jeg fant bare nød og sorg. Da kalte jeg på Herren: "Å, Herre, redd mitt liv!"

Ref.

Herren er nådig og rettferdig, barmhjertig er vår Gud. Herren bevarer de umyndige, han kom meg til hjelp da jeg var svak.

Ref.

Fall til ro igjen, min sjel, for Herren har gjort vel imot deg. Ja, du har reddet mitt liv fra døden, mitt øye fra gråt og min fot fra fall. Jeg får vandre for Herrens åsyn i de levendes land.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør hva døpte ber: Bevar oss i din tro til evig liv. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud! Deg takker vi, du som ved din Sønn Jesus Kristus har tilsagt oss syndenes forlatelse og hjelp mot den evige død. Vi ber deg: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd. Gjør oss grunnfestet i din nåde og glade i håpet - at vi ikke skal dø, men bare sovne inn og ved din Sønn Jesus Kristus bli vekket opp på den ytterste dag, og med alle dine velsignede gå inn i det rike som du har beredt ditt folk fra evighet av. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

25. S. E. TREF: ENDETIDENS TRENGSLER

Inngangord: Den som holder ut helt til slutt, skal bli frelst. (Mt 24:13)

Job 14:1-6 / Am 5:16-20.

1 Tess 4:13-18 el 2 Tim 2:1-12.

Mt 24:15-28 el Lk 13:22-30

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 90:1-8, 13

Herre, du var nådig mot ditt land, du vendte Jakobs lagnad. Ditt folks syndeskyld tok du bort og dekket alle deres synder. All din harme tok du tilbake, din brennende vrede lot du fare.

Refreng (alle): "Dette er de som kommer ut av den store trengsel." (Åp 7:14)

Gjenreis oss, Gud, vår frelser, vend din vrede bort fra oss. Vil du være harm på oss for alltid og la vreden fare fra slekt til slekt?

Ref.

Vil du ikke gi oss liv på ny, så ditt folk kan glede seg i deg? La oss få se din godhet, Herre, og gi oss din frelse.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, gi tålmodighet i trengsler, og et prøvet sinn med håp. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever og råder osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi, du som lot Ordet bli menneske i Jesus Kristus, og ved ham har ledet oss bort fra villfarelsen til din nådes sann lys. Vi ber deg: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi ikke med utakk forakter ditt ord, men tar imot det, retter oss etter det og setter all vår lit til din nåde på grunn av Kristi fortjeneste, inntil vi får skue din herlighet med disse våre øyne og love deg til evig tid. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

SØNDAG FØR DOMSSØNDAGEN: DE TI JOMFRUER

Inngangord: Så våk da! For dere vet ikke hva dag deres Herre kommer. (Mt 24:42)

Jes 35:1-10

4 Mos 14:10-24

Mal 4:1-6 / Dan 12:1-3

2 Pet 3:8-13

Åp 21:9-22:5

Åp 22:10-21

Mt 25:1-13

Lk 13:22-30

Mt 25:14-30

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 90:1-8, 13

Herre, du har vært en bolig for oss, fra slekt til slekt. Før fjellene ble født, før jorden og verden ble til, ja, fra evighet til evighet er du, Gud.

Refreng (alle): Vær utholdende i bønn, våk og be, med takk til Gud. (Kol 4:2)

Du lar mennesker bli til støv igjen og sier: “Vend tilbake, menneskebarn”. For tusen år er i dine øyne som dagen i går da den fór forbi, som en vakt om natten.

Ref.

Du river menneskene bort; de er som en søvn. Om morgenen er de som groende gress. Om morgenen gror det og blomstrer, om kvelden er det vissent og tørt.

Ref.

Vi går til grunne i din vrede og rammes av redsel ved din harme. Våre misgjerninger har du for øye, vår skjulte synd blir synlig i ditt åsyns lys.

Ref.

Vend tilbake, Herre! Hvor lenge? Ha medynk med dine tjenere.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, gå ikke i rette med oss etter din strenge rett, men vær oss nådig etter din nåderett. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Jesus Kristus, du Guds enbårne Sønn og alles bror. Deg takker vi for din lidende lydighet inntil døden i alles sted, og for denne frelse gitt i dåpen til din død. Vi ber deg: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, så vi tror din løftepakt i vår dåp og venter deg med god samvittighet som vår Frelser på Dommens dag. Bevar oss i din tro, inntil vi med lamper brennende får gå inn til din bryllupsglede på den nye jord, deg og din Fader og Den Hellige Ånd til takk og pris, du eneste sanne Gud, nå og alltid og i evighet. *Amen.*

SISTE SØNDAG I KIRKEÅRET - DOMSSØNDAGEN: DEN SISTE DOM

Inngangord: “Kom hit, dere min Faders velsignede, og ta det rike i eie som er gjort i stand for dere fra verdens grunnvoll ble lagt.” (Mt 25:34)

Dan 7:9-14

1 Mos 19:15-29

Esek 34:17-24

2 Tess 1:3-10

1 Kor 15:22-28

Åp 20:11-21:1

Mt 25:31-46

Joh 5:22-29

Mt 13:47-52

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 50:1-6

Herren, Gud over alle guder, taler, han kaller på jorden fra øst og fra vest. Gud stråler fram fra Sion, skjønnhetens krone. Vår Gud kommer, han tier ikke.

Refreng (alle): Hvor lenge vil du vente, du hellige og sanne Herre? (Åp 6:10)

Foran ham går en fortærende ild, omkring ham stormer det sterkt. Han kaller på himmelen der oppe og på jorden, for han vil dømme sitt folk.

Ref.

“Samle mine fromme til meg, de som med offer har sluttet pakt med meg.” Himlene forkynner hans rettferdighet, for det er Gud som dømmer.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, vis oss den rettferdighet som ditt evangelium åpenbarer av tro til tro. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Jesus Kristus, du verdens sydebærer og alles dommer på den ytterste dag. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi venter deg som vår frelser på Dommens dag, og med deg som gave forsaker djevelen og alt hans vesen, og til sist få gå med ditt velsignede folk inn til gleden og hvilen på den nye jord. Du som var og er og blir i enhet med Faderen og Den Hellige Ånd én sann Gud i evigheters evighet. *Amen.*

JOMFRU MARIA'S KIRKEGANGSDAG (2.2.): KRISTUS BÆRES FRAM I TEMPLET (KAN FEIRES PÅ NÆRMESTE LØRDAG.)

Inngangord. Jesus Kristus er hodet for legemet, som er kirken. /.../ Det var Guds vilje å la hele sin fylde ta bolig i ham, og ved ham forsone alle ting med seg selv. (Kol 1:18-20)

Mal 3:1-4

Jes 52:8-10

Jes 11:9-10

1 Tim 6:13-16

1 Joh 1:5-7

1 Tim 6:13-16

Lk 2:22-32

Joh 1:16-18

Mt 13:31-33

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 48:10-13

Gud, din høyre hånd er full av rettferdighet. Sion gleder seg, Judas byer jubler over dine dommer.-

Refreng (alle): Bygg oss opp til et åndelig tempel. (1 Pet 2:5)

Gå rundt om Sion, gå helt omkring, tell tårnene i byen. Legg merke til festningsvollene og gå igjennom borgene.

Ref.

Fortell så til den slekt som kommer, at slik er Gud, vår Gud for evig. Han skal føre oss ut av døden.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør oss i nåde: Bevar oss i troen på din Sønn, Jesu Kristi lidende lydighet, så vi alltid trer frem for deg med ren samvittighet. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Allmektige, trofaste Gud! Deg takker vi for underet over alle under: Din enbårne Sønn forening med vår menneskenatur i jomfru Marias morsliv, stadfestet med hans oppstandelse fra de døde på den tredje dag, og nå til stede i den forsamlede menighet, virksom med de tegn han innstiftet. Vi ber deg: Opplys våre sinn når vi hører ditt ord, så vi lærer deg alt bedre å kjenne i din trofasthet og nåde, og

til sist får skue deg i din herlighet, du eneste sanne Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd, nå og alltid og i all evighet. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

JOMFRU MARIA BUDSKAPSDAG (25.3): KRISTI UNNFANGELSE VED DEN HELIGE ÅND (KAN FEIRES PÅ NÆRMESTE LØRDAG.)

Inngangssord: Gud har talt til oss gjennom Sønnen. /.../ Han er en utstråling av Guds herlighet og bildet av hans vesen, og han bærer alt ved sitt mektige ord. (Heb 1:2f)

Jes 7:10-14

4 Mos 17:1-8

Jes 49:5-6

1 Tim 3:16

Rom 9:2-8

Åp 21:2-7

Lk 1:26-38

Lk 1:39-45

Lk 1:46-55

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 66:16-20

Kom hit og hør, alle dere som frykter Gud, så skal jeg fortelle hva han har gjort for meg.

Refreng (alle): Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss. (Joh 1:14)

Fra min munn steg ropet til ham, på min tunge var det lovsang. Hadde jeg hatt urett i sinne, ville Herren ikke ha hørt meg.

Ref.

Gud har sannelig hørt. Han lyttet til mitt bønnerop. Lovet være Gud, som ikke forkastet min bønn, som ikke tok ifra meg sin miskunn.

Ref.

Kollektbønn: Vår Far i himmelen, din er takken og æren for underet over alle under, at du lot din enbårne Sønn, født av deg i evighet, og bli unnfanget til vår salighet i jomfru Marias morsliv, og fremstå for verden i Jesu tjenerskikkelse. Fyll våre hjerter med din styrke og lovsang. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for underet over alle under, at du lot din enbårne Sønn av fri vilje bli menneske i Jesu skikkelse, og uten sammenblanding oppfylle din hellige lov i alles sted. Vi ber deg: Lær oss deg alt mer å kjenne i hans lidende lydighet, så vi vet oss elsket av deg for Den Elskedes skyld, og frelst av nåde bekjenne Ham, din fred til oss mennesker. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

HELLIGE JOHANNES DØPERENS DAG (24.6): JOHANNES DØPERENS FØDSEL

Inngangssord: Bygg, ja, bygg en kongevei, og rens den vel for stein. (Jes 62:10)

Jes 54:7-10

Mal 4:1-6

5 Mos 32:7-11

Apg 19:1-7

Apg 17:22-31

Kol 1:3-13

Lk 1:57-66

Lk 1:1-25

Mk 6:14-29

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 92:2-5, 13-16

Det er godt å lovsynge Herren og prise ditt Navn, du Den Høyeste, å forkynne din godhet om morgenen, din trofasthet om nettene, til tistrenget sitar og harpe, til tonene fra lyren.

Refreng (alle): - for Gud har gjestet sitt folk og gjenløst det. (Lk 1:68)

Med ditt verk har du gledet meg, Herre, jeg jubler over det du har gjort.

Ref.

De rettferdige gror som palmer, de vokser som sedrer på Libanon. De er plantet i Herrens hus og blomstrer i Guds tempelgårder.

Ref.

Ennå i alderdommen bærer de frukt, friske og frodige er de. Slik forkynner de at Herren er rettvis; hos ham, min klippe, er det ingen urett.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, rydd deg vei i våre hjerter, så vi frykter og elsker deg over alle ting og skyr avgudene. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Hellige Gud, allmektige, trofaste Gud, du vår styrke og lovsang. Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd og lys opp i våre mørke sinn når vi hører Skriftens ord, så vi ikke vet noe annet til frelse enn Jesus Kristus og ham korsfestet, og med ham til gave kan tjene deg i din evige rettferdighet, og med ham til eksempel øve troen i gode gjerninger, deg til ære. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

AUGUSTANA-DAGEN (25. 6): DEN AUGSBURGSKE BEKJENNELSE OG KIRKENS REFORMASJON (KAN FEIRES PÅ NÆRMESTE SØNDAG.)

Inngangsord: Alle har syndet og står uten ære for Gud, og blir rettferdiggjort gratis av hans nåde ved gjenløsningen i Kristus Jesus. (Rom 3:24)

1 Sam 3:19-4:1

Rom 1:16-17

Joh 2:13-17

Mt 11:25-30 el Joh 8:31-36 (el den/de tekster som for anledningen er bestemt.)

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 46:2-7

Gud er vår tilflukt og vår styrke, i alle trengsler var det han som hjalp oss. Derfor frykter vi ikke om jorden skaker, om fjellene vakler i havets dyp, om bølgene bryter og bruser, og fjellene skjelver i opprørt hav.

Refreng (alle): - den som tror på ham som erklærer den ugudelige rettferdig, hans tro blir regnet ham til rettferdighet. (Rom 4:5).

En elv med flere grener skaper glede i Guds by, der Den Høyeste har sin hellige bolig. Den kan ikke rokkes, for Gud er til stede, Gud hjelper den når morgenen gryr.

Ref.

Folkeslag bruste, riker vaklet, han lot sin røst runge, og jorden skalv. Herren, Gud Sebaot, er med oss, Jakobs Gud er vår faste borg.

Ref.

Kollektbønn: Allmektige, trofaste Gud, hør oss i nåde: Utgyt din Hellige Ånd over ditt folk. Gjør oss grunnfestet i din nåde og sannhet, verg oss mot ditt ords fiender, og bevar oss i din fred. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus vår Herre, som lever og råder med deg osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Herre Gud, himmelske Fader, deg takker og lover vi, du som lar oss leve i denne livsalige tid da vi får høre den rettferdighet som ditt evangelium åpenbarer, gitt verden i din enbårne Sønnens lidende lydighet, lydig til døden, ja, døden på korset. Hør oss i nåde: Lær oss deg alt bedre å kjenne i din utsigelige kjærlighet, så vi ikke vet noe annet til frelse enn Jesus Kristus og ham korsfestet, og dag for dag anvender hans lidende lydighet, enhver på seg selv til evig trøst og glede. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

HELLIGE MIKAELS DAG (EL MIKKELSMESS 29.9): ALLE GODE ENGLERS DAG (FEIRES PÅ NÆRMESTE SØNDAG).

Inngangsort: Herrens engel slår leir til vern om dem som frykter Herren, og frir dem ut av fare. (Sal 34:8)

2 Kong 6:14-17

2 Mos23:20-23

1 Mos 28:10-17

Åp 12:7-12

Heb 1:7-14

Apg 12:5-11

Mt 18:1-10

Mk 10:13-16

Mk 9:33-50

INNGANGSSALME (INTROITUS): SALME 103:19-22

Herren har reist sin trone i himmelen, han rår som konge over alt. Lov Herren, dere hans engler, dere sterke helter, dere som gjør det han sier, så snart dere hører hans røst.

Refreng (alle): De er ånder i Guds tjeneste /.../ til hjelp for dem som skal få frelsen. (Heb 1:14)

Lov Herren, alle hans hærskarer, dere hans tjenere, som gjør hans vilje. Lov Herren, hele hans skaperverk, på alle steder hvor han rår. Min sjel, lov Herren!

Ref.

Kollektbønn: Gud Sebaot, send oss dine mektige engler til vern mot satans løgn og sjelemord. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som lever osv. *Amen.*

Prekestolbønn: Vår Far i himmelen, deg takker vi for din ubegripelige visdom, at du har sendt oss dine gode engler til vern mot alt ondt. Hør oss i nåde: La også oss få erfare dine gode englers vern mot alt ondt som synd og død og satans makt vil tilføye oss. Himmelske Far, styr våre hjerter med din Hellige Ånd, så vi har den trøst i alle trengsler, at dine gode engler verger oss, og til sist – når sjel og legeme skilles, vil bringe våre sjeler i din varetekt inntil oppstandelsens morgen, og på Dommens dag føre alle dine velsignede inn til din glede, fred og hvile på den nye jord, for evig frelst fra alt ondt. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

TEKSTER PÅ MINDRE HØYTIDSDAGER

30.11: APOSTELEN ANDREAS

Inngangssalme (introitus): Salme 19:1-6. Esek 3:16-21, Rom 10:10-18, Joh 1:35-42

21.12: APOSTELEN THOMAS

Inngangssalme (introitus): Salme 136:1-4, 23-26. Dom 6:36-40, Ef 4:11-16, Joh 14:1-7

27.12: APOSTELEN OG EVANGELISTEN JOHANNES

Inngangssalme (introitus): Salme 116, 10-17. 1 Mos 1:1-5, 26-31, 1 Joh 1:1-2:2, Joh 21:20-25

28.12: DE HELLIGE BARNEMARTYRER

Inngangssalme (introitus): Salme 124. Jer 31:15-17, 1 Pet 4:12-19, Mt 2:13-18

18.1: HELLIGE PETERS BEKJENNELSE

Inngangssalme (introitus): Salme 34 el 18:1-7, 17-20. Apg 4:8-13, 1 Kor 10:1-5, Mt 16:13-19

25.1: HELLIGE PAULI OMVENDELSE

Inngangssalme (introitus): Sal 67. Apg 9:1-22, Gal 1:11-24, Lk 21, 10-19

2.2: KRISTUS FREMBÆRES I TEMPLET. KYNDELSMESS.

Inngangssalme (introitus): Sal 84. Mal 3:1-4, 1 Joh 1:1-7, Lk 2:22-40

24.1: APOSTELEN MATTIAS

Inngangssalme (introitus): Sal 56. Jes 66:1-2, Ap 1:15-26, Lk 6:12-16

25.4: EVANGELISTEN MARKUS

Inngangssalme (introitus): Sal 57. Jes 52:7-10, 2 Tim 4:6-11 og 18, Mk 1:1-15

1.5: APOSTLENE FILIP OG JAKOB

Inngangssalme (introitus): Sal 44:1-3, 20-26. Jes 30:18-21, 2 Kor 4:1-6, Joh 14:8-14

11.6: APOSTELEN BARNABAS

Inngangssalme (introitus): Sal 112. Jes 42:5-12, Ap 11:19-30 og 13:1-3, Mt 10:7-16

24.6: JOHANNES DØPERENS FØDSELSDAG

Inngangssalme (introitus): Sale 141. Mal 3:1-4, Ap 13:13-26, Lk 1:57-80

22.6: HELLIGE MARIA MAGDALENA

Inngangssalme (introitus): Sal 73:23-29. Rut 1:6-18 el 2 Mos 2:1.10, Ap 13:26-33a, Joh 20:1-2, 11-18

29.6: APOSTLENE PETER OG ST PAULUS

Inngangssalme (introitus): Sal 87:1-2, 4-6. Esek 34:11-16, 1 Kor 3:16-23, Mk 8:27-35

2.7: JOMFRU MARIA BESØKELSES DAG

1 Mos 18:1-15, Lk 1:39-45-

15.8: JOMFRU MARIA, VÅR HERRES MOR

Inngangssalme (introitus): Sal 45:11-16. Jes 61:7-11, Gal 4:4-7, Lk 1:46-55

24.8: APOSTELEN BARTOLOMEUS

Inngangssalme (introitus): Sal 12. 2 Mos 19:1-6, 1 Kor 12:27-31a, Joh 1:43-51

14.9: DET HELLIGE KORSETS DAG

Inngangssalme (introitus): Sal 98:1-5. Jes 45:21-25, 1 Kor 1:18-24, Joh 12:20-33

21.9: APOSTELEN OG EVANGELISTEN MATTEUS

Inngangssalme (introitus): Sal 119:33-40. Esek 2:8-3:11, Ef 2:4-10, Mt 9:9-13

18.10: EVANGELISTEN LUKAS

Inngangssalme (introitus): Sal 124. Jes 43:8-13 el Jes 35:5-8, 2 Tim 4:5-11, Lk 1:1-4 og 24:44-53

28.10: APOSTLENE SIMON OG JUDAS

Inngangssalme (introitus): Sal 11. Jer 26:1-16, 1 Joh 4:1-6, Joh 14:21-27

31.10: REFORMASJONSDAGEN

Inngangssalme (introitus): Sal 46. Jer 31:31-34, Rom 3:19-28, Joh 8:31-36

BØNNER PÅ APOSTELDAGER

Herre Jesus, deg takker vi for apostlenes himmelske lære, og for din forbønn for oss og alle som ved apostlenes ord kommer til tro på deg. Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører din undervisning i Det gamle testamentes skrifter, så vi tror hva de vitner om deg og din lidelse, død og oppstandelse, så vi med deg til gave kan etterfølge apostelordets lære, tro til døden, og være levende steiner i din kirke, og glade vente deg som vår frelser på Dommens dag, deg til evig takk og pris, du som lever og råder med Faderen i Den Hellige Ånds enhet, èn sann Gud, nå og alltid og i evighet. *Amen.*

Eller

Herre Jesus Kristus, deg takker vi for din store nåde, at du underviser oss gjennom apostelordets lære, og bygger din kirke også her hos oss. Hør oss i nåde: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd, for fornuftens visdom står deg i mot. Lær oss korsets visdom, skjult i Skriftens ord, så din kirkes grunnvoll kan bestå hel og uskadd også her hos oss, og vi finnes blant ditt folk på Dommens dag, og få den seierskrans som du har vunnet for alle dine. I Jesu navn. *Amen.*

ANDREAS 30.11:

Herre Jesus, deg takker vi for din apostel Hellige Andreas, som du utrustet med Helligåndens gaver til å gi videre din undervisning i Skriftene, og sammen med dine utvalgte apostler legge din kirkes grunnvoll. Gi oss nåde til å etterfølge ditt ord med troskap, lik Andreas, deg til evig ære, takk og pris. *Amen.*

TOMAS 21.12:

Herre Jesus, deg takker vi for din apostel Hellige Tomas, som du lot ta på dine sårmerker, og bekjenne at du er sann Gud og sant menneske. Kom oss til hjelp med din

Hellige Ånd når vi hører apostelordets lære fra deg, så vi med Tomas tilber deg, du sanne Gud og mann, og lever frelst av nåde, deg til evig takk og pris. I Jesu navn. *Amen.*

JOHANNES 27.12:

Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi for din apostel Hellige Johannes, som lærte deg å kjenne og ha evig gjennom ham du utsendte, Jesus Kristus. Gi oss nåde til å tro hva Johannes vitner om din enbårne Sønn i Jesu skikkelse, så også vi lærer deg å kjenne i din selvhengivende kjærlighet, og med Kristus til gave eie Oppstandelsen og Livet, og leve med hverandre vel forlikte uten vederlag. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

PAULI OMVENDELSE 25.1:

Vår Far i himmelen, deg takker vi for ditt utvalgte redskap, din apostel Hellige Paulus, og for brevene hans som du har latt kirken beholde til denne dag. Lær oss med Paulus å sette all vår lit til den rettferdighet som evangeliet åpenbarer, så vi ikke vet noe annet til frelse enn Kristus Jesus og ham korsfestet, deg til evig takk og pris. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

MATTIAS 24.2:

Herre Jesus, deg takker vi for din apostel Hellige Mattias. Driv ut alle falske apostler fra din kirke, så vi aldri savner apostelordets lære fra deg, men blir grunnfestet i Skriftens vitnesbyrd om din lidelse, død og oppstandelse. Gi oss nåde til å formidle din kunnskap til menneskers frelse, så vi med dem og de med oss kan være levende steiner i din kirke, deg til evig takk og pris. *Amen.*

FILIP OG JAKOB DEN YNGRE 1.5:

Herre Jesus, deg takker vi for din apostler Hellige Filip og Hellige Jakob, sønn av Alfeus. Lær oss din persons hemmelighet å kjenne, så vi bekjenner deg som er Veien til Faderen, og derfor Sannheten og Livet i våre liv. *Amen.*

PETER OG PAULUS 29.6:

Herre Jesus, deg takker vi for dine apostler Hellige Peter og Hellige Paulus, som du ga kraft til å bekjenne deg med sin død. Gi oss nåde til å etterfølge dem i trengsler for ditt Navns skyld med din nådelønn for øye, deg til evig takk og pris. I Jesu navn. *Amen.*

JAKOB DEN ELDRE 25.7:

Herre Jesus, deg takker vi for din apostel Hellige Jakob, tro til døden. Gi oss nåde til å følge Jakobs eksempel i trofasthet, enhver i sitt kall, deg til ære. *Amen.*

BARTOLOMEUS 24. 8:

Herre Jesus, deg takker vi for din apostel Hellige Bartolomeus. La oss aldri savne prester og predikanter som lik Bartolomeus formidler apostelordets lære fra deg, og forvalter ditt rikes hemmeligheter med troskap. I Jesu navn. *Amen.*

MATTEUS 21.9:

Herre Jesus, deg takker vi for apostelen Hellige Matteus, som du kalte fra tollboden. Gi oss nåde til å følge hans eksempel, så vi vender oss bort fra syndens herredømme

og tjener deg i ditt nåderike, og med deg til gave følger ditt eksempel i gode gjerninger, vår neste til nytte og gavn, og deg til evig ære og pris. *Amen.*

SIMON OG JUDAS 28.10:

Herre Jesus, deg takker vi for dine apostler Hellige Simon og Hellige Judas. La deres lære fra deg være vår lære, så vi med deg til gave kan følge deres eksempler i ord og gjerning, deg til evig takk og pris. *Amen.*

BØNNER PÅ ANDRE MINNEDAGER

EVANGELISTEN MARKUS 25.4:

Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi for evangelisten Markus og for evangeliet du lot ham nedskrive. Lær oss stadig bedre å kjenne Jesu persons hemmelighet, som også Markus bevitner. I Jesu navn. *Amen.*

MARIA BESØKELSES DAG 2.7:

Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi for Elisabet, som du lot bekjenne at jomfru Maria er gudfødernes, slik ordet ditt sier. Lær oss av ditt ord Jesu hemmelighet å kjenne, så også vi bekjenner Jesus fra Nasaret som din enbårne Sønn og alles bror, gitt for verdens synder, og istemmer ditt vitnesbyrd om ham som du reiste opp fra de døde, rettferdiggjort i alles sted. I Jesu navn. *Amen.*

EVANGELISTEN LUKAS 18.10:

Herre Jesus, deg takker vi for evangelisten Lukas, legen som du lot granske og nedskrive hva dine øyenvitner og Ordets tjenere fortalte om deg. Lær oss av Lukas-evangeliet hva du lærte dine apostler om ditt rike, så vi tjener deg i din evige rettferdighet, reist opp fra døden i våre synder. Og vær du vår sjelelege i troens gode strid, deg til evig takk og pris. I Jesu navn. *Amen.*

BØNNER OG TEKSTER PÅ MARTYRDAGER

Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi for evangeliets gang til folkeslagene i tidens løp, og for de menn og kvinner du har utsendt. Deg ber vi: La dine vitner være oss til oppmuntring, og blant dem din(e) tjener(e) /.../. Gi oss med dem nåde til å etterfølge ditt ord under motsigelser, og bekjenne din forsoning med verden i Jesus Kristus, og istemme ditt vitnesbyrd, du som reiste ham opp fra de døde på den tredje dag. Bevar oss i din nåde, så vi med Kristus til gave, lever forsonet med hverandre uten vederlag. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

Inngangssalme (introitus): Salme 5.

Tekster: Esek 20:40-42, Åp 20:40-42, Mk 8:34-38

Takkebønn på Reformasjonsdagen

Herre Gud, himmelske Fader, deg takker vi fordi du har latt oss leve i denne livsallige tid da vi får høre ditt evangelium, og ved ham du utsendte, Jesus Kristus, få lære deg og din vilje å kjenne i ditt innerste hjertelag. For denne din bunnløse barmhjer-

tighets skyld ber vi: La oss beholde ditt ords salige lys, så du med din Hellige Ånd kan lede våre tanker og sinn, og vi aldri mer vende oss bort derfra, men trofaste mot det apostoliske ord leve med Kristus som din kirkes Lærer, og til sist bli evig salige. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

Eller:

Allmektige, trofaste Gud, lovet være du som ved evangeliet åpenbarer din rettferdighet uten lovgjerninger. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi ikke stoler på noen vår verdighet eller fortjeneste, men setter all vår lit til din Sønnns lidende lydighet i alles sted. Bevar oss i din tro, så vi med Kristus til gave lever frelst av nåde, og kan tjene deg i din hellighet og rettferdighet, gitt i vår dåp, og du fullføre din gode gjerning i oss inntil Kristi dag, deg til evig ære, takk og pris. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

Bønner og tekster på misjonærdager

Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi for din(e) tjener(e) /.../ som du utrustet med gaver til å gjøre ditt evangelium kjent. Send budbærere for ditt rike i alle land, og la dine tjenere høste med fryderop, og takksigelser lyde på alle tungemål. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

Inngangssalme (introitus): Salme 48. Tekster: Jes 62:1-7, Rom 10:11-17, Lk 24:44-33

BØNNER I KIRKEÅRETS TIDER

JULETIDEN (ADVENT, JUL, ÅPENBARINGSTIDEN)

Herre Jesus Kristus, du Guds løfters ja og amen, og din kirkes store glede, deg takker vi for ditt komme i lidende lydighet, alle til frelse. Deg ber vi: Utbre med ditt ord ditt nåderike blant folkene, så alt flere vender om fra døden i sine synder, og med deg til gave takker deg på alle tungemål.

Kom også oss til hjelp med din Hellige Ånd: Gjør dine medarbeidere utholdende i prekenembetets gjerning. Ta ikke ditt evangelium ifra oss som fortjent, men rydd vei for ditt komme i i våre liv, og gi at alt flere vender om fra døden i sine synder til livet I ditt nåderike, deg til evig takk og pris. *Amen.*

UKEDAGENE FØR JULAFTEN:

Antifoner til Marias lovsang på dagene 17.-23.12 ("O-bønnene" i revidert form):

O Himmelske Visdom, * utgått fra Guds munn, omslutter du opphav og ende, og styrer alt med makt og mildhet: \ Kom, du som er Veien til Faderen!

O Herrenes Herre, * din kirkes Hyrde og Biskop, som viste deg for Moses i den brennende tornebusk, og gav ham din lov på Sinai berg: \ Kom, du verdens frelser fra synd og død og satans velde!

O Isais Rotskudd, * folkenes seiersfane, for deg skal konger tie og hedninger falle til fote: \ Kom, du vår frelser fra døden i våre synder, kom, og dryg ikke!

O Davids Nøkkel, * Israels herskerstav, du som åpner så ingen kan lukke, og lukker så ingen kan åpne: \ Kom, før syndere ut av fangehullet til samfunn med deg!

O herlighetens Konge, * din kirkes gjenløser, av jorden har du skapt oss, og av nåde sammenføyer du det knuste: \ Kom, gjør oss hele igjen!

O Immanuel, * jomfrusønn full av nåde og sannhet: / Kom, du alene er vår rettferdighet og hellighet for Gud!

I KIRKEÅRETS JULEDEL

Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi, for med Jesu Kristi komme har du oppfylt løftet til Abraham, alle folkene til en evig velsignelse. Vis oss av Skriftens ord Jesu persons hemmelighet og hans verk, så vi av hjertet bekjenner ham som vår Herre og Frelser, og istemmer ditt vitnesbyrd, du som reiste ham opp fra de døde. Og gi at vi med Herren Jesus til gave, tjener deg i din hellighet og rettferdighet alle våre dager, alltid ivrige etter gode gjerninger, deg til evig takk og pris. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

NYTTÅR

Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi for dine utallige gaver i året som gikk, og ber deg: Bevar oss i ditt Ords løfter, oppfylt i Jesu Kristi lidelse, død og oppstandelse, så vi av Skriftens ord har din trøst og glede i gode og onde dager, og med ham til gave lever under hans nådige herredømme, og med ham til eksempel gjør gode gjerninger. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

Eller:

Vår Far i himmelen, deg takker vi for din store nåde at du i vår dåp har gitt oss barnerett hos deg og adgang til deg ved din Sønn, Jesus Kristus. Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi lærer deg å kjenne i din Sønns lidende lydighet, og med ham til gave følge hans eksempel i gode gjerninger, deg til ære. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

ÅPENBARINGSTIDEN

Herre Jesus, du sanne Gud og sanne menneske, og Guds Under i evighet. Deg takker vi for din lidende lydighet inntil døden på korset, og for din seierrike oppstandelse og for din tilsynekomst i sakramentets skikkelser, virksom med ditt ord i den forsamlede menighet. Deg ber vi: Bevar oss i ditt Ord, så vi ikke støter oss på din ringe skikkelse, men ser i Bibelens ord din herlighet i tegnets skikkelser, anvender din fortjeneste, enhver på seg selv, og flyr den falske åndelighet. *Amen.*

ASKEONSDAG

Allmektige, evige Gud, du som elsker ditt skaperverk og gjerne reiser mennesker opp fra døden i våre synder, deg ber vi: Lær oss deg å kjenne i Jesus Kristus og ham korsfestet, så vi tar deg på alvor i din nidkjærhet for ditt verk, og tar oss selv på alvor i vår gjenstridighet mot deg, avstår fra noen synd og søker i Jesu død og oppstandelse din sanne trøst mot døden og dommen. I Jesu navn. *Amen.*

FASTETIDEN

Gud Fader, Sønn og Hellige Ånd, deg vil vi takke og ære, nå og i evighet. Vår Far i himmelen, deg takker vi for barnerett hos deg, gitt i dåpen til Jesu død. – Guds enbårne Sønn, vår bror, deg takker vi for din lidende lydighet i alles sted. – Gud Hellige Ånd, vår hjelper, deg takker vi for denne tro, at vi ikke vet noe annet til frelse enn Jesus Kristus og ham korsfestet. Deg ber vi: Kom oss til hjelp i vår svakhet, så vi aldri slipper Jesus av våre hjerter, men med ham til gave vinner seier mot synd og død og satans rike, og får skue din herlighet på den nye jord. *Amen.*

Eller

Herre Gud, himmelske Far, deg takker vi for din store kjærlyhet, at du gav din enbårne Sønn til soning for verdens synder, og ved troen på ham lar oss vinne seier over synd og død og satans rike. Hør oss i nåde: Hellige ditt Navn på oss, så vi ikke vanhelliger deg med lære og liv, men lever hellig deretter som dine kjære barn. Bevar oss i din tro mot alt ondt, så også vi får være blant dine velsignede på Dommens dag, og arve det rike som du har beredt ditt folk, deg til evig ære, takk og pris. *Amen.*

PÅSKETIDEN

Vår Far i himmelen, deg takker vi for din forsoning med verden i Jesu Kristi død, og for ditt vitnesbyrd – Jesu oppstandelse fra de døde, og for frelsen gitt oss til del i dåpen til Jesu død. Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører Kristi ord fra deg. Dra oss til deg med Ord og Sakrament, og hellige ditt Navn på oss, så også vi lever i din kirkes samfunn, og med alle dine hellige, i himmelen og på jorden prise deg, Gud Fader, Sønn og Hellige Ånd, i herlighet like stor, i majestet like evig.

Amen. Halleluja.

PINSE

Allmektige, trofaste Gud, deg takker vi for din ufattelige kjærlyhet, at du gav din enbårne Sønn til løsepenge for verdens synder, og reiste ham opp fra de døde, erklært rettferdig i alles sted. Deg ber vi: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord. Gjør oss faste i troen på våre synders forlatelse for Kristi skyld, og skriv din lov i våre hjerter, så vi med Kristus til gave lever i din selvhengivende kjærlyhet. Ved Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

TREENHETSTIDEN – KIRKEÅRETS KIRKEDEL

Allmektige, trofaste Gud, du eneste sanne Gud Fader, Sønn og Hellige Ånd, høylovet er du som lar oss kjenne deg ved Kristus Jesus, vår Herre, og ha evig liv i ham. Hør oss i nåde, for vi er døpt i ditt treene Navn: Kom oss til hjelp med din Hellige Ånd når vi hører ditt ord, så vi med Kristus til gave lever under ham i hans rike og tjener ham i evig rettferdighet, uskyldighet og salighet, og frykter og elsker deg over alle ting, og glade venter Kristus Jesus som vår frelser på Dommens dag, deg til evig takk og pris, nå og alltid og i all evighet. *Amen.*

KRIS- TUS- KALEN- LEN- DER

F = Fiolett. G = Grønn.
H = Hvit. R = Rød. S =
Sort. SØNDAGER OG
STORE HØYTIDSDA-
GER

Kirkeårets Juledel

ADVENTTIDEN:

1. s. i advent F
2. s. i advent F
3. s. i advent F
4. s. i advent F

JULETIDEN:

1. juledag H
2. juledag R
- Søndag e. jul H
- Nyttårsdag H

ÅPENBARINGSTIDEN:

- Kristi Åpenbaring H
1. s. e. Kr. åpb H
 2. s. e. Kr. åpb Gr
 3. s. e. Kr. åpb Gr

4. s. e. Kr. åpb Gr

5. s. e. Kr. åpb Gr

Vingårdssøndagen (Septuagesima) Gr

Såmannssøndagen (Seksagesima) Gr

Kirkeårets påskedel

FASTETIDEN:

Søndag før faste F

1. s. i faste F

2. s. i faste F

3. s. i faste F

Midtfastesøndag F

5. s. i faste F

J. Maria budskapsdag H

DEN STILLE UKE:

Palmesøndag F

Mandag - onsdag F

Skjærtorsdag H

Langfredag S

PÅSKETIDEN:

Første påskedag Gul

Andre påskedag Gul

1. s. e. påskedag H

2. s. e. påskedag H

3..s. e. påskedag H

4. s. e. påskedag H

Kristi Himmelfartsdag H

5. s. e. påskedag H

Førpinse H

Pinsedag R

Andre pinsedag R

Kirkeårets kirkedel

TREENHETSTIDEN

Den Hellige Tref - Søndag Trinitatis H

1. til 26. s. e. Tref Gr

Augustana-dagen 25.6. R

H. Mikael's dag H

Alle Helliges dag H

Siste søndag i kirkeåret: Domsøndagen Gr

ANDRE HØYTIDSDAGER OG MERKEDAGER

Aposteldagenes og martyrdagenes farve er rød, de øvrige hvit.

JANUAR

2 Abel, Set.

Basil d Store + 379

JKW Löhe + 1872

3 Henok.

Bannet mot Luther
kunngjøres 1521.

De Schmalkaldiske artikler 1537

4 Rut

5 Simeon, Hanna

7 Jakob Andreae + 1590.

17 Luthers siste preken i
Wittenberg 1546

18 APOSTLENES BE-
KJENNELSE ved Ca-
sarea Filippi

19 Henrik martyr + 1156

24 Leiv Aalen + 1983

25 APOSTELEN PAULI
omvendelse

26 Titus og Silas.

Lydia, Føbe.
Polykarp + 155
Riksdagen i Worms
1521
HPS Schreuder +
1882.

FEBRUAR

- 2 Jomfru Maria's kirke-
gang.
Ansgar + 865
8 Malaki
13 Agabus
15 Luthers siste preken
1546
18 Martin Luther + 1546
22 Martin Luthers begra-
velse 1546
23 Tertullian + 220
24 APOSTELEN MAT-
TIAS

MARS

- 1 Luther forlater Wart-
burg 1522
7 Perpetua med følge,
martyrer i Kartago 202
8 Filemon
9 Gregor av Nyssa + 395
18 Cyrillus + 386
19 Josef, Herrens vokter
20 Joakim.
Uppsalamøtets vedtak
1593
21 Vårjevndøgn
24 Gabriel
25 Jomfru Maria's bebud-
else.
Luther innkalt til riks-
dagen i Worms 1521

- 26 Emanuel
28 Malkus
29 Jonas
27 Amos, Ester

APRIL

- 2 Luther legger ut på rei-
sen til Worms 1521
4 Ambrosius + 397
6 Albrecht Dürer + 1528
8 Martin Chemnitz +
1586
9 Mikael Agricola + 1557.
Thomas v Westen +
1727
10 Esekiel
11 Antipas
14 Justin Martyr + 165
17 Elias.
18 Luther for riksdagen i
Worms 1521
19 Protestasjonen i
Speyer 1529.
Olaus Petri + 1552.
Filip Melanchton +
1560.
Laurentius Petri + 1573
23 Luthers Store Katekis-
me 1529
25 EVANGELISTEN
MARKUS
Tykikus

MAI

- 1 APOSTLENE FILIP og
JAKOB D Y
2 Athanasius + 373
4 Monika.
Luthers ankomst til
Wartburg 1521

- 7 CFW Walther + 1887
9 Timoteus. Gregor av
Nazians + 389
16 Luthers Lille Katekisme
i bokform 1529
17 Rebekka
18 Efraim, syrereren + 378
19 Luthers første messe
på tysk i Wittenberg
1525
20 Kirkemøtet i Nikea 325
åpnes
24 Nikolaus Selnecker +
1592
25 Konkordieformelen fer-
dig 1577
28 Konkordieformelen an-
tas 1577

JUNI

- 1 Nikodemus
8 Salomo
11 APOSTELEN BARNA-
BAS
13 Luthers giftemål 1525
14 Elisa
15 Trussel om bannlysing
mot Luther 1520
19 Den nicenske trosbe-
kjennelse 325
24 Johannes Døperens
fødsel
25 Den augsburgske be-
kjennelse fremlagt
1530.
Konkordieboken utgis
1580
26 Jeremia
27 Læresamtalene i Leip-
zig 1519 begynner
28 Ireneus + 202

29 APOSTLENE PETER
OG PAULUS

JULI

- 1 Aron
- 2 Jomfru Marias besøk
hos Elisabet.
Luther lover å bli munk
1505
- 6 Jesaja.
Johann Hus brent 1415
- 13 Joel.
Luther inntrer i Augus-
tinereremittenes kloster
i Erfurt 1505.
Gisle Johnson + 1894
- 19 Sara
- 20 Margareta.
- 21 Johanna
- 22 Maria Magdalena
- 24 Kristina
- 25 APOSTELEN JAKOB
D E
- 26 Marta.
Johan Nordahl Brun +
1816
- 28 J S Bach + 1750
- 29 Maria, Marta og Lasa-
rus i Betania.
Olav + 1030
- 30 Helena

AUGUST

- 1 APOSTELEN PETER i
fengslet
- 2 Katarina
- 4 Aristarkus
- 9 Hermann Sasse +
1976
- 10 Laurentius martyr 258

Jerusalems ødeleggel-
se 70

- 11 Susanna
- 14 Evsebius + 340
- 17 Johann Gerhard +
1637
- 19 Fredrik Gabriel Hed-
berg + 1893
- 20 Samuel
- 23 Sakkeus
- 24 APOSTELEN BARTO-
LOMEUS
- 27 Rufus
- 28 Augustin + 430
- 29 Johannes Døperens
død

SEPTEMBER

- 2 Kirkeordinansen antas
for Dan-mark-Norge
1537
- 4 Moses
- 6 Sakarias.
Petter Dass + 1707.
Johann Brenz + 1570
- 13 Johannes
Chrysostomus + 407
- 14 Korsdagen.
- 15 Cyprian + 258
- 21 APOSTELEN OG
EVANGELISTEN
MATTEUS
- 22 Apologien til Den
augsburgske be-
kjennelse 1530
- 25 Kleopas
- 29 Mikael og alle Guds
englers dag
- 30 Hieronymus + 420

OKTOBER

- 1 Religionssamtalene i
Marburg 1529 starter
- 9 Justus Jonas + 1555
- 12 Luther fremfor Cajetan
1518
- 13 Teofilus
- 17 Ignatius martyr + c
115.
Hertug Georg av Anhalt +
1553
- 18 EVANGELISTEN LU-
KAS
- 19 Luthers doktored på
Bibelen 1512
- 23 Jakob av Jerusalem
martyr
- 26 Philip Nicolai + 1608.
Johann Heermann
+1647
- 28 APOSTLENE SIMON
OG JUDAS
- 31 Luther spikrer tesene
1517

NOVEMBER

- 2 Tobias
- 5 Hans Egede +1758.
Martin Luther f 1483
- 11 Martin Luther døpt
1483
- 16 Caspar Crüger + 1548
- 19 Elisabet
- 22 Cecilia
- 23 Clemens biskop i Rom
c 100
- 26 Linus
- 28 APOSTELEN AN-
DREAS
Sostenes.

Per Jonsson + 1998

DESEMBER

- 3 Sefanja, Lydia
- 7 Ambrosius biskop 374
- 9 Anna
- 10 Judit.
Luther brenner pavens
bannbulle 1520
- 11 Daniel.

Lars Olsen Skrefsrud +
1910

- 13 Lucia
- 16 Lasarus
- 18 Abraham
- 19 Isak
- 20 Jakob.
Katharina v Bora, Lu-
thers hustru + 1562
- 21 APOSTELEN TOMAS

22 Josef

23 Israel

24 Adam og Eva

26 Stefanus

27 APOSTEN OG
EVANGELISTEN JO-
HANNES

28 Barnemartyrenes dag

30 David